

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 6

Parti, Mon, Polite, Politechniki, Polina 3

POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ZASADY DZIAŁALNOŚCI WŁADZ SKARBOWYCH — JERZY LUBOWICKI	819	SAMÓRZĄD	836
EGZEKUCJA ADMINISTRACYJNA WŁADZ SKARBO- WYCH — ADAM GUZIKOWSKI	823	KRONIKA TYGODNIOWA: PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	837
KRONIKA GOSPODARCZA:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	837
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICTWO WĘGLOWE	827	PODATKI I OPŁATY	837
PRZEMYSŁ NAFTOWY	827	PIENIĄDZ I KREDYT	839
ROLNICTWO	830	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	840
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
TRAKTATY I KONWENCJE	831	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	831	OGÓLNE	841
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	831	FRANCJA	842
RYNEK AKCYJNY	833	STANY ZJEDN. AM.	842
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	833	SZWAJCARJA	843
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	834	Z. S. R. R.	844
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	835	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	844
POCZTA I TELEGRAF	836		

ZASADY DZIAŁALNOŚCI WŁADZ SKARBOWYCH¹⁾

OBCENNY okres mobilizacji sił państwowych i społecznych w kierunku zwalczania kryzysu i odrodzenia gospodarczego Polski wymaga zwrócenia szczególnej uwagi ze strony władz skarbowych na zadania, obowiązki i konsekwencje, jakie stąd wynikają dla polityki podatkowej i administracji skarbowej.

Nie ulega wątpliwości, iż podstawowym warunkiem odrodzenia gospodarczego jest wzmożenie sił moralnych społeczeństwa, które muszą się opierać na przeświadczeniu, że wysiłki poszczególnych obywateli bę-

dą koordynowane przez szarmonizowany system zarządzeń państwowych, wykonywanych ściśle i dokładnie przez cały aparat administracyjny.

Dlatego też wszystkie czynności wykonawczych organów administracyjnych, nacechowane brakiem legalności, słuszności, celowości i zrozumienia intencji władz naczelnych—wyrządzają Państwu szkody głębsze i dalej sięgające, niż to wynikałoby z efektów doraźnych. Na administrację skarbową nakłada to specjalne obowiązki, albowiem przy wymiarze i poborze podatków bezpośrednich oraz przy stosowaniu egzekucji administracyjnej władze skarbowe wkraczają na teren najbardziej dla obywatela moralnie i gospodarczo drażliwy—etyki i kieszeni—wskutek czego każda niewłaściwość w postępowaniu organów skarbowych obraża i uszczupla najcenniejszy kapitał społeczny, jakim jest moralność publiczna i zaufanie do administracji państwowej. Szkody, wyrządzane interesowi pu-

¹⁾ W dn. 3 i 4/VII b. r. odbył się pod przewodnictwem Ministra Skarbu Inż. E. Kwiatkowskiego zjazd dyrektorów izb skarbowych i dyrekcji cł; o przebiegu zjazdu pisaliśmy w zesz. 28 tygodnika. Obecnie podajemy tekst przemówień: Dyrektora Departamentu Podatków, Dr. Jerzego Lubowichiego, ustalającego zasady polityki podatkowej władz skarbowych, i Naczelnika Wydziału w Departamencie Podatków, Adama Guzikowskiego, wskazującego drogi i środki egzekucji administracyjnej.

blicznemu, stają się więc nierównie większe niż porzywienie poszczególnego obywatela, a korzyści właściwego postępowania są bez porównania cenniejsze od doraźnych korzyści fiskalnych.

Z wielu stron dawano wielokrotnie wyraz przeświadczeniu, że polityka podatkowa w Polsce kroczyła jeszcze do niedawna po niewłaściwych drogach. Konstrucja przepisów podatkowych, brak legalizmu w postępowaniu, ogrom pracy, który ciążył i jeszcze ciąży na urzędach i izbach skarbowych, opacznie pojęty fiskalizm, stosunek do płatników, niewysoka moralność podatkowa i wiele innych przyczyn—powodowały, że wytwarzał się głęboki przedział pomiędzy płatnikami i władzami skarbowymi i to w ustroju, w którym wymiar podatków należał do komisji obywatelskich.

Takie drogi i metody nie dały się z korzyścią utrzymać. Radykalny zwrot w tym kierunku wprowadziła w październiku 1934 r. ordynacja podatkowa, inicjując nowy kurs polityki w dziedzinie podatków t. zw. bezpośrednich, który wymagał od władz skarbowych zasadniczej zmiany dotychczasowego postępowania. Zmiany, jakie od tego czasu obserwujemy, zawdzięczamy w szeregu przyczyn tej przedewszystkiem, iż wzmogła ona bądź zaczęła szczyć poczucie osobistej odpowiedzialności urzędnika skarbowego za skutki działania, a skolei, oddziałyując na psychikę administracji skarbowej, zapowiada dalsze lepsze wyniki.

Jak wiadomo, podstawowym celem ordynacji — jest ustalenie wymiarów, odpowiadających rzeczywistości. Cel ten musimy realizować za wszelką cenę, gdyż skutki wymiarów nierealnych są tylko ujemne: szkodzą życiu gospodarczemu, na którym opierają się dochody Skarbu, wytwarzają uzasadnione narzekania na administrację, powodują powstawanie papierowych zaległości, których nie mogliśmy jeszcze całkowicie zlikwidować, źle kształtują moralny stosunek obywatela do obowiązków publicznych.

Mając na uwadze ten naczelnny postulat, Ministerstwo Skarbu od chwili wejścia w życie ordynacji podatkowej we wszystkich swoich zarządzeniach, a szczególnie w instrukcji i okólnikach, poczynając od okólnika z dnia 29/I 1935 r., stale podkreślało konieczność zmiany dotychczasowej polityki wymiarowej władz skarbowych, idąc nawet tak daleko, że zakazało w 1935 r. (na zjazdach naczelników urzędów skarbowych) podnoszenia wymiarów—z wyjątkiem wymiarów wyraźnie uzasadnionych pisemnym materiałem dowodowym, aby w ten sposób przeprowadzony pierwszy wymiar podatków bez udziału komisji podatkowych nietylko nie wywołał niepożądanych skutków, lecz—wprost przeciwnie—żeby się przyczynił do poprawy stosunków między podatnikami i administracją skarbową. Trzeba stwierdzić, a uczyni to chyba i przysięgły malkontent, że pierwszy krok w tym kierunku został zrobiony; po raz pierwszy Ministerstwo Skarbu nie spotkało się w 1935 r. z niezadowolaniem zorganizowanych płatników.

My jednak stwierdzamy, że wymagamy od siebie znacznie więcej niż zrobiliśmy dotychczas. O ile jeszcze niezgodne z ordynacją wymiary, dokonane w 1935 r., znajdują wytłumaczenie w dużym zwrocie od dotychczasowej praktyki, w uciążliwości nowych obowiązków i w oparciu się z konieczności na materiale wymiarowym, zebraniu na podstawie przepisów, obowiązujących przed ordynacją—to niedostosowanie się akcji wymiarowej w roku bieżącym i następnych do nowej

procedury podatkowej nie dałoby się zasadnie usprawiedliwić.

W wyniku przeprowadzonych lustracji stwierdzono, że realizacja założeń ordynacji w roku bieżącym zależy od stopnia zrozumienia przez izby skarbowe istoty wprowadzonych przez ordynację zmian i stosownego oddziaływania na urzędy skarbowe. Nie potrzeba podkreślać, że gdzie to jeszcze nie nastąpiło, a niestety są takie wypadki, winny nastąpić zmiany i podjęty energiczny wysiłek. Naogół, z pewnymi wyjątkami, zasady ordynacji przenikają do świadomości aparatu skarbowego. Przyspieszenie tego procesu i równomierność jego pochodzą nawet w obrębie jednej i tej samej izby jest zadaniem bieżącego roku.

Warunkiem realności wymiarów jest zebranie największej ilości materiału faktycznego. Doceniając trudności pod tym względem w stosunku do dużej ilości małych przedsiębiorstw (zakup i sprzedaż bez dowodów pisemnych) oraz trudności związane nawet przy szacunkowej metodzie ustalania dla nich obowiązku podatkowego (obrot straganu $\text{zł } 2$ czy $\text{zł } 3$ tys. lub zakładu rzemieślniczego $\text{zł } 10$ czy $\text{zł } 15$ tys., gdy płatnik nie współdziała lojalnie), a więc i niemożność dla przeważającej ilości drobnych przedsiębiorstw dokonania ścisłych i dokładnych wymiarów — Ministerstwo Skarbu wprowadziło zryczałtowanie podatku obrotowego, oparte na ugodzie pomiędzy urzędem i płatnikiem. Metoda ta naogół okazała się dobrą, a przy bardziej wnikliwym jej zastosowaniu przez urzędy—bardzo dobrą. Poza znormalizowaniem stosunków pomiędzy urzędem i dużą liczbą drobnych płatników oraz zwężeniem płaszczyzny tarć, ryczałt ma zmniejszyć zakres prac wymiarowych, dających mniejsze rezultaty finansowe, i umożliwić urzędowi skarbowemu poświęcenie więcej uwagi na opracowanie pozostałych wymiarów.

Biorąc zatem pod uwagę ilość wymiarów zryczałtowanych oraz wymiary książkowe, które także uległy poważnemu zwiększeniu, widzimy, że ilość wymiarów szacunkowych, wymagających specjalnie dokładnego opracowania i poparcia go materiałem faktycznym, bardzo znacznie się zmniejszyła. O ile w stosunku do wszystkich, a przedewszystkiem drobnych wymiarów, jest niemożliwe zebranie wyczerpujących materiałów, a przez to ujawnienie prawdy materialnej, to przynajmniej w stosunku do tej już obecnie mniej licznej grupy większych wymiarów szacunkowych — indywidualnych, winny być zebrane takie dane faktyczne, aby wymiary odpowiadały rzeczywistości. Izby zwrócą na nie szczególną uwagę zarówno ze względów finansowych, jak i pewnych trudności, powstałych wskutek uchylecia obowiązku ujawniania odbiorców przy sprzedażach gotówkowych.

Realność wymiarów idzie w parze z równomiernością wymiarów, która, poza znaczeniem gospodarczym i fiskalnym, ma ogromne znaczenie wychowawcze, gdyż z jednej strony—nic tak nie powoduje niezadowolenia, jak nierównomierne, a więc niesprawiedliwe opodatkowanie (za niskie lub za wysokie), z drugiej zaś strony—nierównomierne wymiary świadczą o nieudolności administracji.

Aby zatem sprostać zadaniu, obowiązkiem władz skarbowych winno być wnikliwe i zgodne z przepisami opracowywanie wymiarów. Chodzi o stopniowe lecz trwałe zdobywanie metod wymiarowych, realizujących cel ordynacji, o faktyczne a nie pozorne rezultaty. Izby skarbowe winny roztaczać ścisły nadzór nad wykonaniem przepisów ordynacji i podawać, w zależności od

warunków, bliższe wskazówki, jak czynności wymiarowe mają być wykonywane. Mamy tu na myśli pouczenia w sprawie dokonywania i użytkowania dla celów wymiarowych lustracji przedsiębiorstw, zbierania materiałów informacyjnych, właściwy dobór metod wymiarowych, stosowania norm, prowadzenia postępowania wyjaśniającego i t. p. Obecne wykonywanie tych czynności, od których zależy następnie ustalanie wymiarów, pozostawia jeszcze dużo do życzenia i w pewnych wypadkach nosi charakter raczej uczynienia zadość formalnym wymogom przepisów, aniżeli usiłowań do osiągnięcia właściwego celu.

Specjalną uwagę należy zwrócić na postępowanie wyjaśniające w stosunku do płatników, którym wymiar ustala się szacunkowo. Postępowanie to ma tę przewagę nad innymi metodami, że osiągnięte wyniki są więcej przekonywujące dla płatnika, trudniejsze do podważenia, a co najważniejsze—nie wywołują zadrażnienia. Dlatego też, doceniając znaczenie tego „śledztwa” podatkowego, izby skarbowe powinny prowadzić w tej dziedzinie pracę instrukcyjną: opracować szczegółowo zasady postępowania wyjaśniającego, podawać urzędowi sposoby i przykłady racjonalnie prowadzonego wyjaśniania, opracowując nawet potrzebne schematy protokołów, przesłuchań, badań i t. p. Dążąc do ustalania właściwego rozmiaru obowiązku podatkowego, musimy tę metodę szeroko stosować, daje ona bowiem i władzy i podatnikowi możliwość wyjaśnienia wielu wątpliwości. Przy stosowaniu tej metody, należy jednak unikać wszystkiego, co mogłoby wprowadzić zadrażnienie i zamiast pomagać mogłoby szkodzić.

Szczególne znaczenie przywiązuje Ministerstwo do właściwego podejścia przez władze skarbowe do ksiąg handlowych i gospodarczych. Życzeniem Ministerstwa—jeszcze niedostatecznie zrealizowanym przez władze skarbowe—jest, aby badanie i ocena ksiąg przez władze zachęcały coraz większą liczbę płatników do zakładania ksiąg. Ustawy zawierają preferencje materialne, władze skarbowe powinny swą polityką wobec ksiąg stworzyć zachętę moralną.

Prowadzenie ksiąg jest pożądaną nie tylko w interesie społecznym, lecz również władz skarbowych, gdyż księgi mają stanowić podstawowy środek wymiarowy, a skoro prowadzenie ksiąg pociąga za sobą dla płatników koszty, przeto winny one posiadać przywilej zaufania, oparty na ich merytorycznej rzetelności, natomiast forma zewnętrzna i zasady ich prowadzenia winny być oceniane w płaszczyźnie warunków gospodarowania i możliwości podatnika.

W ocenie ksiąg należy mieć na widoku wartość ksiąg jako najlepszego materiału do ustalenia podstaw wymiaru. Wielokrotnie już Ministerstwo podnosiło, że wykrycie prawdy materialnej idzie w parze wyłącznie z rzetelnością ksiąg. Nieprawidłowość nie powinna mieć w zasadzie znaczenia, jeżeli za nią nie kryje się nierzetelność. Pojęcie prawidłowości niezawsze jest jednakowo interpretowane a że trudno je skonkretyzować w oderwaniu od danego wypadku, przeto w ocenie nieprawidłowości należy być oględnym, — i rozstrzygając o przyjęciu lub odrzuceniu ksiąg — brać pod uwagę całokształt sprawy i towarzyszące jej okoliczności.

Nie wolno stawiać nieżyciowych wymogów pod względem księgowości przedsiębiorstwom, które z natury swojej nie są w stanie uczynić zadość wszystkim formalnym przepisom buchalterji. W ocenie ksiąg inne wymagania należy stawiać płatnikom, posiadającym większe przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolne, a in-

ne—mniejszym, niemogącym z uwagi na rozmiar interesów wypełniać wszystkich wymogów, stawianych przez buchalterję. Zbyt rygorystyczne wymagania formalne, stawiane płatnikom, prowadzącym księgi uproszczone, należy tępić zdecydowanie. Jednakże nawet w stosunku do zasobnych finansowo przedsiębiorstw wymogi formalne muszą być życiowe.

Powyższego nie należy rozumieć, iż zaleca się specjalny liberalizm w ustosunkowaniu się do ksiąg, tak daleko posunięty, aby przy ocenie ksiąg nie należało wogóle zwracać uwagi na ich stronę formalną. Nie—chcemy tylko, aby ocena ksiąg była obiektywna i wysoce rzeczowa z wykluczeniem jakiegokolwiek formalistyki. Rygorystyczne nastawienie winno mieć miejsce tam, gdzie występują cechy nierzetelności i chęć ukrycia faktycznego stanu rzeczy.

Niezatrzymując się nad innymi już mniej znaczącymi zasadami polityki wymiarowej, które w wykonaniu ordynacji Ministerstwo ustala, musimy przejść i zwrócić uwagę na formalną stronę naszego postępowania. Nasz zewnętrzny stosunek do podatnika obok postępowania wymiarowego kształtuje jego poczucie państwowe i świadomość obywatelską. Obowiązkiem więc każdego urzędnika skarbowego jest takt, rozważa i obiektywizm w ocenie faktów i w stosunkach osobistych z podatnikiem. Zasada ta musi znaleźć wyraz przedewszystkiem w zewnętrznych formach osobistego kontaktu z podatnikiem. Jakiegokolwiek objawy niechęci, lekceważenia, szorstkości i nietaktownych zwrotów nie mogą mieć miejsca. Każdy podatnik bez względu na pozycję społeczną, tytuły, majątek, stosunki lub poglądy winien znajdować w urzędzie skarbowym obiektywne, uprzejme i życzliwe traktowanie oraz wszelką możliwą pomoc w postaci informacji, wyjaśnień i wniosków w jego warunki osobiste. Uczucie, tłumaczyć i przekonywać—jest naszym obowiązkiem.

Te istotne cechy form zewnętrznych muszą przeniknąć do merytorycznej oceny stosunków podatnika i jego obowiązków podatkowych. Należy więc stosować—bez żadnych wyjątków—zasadę słuszności. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie nieświadomości i bezbronności podatnika i nakładanie tą drogą ciężarów niesłusznych. Postępowanie takie nie może być wystarczająco uzasadnione formalnymi przepisami prawa tam, gdzie niema miejsca zła wola, lecz nieświadomość lub trudność zorientowania się w obowiązującym stanie prawnym lub też w okolicznościach faktycznych.

W ramach wiążących nas przepisów prawnych każda czynność urzędowa winna być oceniana pod kątem jej praktycznej celowości i w miarę możliwości odpowiadać warunkom gospodarowania podatników. Błędy lub omyłki władzy skarbowej na niekorzyść podatnika winny być niezwłocznie prostowane z urzędu, a odpowiednie oświadczenia podatnika winny być przyjmowane ustnie do protokołu bez żądania podań.

Zrealizowanie merytorycznych zasad ordynacji i zewnętrznego stosunku do podatników wymaga właściwego psychicznego nastawienia urzędników skarbowych oraz właściwego ustosunkowania się do podatników. Podatnik nie może być traktowany jako nieuczciwy i niełojalny już w samym założeniu, bądź też na podstawie domysłów lub informacji, mogących budzić wątpliwość; należy go z zasady darzyć zaufaniem.

Powyższe metody postępowania wymiarowego i zewnętrznego winny być jednak uzupełnione wysiłkiem organów wymiarowych w kierunku stanowczego i bez-

względnej tępienia wszelkich nadużyć zaufania, które tak często zdarzają się w naszej praktyce. Jest powszechnym objawem, że przy formalno-rygorystycznym stosunku do ksiąg wykazują niektóre izby karygodny brak wysiłku do wykrywania rzeczywistych nadużyć w księgach, częstokroć formalnie prawidłowych. Jeżeli władze wymiarowe posiadają niezbité dowody, że przedstawione przez podatnika materiały lub złożone na piśmie oświadczenia, nie są rzetelne, wówczas konsekwencją tak stwierdzonych nadużyć winno być stanowcze stosowanie wymiarów dodatkowych i dotkliwych kar. Tęgo domaga się moralność publiczna. A im kto wyżej stoi społecznie, a więc tem większą powinienia posiadać świadomość obowiązku rzetelnego uiszczania każdego grosza należnego Skarbowi Państwa, tem dotkliwszą za nadużycie winien ponieść karę. Jednak, i przy prowadzeniu dochodzeń i postępowania karnego należy zachować spokój, rozwagę, takt i obiektywizm.

Wracając do polityki wymiarowej, musimy podkreślić jej wagę ze stanowiska wpływów podatkowych.

Przedtem wszakże należy zauważyć, że wpływy z podatków bezpośrednich kształtowały się w 1935/36 r. dobrze. Rok 1936/37 w maju wykazał pewne załamania (czerwiec jednak—poprawę). Nie jest to wyrazem obiektywnych czynników gospodarczych, lecz skutkiem zmian ustawodawczych, jakich dokonaliśmy na przełomie 1935/36 r., oraz opóźnienia akcji wymiarowej. Pomijając te przejściowe trudności, które winniśmy jak najprędzej usunąć, należy zauważyć, że w niektórych izbach istnieją duże zaległości w wymiarach za lata ubiegłe, co dotyczy szczególnie spraw ksiązkowych. Przyczyn tego należy szukać nie w niedostatecznej ilości buchalterów, lecz w wadliwym zorganizowaniu akcji badania ksiąg, a mianowicie: przrzucaniu na buchalterów obowiązku badania wszystkich ksiąg, zamiast używania ich tylko do większych przedsiębiorstw, zbyt długim badaniu ksiąg, nieproporcjonalnem do rozmiaru przedsiębiorstwa i jego ksiąg; buchalterzy niejednokrotnie szczegółowo analizują wszystkie pozycje w księgach zamiast zwrócić wpięrow uwagę na wzajemne kształtowanie się poszczególnych operacyj i wyników działalności handlowej lub gospodarczej płatników i stąd wyciągnąć odpowiednie wnioski, konieczne dla ustalenia dalszego kierunku badania. Zdarza się nawet, że buchalterzy badają zapiski, co Ministerstwo już dawno kategorycznie zakazało. Ministerstwo Skarbu zmierza do tego, aby badanie ksiąg handlowych i gospodarczych u mniejszych przedsiębiorstw i gospodarstw było dokonywane przez urzędników, i w tym celu zaleciło odpowiednie przeszkolenie pewnej liczby urzędników w zakresie buchalterji. Wynik jednak był nikły, toteż w roku bieżącym utworzone zostały w szeregu izb specjalne kursy, które powinny dać dobry materiał urzędniczy, przydatny dla celów badania ksiąg handlowych i gospodarczych. Aby obecnie nie utracić tych korzyści trzeba dalszą pracą absolwentów tych kursów pokierować w taki sposób, by zdobytą wiedzę stale pogłębiali, a przedewszystkiem nabierali zaraz po kursach odpowiedniej praktyki. Tembardziej jest to konieczne, gdyż Ministerstwo Skarbu nie zamierza powiększać stanu liczebnego buchalterów, natomiast stale będzie dążyć do zastąpienia ich urzędnikami.

Ponadto niejednokrotnie powodem zaległości w wymiarach, jeżeli chodzi o wymiary nie oparte na księgach, jest opóźnienie akcji zbierania materiałów informacyjnych i rozsyłania ich urzędowi skarbowym. Pod tym

względem są potrzebne zdecydowane zmiany w dotychczasowej organizacji.

Wyrównanie zaległości wymiarowych jest konieczne i dlatego, aby można było przejść wreszcie do prawidłowego stosunku wpływów do przypisów. Za normalny sprawdzian akcji wymiarowej przyjmuje się stosunek, jaki dają wpływy do wymiarów. Stosunek ten będziemy w roku bieżącym badać podwójnie. Przedewszystkiem kwotą wpływów do wymiarów, przyjmując, że stosunek ten waha się ok. 90%; gdyby był niższy, będziemy doszukiwać się niedomagań bądź w nierealnych wymiarach, bądź w niedostatecznej egzekucji, bądź w obu tych przyczynach. Niekompletne wyniki 1935/36 r. wskazują, że większość izb nie przekroczyła tej granicy, jakkolwiek jest ona w różnych podatkach bardzo różna. Minimalna norma 90% stosuje się przedewszystkiem do podatku obrotowego i dochodowego dział I, w innych zaś powinna być raczej wyższa.

Następną przesłanką będzie stosunek zaległości do przypisów i w tej dziedzinie należy przyjąć, że wysokość zaległości nie powinna w żadnym wypadku osiągać rocznego przypisu. Wiemy wszyscy, jakim ciężarem są dla działalności administracji skarbowej zaległości podatkowe. Przedewszystkiem stwarzają one ogrom nieprodukcyjnej pracy w działach rachunkowo-kasowych i egzekucyjnych, a następnie psują zasady ogólnej polityki egzekucyjnej oraz demoralizują płatników solidnych. Ten wzgląd skłonił Ministerstwo Skarbu do wydania szeregu zarządzeń o umorzeniach niektórych zaległości nieściągalnych. Takie generalne umorzenia nie są właściwe, gdyż spaczają zasadę sprawiedliwości w stosunku do tych płatników, którzy wywiązywali się ze swych obowiązków podatkowych. Innego jednak wyjścia nie było, bowiem ogrom nierealnych pozycji formalnie przytłaczał urzędy skarbowe, spaczając normalny bieg ich pracy. Na przyszłość jednak takiej polityki prowadzić nie zamierzamy.

Pomimo tych radykalnych cięć, jeszcze w niektórych izbach istnieją stosunkowo duże zaległości, wynoszące przeszło 100% ogólnego rocznego przypisu. Przy dzisiejszych warunkach gospodarczych trudno oczekiwać, by te zaległości zostały w całości wyrównane przy jednoczesnem regulowaniu należności bieżących. Dlatego też można mówić tylko o powolnem, stopniowem ich likwidowaniu drogą udzielania dalekoidących ulg. Racjonalnie stosowane ulgi mogą się przyczynić do osiągnięcia nawet dużych kwot podatkowych.

Pomimo ulg i odroczeń duża część istniejących zaległości jest nieściągalna i trzeba ją umorzyć. Ponieważ umorzeń generalnych stosować nie zamierzamy, przeto cały ciężar tej akcji przesuwa się na umorzenia indywidualne. Akcja ta jest tem konieczniejsza i nosić będzie charakter trwały, gdyż co roku powstaje pewna część zaległości. Byłoby nieszczęściem, gdyby znów za rok czy dwa odżył problem zaległości. Podkreślając wagę tego ewentualnego niebezpieczeństwa, Ministerstwo z całą siłą zaznacza, że zmniejszanie się nierealnych zaległości tą drogą leży w rękach władz skarbowych i zależy od polityki dyrektorów izb skarbowych. W tym celu należy stale i energicznie prowadzić akcję umorzeniową, nieczekając na wnioski płatników, którym niejednokrotnie wszystko jedno. Potrzeba do tego decyzji i niczego więcej, a tymczasem nietylko niektóre urzędy, ale i całe izby przechodzą chorobę braku decyzji, zaniku woli.

Specjalny dział naszej pracy stanowi egzekucja. Problemy techniczne, z nią związane, będą przedmiotem

odrębnego referatu. Tu chcemy podnieść i przypomnieć, że należy się temu działowi większa uwaga i że w dalszym ciągu należy dbać o odpowiedni dobór personelu egzekucyjnego, co w dzisiejszych warunkach nie przedstawia chyba trudności, o jego należyte instruowanie, zachowanie się w służbie i legalność działań. Zmniejszenie mechanicznej pracy sekwestratorów, a użycie ich jako elastycznego narzędzia, które przy należytem wykorzystaniu będzie miało coraz to węższy zakres działania—oto punkt wyjścia w polityce egzekucyjnej. W polityce tej, podobnie jak i w polityce wymiarowej, szczególną uwagę należy zwracać na pozycje poważniejsze, celem sprawnej likwidacji większych zaległości, gdyż tak jak nierównomierny wymiar—nierównomierne ściąganie należności, zwłaszcza od większych płatników, a nawet choćby tylko pozorne ich uprzywilejowanie, wytwarza poczucie niesprawiedliwości, obniżając ogólną moralność podatkową.

*

Podpisany zakończył swoje przemówienie następująco:

„Dobiegam końca i, jak Panowie widzą, niewiele powiedziałem nowego. Zebrałem w jedną całość, i to

najbardziej ogólną, te założenia, które realizujemy w wykonaniu polityki, jaką nam ustawy, a w szczególności ordynacja podatkowa i wola Ministra Skarbu nakazują. Sformułowałem z Jego polecenia cele i drogi naszej pracy; wiąże one administrację skarbową, a przede wszystkim Panów Dyrektorów Izb, jako kierowników i wykonawców polityki Ministra Skarbu w terenie. Sposoby jej realizacji—byle wynik był najlepszy—pozostawiamy Ich wysiłkom.

Gdy spotkamy się za czas jakiś—zbierzemy i ustalimy rezultaty. Odmiennie niż dziś ocenimy je na poszczególnych terenach, nic złego i dobrego nieukrywając. Pragniemy Panom w tej pracy wszelką służącą pomocą, na jaką nas stać. Chcemy tylko widzieć—inaczej niż dotychczas—większą łączność z Ministerstwem w tworzeniu polityki skarbowej, w inicjatywie lub krytyce współtwórców, w rozumieniu celów, do jakich zmierzamy.

Pan Minister Skarbu chce widzieć w Panach nie tylko urzędników, lecz i współpracowników“.

Jerzy Lubowicki

EGZEKUCJA ADMINISTRACYJNA WŁADZ SKARBOWYCH

JUŻ W OKRESIE dobrej konjunktury egzekucja administracyjna budziła poważne zastrzeżenia zarówno u władz egzekucyjnych, jak i w społeczeństwie, i to nie tylko z uwagi na brak ściśle sprecyzowanych i jednolitych przepisów egzekucyjnych, lecz jeszcze więcej powodu niezorganizowanej i nieskoordynowanej akcji egzekucyjnej, prowadzonej przez różne uprawnione do tego władze i związki prawa publicznego.

Poważna ilość świadczeń publicznych i ich różnorodność, niedostosowanie terminów płatności do momentów możliwości płatniczych obywateli, niejednolita polityka w zakresie ulg, rozrzucone i niezbyt ściśle przepisy egzekucyjne, w których niejednokrotnie nie orjentowały się same władze egzekucyjne—stawiły obywateli w trudnym położeniu, potęgując rozgoryczenie spowodu niemożności dochodzenia swoich praw ze skutkiem.

Opisany stan rzeczy wywierał, rzecz oczywista, wysoce ujemny wpływ na życie gospodarcze, gdyż warsztat pracy był stale narażony na konieczność pertraktacji z różnymi organami egzekucyjnymi poszczególnych władz i związków prawa publicznego, a nawet z różnymi organami tego samego wierzyciela, które z reguły nie uzgadniały swego postępowania. Ciągłe przytem niepokojenie obywatela odrywało go od bezpośrednich obowiązków i zajęć, a chaotycznie prowadzona egzekucja zagrażała nieraz jego egzystencji gospodarczej.

Stan ten uległ wybitnemu pogorszeniu z chwilą załamania się konjunktury gospodarczej, kiedy większość placówek gospodarczych, borykając się z trudnościami finansowymi i szukając środków do zaspokojenia licznych wierzycieli prywatnych, musiała równocześnie bronić się przed natarczywą egzekucją wierzycieli prawa publicznego, którzy, niejednokrotnie djametralnie przeciętną politykę egzekucyjną, utrudniali lub wręcz uniemożliwiali zobowiązany wybrnięcie z trudnego

położenia, przyczyniając się w ten sposób b. często do likwidacji placówek gospodarczych.

Również i na sytuacji finansowej wierzycieli ten sposób egzekucji w dobie kryzysu zaczął coraz więcej się odbijać. Wskutek załamania się budżetów—wierzyciele w gorączkowym poszukiwaniu środków rozwinęli niebywałą konkurencję w akcji egzekucyjnej, wyprzedzając się nawzajem przy ściąganiu świadczeń publicznych. W wyścigu tym ten uzyskiwał lepsze rezultaty, kto możliwie najszybciej mógł dostosować swój aparat egzekucyjny do zmienionych warunków i miał możliwości techniczne szybszego dotarcia do zobowiązanych.

W związku z tem byliśmy świadkami rozbudowania nieraz ponad miarę aparatu egzekucyjnego u niektórych wierzycieli, jak np. u samorządu terytorjalnego, premjowania sekwestratorów, powołania do życia całej plejady inkasentów i t. p. Prowadzona w ten sposób egzekucja stwarzała, oczywiście, tylko pozory zapewnienia sobie wpływów przez niektórych wierzycieli, gdyż obliczona na krótką metę w samej rzeczy pogłębiała jedynie skutki kryzysu i rujnowała organizm gospodarczy, który przy osłabionej zdolności płatniczej absolutnie nie był w możności zaspokoić wszystkich wierzycieli i to jednocześnie.

Największe straty przy tak prowadzonej akcji egzekucyjnej ponosił Skarb Państwa, który zarówno ze względów budżetowych, jak i technicznych nie mógł szybko przystosować swego postępowania egzekucyjnego do panujących warunków i po należne mu daniny zgłaszał się zazwyczaj na szarym końcu, partycypując w egzekwowanych kwotach w rozmiarach o wiele mniejszych, aniżeli mu się to słusznie należało z uwagi na ważność spełnianych funkcji.

W tych warunkach, gdy prowadzona przez poszczególne wierzycieli w sposób chaotyczny i niejednokrotnie bezwzględny egzekucja przy przeciągającym się okresie kryzysu zaczęła zagrażać już nie tylko interesom budżetowym Skarbu Państwa, lecz także i całemu ży-

ciu gospodarczemu, scalenie egzekucji administracyjnej w ręku władz skarbowych stało się koniecznością państwową.

Scalenie to miało przede wszystkim na celu: a) ześrodkowanie całej akcji egzekucyjnej w ręku jednej władzy celem zapewnienia jednolitej polityki egzekucyjnej i podporządkowanie jej Państwu; b) oparcie egzekucji administracyjnej na jednolitych przepisach.

Przejęcie egzekucji administracyjnej od wierzycieli przez urzędy skarbowe w oparciu o jednolite przepisy postępowania egzekucyjnego oraz przepisy instrukcyjne nastąpiło w II połowie 1932 r., a zatem w okresie wyjątkowo ciężkim pod względem gospodarczym.

W chwili obecnej, gdy upływa 4-letni okres od czasu przejęcia egzekucji, wypada, opierając się na dotychczasowym doświadczeniu, zastanowić się nad dobrami i złemi stronami scalenia egzekucji w ręku władz skarbowych. W szczególności należy rozważyć to zagadnienie z punktu widzenia ogólnopaństwowego i Skarbu Państwa, następnie zaś z punktu widzenia zobowiązanych i wierzycieli.

W najszerszym zakresie, bo z punktu widzenia interesów ogólnogospodarczych, zagadnienie egzekucji interesuje Państwo, gdyż od odpowiedniego ujęcia tego zagadnienia zależy byt i rozwój jednostek gospodarczych. W tym względzie scalenie egzekucji w ręku władz skarbowych przyniosło, niewątpliwie, dodatnie wyniki. Wyniki te znalazły przede wszystkim swój wyraz w jednolitej i dostosowanej do trudnej sytuacji gospodarczej polityce egzekucyjnej, która w okresie kryzysu zdołała uchronić wiele jednostek gospodarczych od zbyt ostrych posunięć wierzycieli. Zcentralizowanie akcji egzekucyjnej w ręku urzędów skarbowych zapewniało jednolite i bezwzględne wykonywanie na całej linii wszelkich zamierzeń ochronnych Rządu w odniesieniu do pewnych grup gospodarczych z pełnym pożytkiem dla tych zamierzeń (np. wstrzymywanie egzekucji w pewnych okresach u rolników). Wreszcie nie od rzeczy będzie zaznaczyć, że koszty, związane z prowadzeniem egzekucji, znacznie się zmniejszyły z chwilą jej centralizacji, co wynika z porównania liczby personelu egzekucyjnego, zatrudnionego poprzednio i obecnie.

Z punktu widzenia interesów Skarbu Państwa scalenie egzekucji w ręku władz skarbowych w okresie budżetowo najtrudniejszym wobec stałego spadku wymiarów podatkowych przyniosło również korzystne wyniki, gdyż umożliwiło prowadzenie akcji egzekucyjnej w pierwszym rządzie pod kątem widzenia potrzeb budżetowych Skarbu Państwa.

Interesy zobowiązanych wskutek przejęcia egzekucji administracyjnej przez urzędy skarbowe zasadniczo także zyskały już przez sam fakt, że w miejsce licznych organów egzekucyjnych, odwiedzających zobowiązanych zbyt często i nieraz w okresach nieodpowiednich, wszedł jeden poborca jako organ urzędu skarbowego. Poza to trzeba stwierdzić, że urzędy skarbowe, jako władze, działające z ramienia Państwa, muszą z natury rzeczy postępować wobec zobowiązanych bardziej liberalnie niż to czyniły poprzednie władze egzekucyjne, mające na celu wyłącznie interesy instytucji, z ramienia której działały. Poza to jednolita polityka egzekucyjna w odniesieniu do wszystkich należności, ściąganych w trybie administracyjnym, oraz jedne przepisy egzekucyjne, ułatwiające obronę prawną — nie pozostały bez wpływu na interesy płatników.

Z ujemnych stron scalenia egzekucji w ręku władz skarbowych należy przytoczyć, że wskutek zespolenia egzekucji całe odjum zobowiązanych, towarzyszące zażwyczaj egzekucji, skupiło się siłą rzeczy na władzach skarbowych. Szczególnie w związku ze zbyt dużym obciążeniem opłatami egzekucyjnymi przy drobnych należnościach, głównie wskutek dużej ilości tego rodzaju należności.

Jeśli chodzi o wpływ przejęcia egzekucji na interesy wierzycieli, to należy obiektywnie stwierdzić, że scentralizowanie egzekucji administracyjnej w urzędach skarbowych pogorszyło częściowo sytuację wierzycieli, zwłaszcza tych, którzy przed przejęciem egzekucji przez władze skarbowe posiadali należycie zmontowany własny aparat egzekucyjny. Złożyły się na to rozmaite przyczyny, przede wszystkim jednak masowy wpływ szczególnie w pierwszym roku tytułów wykonawczych i niemożność opanowania przez urzędy skarbowe całego materiału egzekucyjnego.

W tym stanie rzeczy, opierając się na wynikach przeprowadzonych ostatnio badań, jak i na pozytywnych rezultatach, osiągniętych przez niektóre izby skarbowe, należy stwierdzić, że ześrodkowanie egzekucji w rękach władz skarbowych było jednak słusne i winno być utrzymane, gdyż strony dodatnie scalenia egzekucji przeważają, a strony ujemne mogą być usunięte, jako wypływające z przyczyn natury technicznej i organizacyjnej.

Chodzi w pierwszym rzędzie o przeciwdziałanie masowemu napływowi tytułów wykonawczych do działów, następnie zaś o odpowiedni podział personelu egzekucyjnego pomiędzy służbę biurową i służbę zewnętrzną z uwzględnieniem prac biurowych.

Ponieważ znakomita większość tytułów wykonawczych dotyczy drobnych należności, zwłaszcza w podatku gruntowym, przeto zmniejszenie tytułów można będzie osiągnąć bądź przez zorganizowanie należytego poboru drobnych należności podatku gruntowego przez zarządy gminne, bądź też przez ograniczenie wystawiania tytułów na drobne należności w tym podatku. Równocześnie dodać należy, że przy należytych kontaktach z wierzycielami także można będzie uzyskać znaczne zmniejszenie ilości napływających tytułów wierzycielskich bądź przez łączenie przez wierzyciela w jednym tytule, dotyczącym tego samego zobowiązanego, różnych należności, bądź też przez wystawianie tytułów na należności drobne i periodyczne dopiero gdy należność przekroczy pewną kwotę (np. zł. 10).

Jak dalece masowy napływ tytułów w okresie 4 lat zaważył na zaległościach działów egzekucyjnych, świadczy o tym liczba. W dn. 31/III 1936 r. zaległość w ilości niezrealizowanych tytułów na terenie całego Państwa równała się przeciętnemu rocznemu wpływowi tytułów, a wynosiła 14,5 miljn., co stanowi 26% wpływu tytułów od czasu przejęcia egzekucji. Jeszcze dosadniej obrazuje nam wpływ masowego napływu tytułów na zaległości fakt, że zaległość na terenie najmniejszego województwa nowogródzkiego była w dn. 31/III b. r. nieznacznie tylko mniejsza (742 tys. tytułów) od zaległości na terenie 3 województw zachodnich (784 tys. tytułów).

Poza masowym napływem tytułów wykonawczych, nieproporcjonalny podział personelu egzekucyjnego, o czym już wyżej wspomniano, wpłynął ujemnie na ostateczne wyniki, gdyż niedostateczna liczba personelu biurowego wobec nadmiernej liczby poborców nie

mogła wywiązać się z zadania, tem bardziej przy tak ogromnym napływie tytułów wykonawczych.

Na tle rozważań, które wykazały, że scalona egzekucja mogłaby całkowicie odpowiedzieć zamierzeniom, gdyby uniknięto błędów natury organizacyjnej, zależnych w dużej mierze od władz skarbowych, jak również uwzględniając niewątpliwie korzyści, jakie przyniosło samo scalenie—Ministerstwo Skarbu uważa za konieczne natychmiastowe podjęcie kroków, zmierzających do usunięcia głównych przyczyn obecnego ujemnego stanu egzekucji.

Najważniejszym zagadnieniem, od którego zależy powodzenie egzekucji w przyszłości, jest konieczność zmniejszenia napływu tytułów wykonawczych do minimum. Przy rozważaniu tego zagadnienia należy z osobna zastanowić się nad sprawą wystawiania tytułów przez władze skarbowe, i oddzielnie rozpatrzyć nadsyłanie tytułów przez wierzycieli obcych. W pierwszym wypadku zmniejszenie napływu leży wyłącznie w sferze możliwości władz skarbowych, natomiast zredukowanie napływu tytułów wierzycielskich wymagałoby bądź reformy przepisów, bądź też odpowiedniego uzgodnienia z wierzycielami.

Jako ogólne wytyczne przy wystawianiu tytułów na drobne należności, które zapobiegałyby masowemu napływowi tytułów wykonawczych zarówno własnych jak i wierzycieli obcych, należałoby przyjąć: a) zorganizowanie poboru podatku gruntowego, b) łączenie w jednym tytule wszystkich dojrzałych do egzekucji należności tego samego zobowiązanego, c) wystawianie tytułów przy drobnych należnościach perjodycznych dopiero z chwilą, gdy suma tych należności osiągnie pewną określoną kwotę (np. zł 10).

Niezależnie od tego, Ministerstwo Skarbu przewiduje jeszcze zasadniczą zmianę postępowania egzekucyjnego w tym kierunku, aby upomnienia wysyłali zobowiązanym bezpośrednio wierzyciele (na należności własne—kasy urzędów skarbowych), co również powinno poważnie przyczynić się do zmniejszenia napływu tytułów, o ile się zważy, że znaczna liczba zobowiązanych reguluje swe należności zaraz po otrzymaniu upomnienia.

Wśród tytułów własnych na drobne należności znakomita większość przypada na podatek gruntowy, należny od drobnych rolników, oraz na podatek od lokali.

Dążąc do zmniejszenia ilości tytułów wykonawczych na podatek gruntowy od drobnych rolników, Ministerstwo Skarbu wydało ostatnio z zarządzenia, a mianowicie: o poborze podatku gruntowego w trybie inkasa i o wystawianiu tytułów wykonawczych na podatek gruntowy przez zarządy gminne łącznie z należnościami samorządowymi zamiast dotychczasowego sporządzania wykazów zaległości. Mimo jednak tych doraźnych zarządzeń problem podatku gruntowego nie został definitywnie rozwiązany, gdyż łączy się on ze sprawą rachunkowości tego podatku. Mianowicie, należałoby zdecydować się albo na przejście przez władze skarbowe całej rachunkowości podatku gruntowego i prowadzenie kont poszczególnych właścicieli nieruchomości gruntowych w księgach bierczych urzędów skarbowych, albo na przekazanie rachunkowości podatku gruntowego od drobnych rolników—i to zarówno od uczestników jednostek zbiorowych, jak i od indywidualnych płatników—wyłącznie zarządom gminnym z tem, że urzędy skarbowe prowadziłyby jedynie konta zbiorowe według gromad lub wsi.

W pierwszym wypadku pobór podatku gruntowego mógłby być dokonywany w pewnym okresie po terminie płatności przez sołtysów na podstawie dostarczonych im w tym celu wykazów. Zainkasowane kwoty wpłacaliby sołtysi bezpośrednio do kas urzędów skarbowych, a więc z pominięciem zarządów gminnych, otrzymując tytułem wynagrodzenia pewien procent wpłaconej sumy. Po upływie wyznaczonego do inkasa terminu egzekucję podatku gruntowego prowadziłyby urzędy skarbowe na zasadach ogólnych po wystawieniu tytułów wykonawczych przez organa własne.

W wypadku natomiast przyjęcia drugiej koncepcji—zarządy gminne dokonywałyby poboru podatku również w terminach zakreślonych w trybie inkasa, a po upływie tych terminów obowiązane byłyby wystawiać tytuły wykonawcze na zaległości i przekazywać je urzędowi skarbowym do egzekucji.

Zarówno w jednym, jak i w drugim wypadku nadzór nad poborem pozostawałby w rękach władz skarbowych i musiałby być należycie zorganizowany celem dopilnowania terminowego przelewu oraz zapobieżenia ewentualnym nadużyciom. Odpowiedzialność za ściągnięte sumy przez zarządy gminne ciążyłaby na gminach.

Jeżeliby zarządy gminne miały wystawiać tytuły wykonawcze, to poza należnościami podatku gruntowego obowiązane byłyby obejmować tym samym tytułem również daniny samorządowe samoistne, a nawet za zgodą wierzycieli i inne należności, obciążające drobnych rolników (np. składki ogniowe), czyli te wszystkie należności, które figurowałyby w księgach bierczych zarządów gminnych i w wykazach poborowych wierzycieli, o ile korzystają z prawa egzekucji administracyjnej.

Przyjęcie którejkolwiek z tych tez, niewątpliwie, uprościłoby samą rachunkowość i wpłynęłoby na zmniejszenie napływu tytułów wykonawczych, a zarazem umożliwiłoby uporządkowanie agend egzekucyjnych. Zagadnienie to, wymagające uzgodnienia z zainteresowanymi resortami, będzie przedmiotem rozważań przy nowelizacji podatku gruntowego.

Również nie od rzeczy będzie nadmienić, że do zmniejszenia się tytułów skarbowych w dużym stopniu przyczynią się realne wymiary, odpowiadające faktycznemu stanowi rzeczy.

Z wierzycieli obcych najgroźniejszymi—ze względu na ilość nadsyłanych tytułów wykonawczych—są samorządy terytorjalne i instytucje ubezpieczeniowe. Można śmiało powiedzieć, że ilość tytułów tych wierzycieli stanowi conajmniej ok. 70% ogólnego wpływu tytułów wierzycielskich. Zmniejszenie napływu tytułów od samorządu terytorjalnego rozwiązuje częściowo wspomniane wyżej zarządzenia Ministerstwa Skarbu, które zalecają sporządzanie tytułów dla drobnych rolników przez urzędy gminne po upływie ulgowego okresu z włączeniem do nich wszelkich należności, obciążających drobnego rolnika (podatek gruntowy, samoistne daniny komunalne i t. p.). Zmniejszenie wpływu tytułów od innych wierzycieli jest również możliwe przy odpowiednim uzgodnieniu z nimi sprawy wystawiania i nadsyłania tytułów na wyżej przytoczonych zasadach.

Opierając się na danych statystycznych za wspomniany okres 4 lat, należy podkreślić zaobserwowany stały spadek liczby tytułów wykonawczych, co pozwala przypuszczać, że w przyszłości urzędy skarbowe przy odpowiedniej organizacji i zrozumieniu wydanych ostatnio zarządzeń Ministerstwa Skarbu o uporządkowaniu dzia-

łów egzekucyjnych (aktualizacja tytułów wykonawczych) oraz o wystawianiu tytułów wykonawczych przez zarządy gminne będą posiadają do egzekucji znacznie mniejszą niż obecnie ilość tytułów wykonawczych.

Drugim równolegle ważnym zagadnieniem, od którego zależy w przyszłości utrzymanie pracy działów egzekucyjnych na odpowiednim poziomie, jest poddanie rewizji dotychczasowego rozdziału personelu egzekucyjnego na personel biurowy i poborców przy równoczesnym przeprowadzeniu odpowiedniego podziału pracy pomiędzy personel biurowy. W szczególności rewizja rozdziału personelu pomiędzy służbą wewnętrzną i zewnętrzną winna być przeprowadzona pod kątem zwiększenia personelu biurowego kosztem poborców, podział zaś pracy pomiędzy zwiększony odpowiednio personel biurowy działu winien być dokonany pod kątem wykorzystania indywidualnych uzdolnień personelu biurowego i pod kątem pewnej specjalizacji, co się da osiągnąć przez zerwanie z zasadą wyłącznie jednoosobowych referatów (drogą przydziału do referatów pomocy w celu załatwiania czynności ściśle manipulacyjnych) oraz przez wyłączenie z referatów niektórych spraw trudniejszych, wymagających gruntowniejszej znajomości przepisów z dziedziny prawa cywilnego i egzekucji sądowej i utworzenie dla nich specjalnych referatów.

W ten sposób czynności manipulacyjne w referatach, jak np. wpisywanie do ewidencji, wysyłanie upomnień i kontrola nad ich doręczaniem, doklejanie zawiadomień wierzycieli o zmianie zaległości, składanie tytułów do grupy tytułów nieaktualnych i t. p.—spełniałyby siły pomocnicze, referenci zaś załatwialiby poważniejsze sprawy, jak: przydział, odbiór, kontrola merytoryczna tytułów, kontrola poborców na miejscu, stosowanie środków egzekucyjnych i t. p., poza sprawami najtrudniejszymi, włączonymi, jak już wyżej wspomniano, do referatów specjalnych. Zagadnienie to musi być rozwiązane w płaszczyźnie warunków, zachodzących w okręgach poszczególnych izb, aby zapewniło z jednej strony jaknajlepszą obsługę poborców oraz utrzymanie na poziomie jaknajwiększej sprawności biurowej działów egzekucyjnych, z drugiej zaś strony—aby zwiększało wydajność pracy poborców w terenie. Należyte rozwiązanie tego zagadnienia pozwoli na utrzymanie w odpowiednim porządku biurowości działu, a w związku z tem na rozwinięcie planowej akcji działów, która skolei przyczyni się do przyśpieszenia tempa likwidacji tytułów drogą: a) przemyślanego przydziału tytułów poborcom, b) roztoczenia silnej kontroli zarówno biurowej, jak i w terenie nad wydajnością i celowością pracy poborców, c) szybszego stosowania kolejnych środków egzekucyjnych, d) wszechstronnego stosowania innych środków egzekucyjnych (zajęcia komornego i innych pretensyj, egzekucja z nieruchomości i t. p.), e) regularnie i systematycznie prowadzonej akcji umorzeniowej zaległości nieściągalnych, f) rozbudowy odpowiednio ujętej polityki ulg.

Wzmocnienie obsady biurowej pozwoli zarazem na przeniesienie ciężaru akcji egzekucyjnej z organów urzędu na urząd skarbowy, gdyż poborcy przy odpowiedniej kontroli będą spełniali li tylko czynności, ściśle przewidziane dla organów egzekucyjnych a przydzielone im przez urząd skarbowy, nie zaś, jak dotychczas, czynności władzy egzekucyjnej, zależne od swojej woli. W ten sposób inicjatywa egzekucyjna wró-

ci do urzędu skarbowego a przy odpowiednio ujętej polityce ulg oraz stosowaniu przez urząd skarbowy środków egzekucyjnych, niewymagających bezpośrednio czynności poborców (np. wysyłanie dodatkowych upomnień i wezwań, rozpisywanie licytacji na miejscu u płatników, wysyłanie zagrożeń zwózki i t. p.), pozwoli na uzyskanie dużych oszczędności a zarazem należytych wyników egzekucyjnych.

Ostatnim wreszcie ważnym postulatem, od którego spełnienia zależy w przyszłości rozwiązanie zagadnienia scalonej egzekucji, to bezwzględnie równomierne traktowanie tytułów wierzycieli obcych z tytułami własnymi przy czynnościach egzekucyjnych, gdyż dotychczasowa praktyka wielu urzędów, polegająca na zupełnym nieraz zaniedbaniu wniosków wierzycielskich, naraziła tylko władze skarbowe na poważne zarzuty ze strony wierzycieli. Niezadowolenie wierzycieli z akcji egzekucyjnej urzędów skarbowych przybrało ostatnio konkretną formę, znajdując wyraz w projekcie, jaki wpłynął z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie wyłączenia spod egzekucji, prowadzonej przez urzędy skarbowe, niektórych świadczeń pieniężnych, jak: podatku gruntowego na obszarze gmin wiejskich, wszystkich samoistnych danin komunalnych i in. i przekazania egzekucji tych świadczeń związkowi samorządowemu. Uwzględnienie tego projektu równałoby się przekreśleniu zasady scalenia egzekucji administracyjnej, gdyż odtąd zobowiązani miałby do czynienia z władzami egzekucyjnymi, a nie—jak dotąd—z jedną. Ponadto należałoby się obawiać, że również i inni wierzyciele dążyliby do rozszerzenia wyłomu, powstałego w zasadzie scalenia, doprowadzając egzekucję do stanu, jaki panował przed przejściem jej przez władze skarbowe.

Z drugiej znów strony trzeba przyznać, że—jak to wynika z poprzednio przedstawionego już stanu—zarzuty samorządu terytorjalnego, podnoszone przeciwko sprawności egzekucji władz skarbowych, są niestety częściowo uzasadnione. Aczkolwiek przypuszczać należy, że zastosowanie w praktyce omówionych wyżej wytycznych powinno w zupełności wystarczać do usprawnienia w przyszłości działania aparatu egzekucyjnego, to jednak gdyby zachodziła obawa, że i te środki zawiodą, tak że trzeba by zastosować dalsze bardziej radykalne środki w celu odciążenia urzędów skarbowych w dziedzinie egzekucji—należałoby się zastanowić nad koncepcją, aby przy utrzymaniu nadal scalonej egzekucji w ręku władz skarbowych wykorzystać zarządy gmin wiejskich w charakterze organów egzekucyjnych urzędów w odniesieniu do drobnych rolników. Zrealizowanie tej koncepcji, mającej niewątpliwie dużo dodatnich stron, pozwoliłoby na przerzucenie czynności, związanych ze ściąganiem należności liczniejszej grupy płatników, t. j. od drobnych rolników, na urzędy gminne, co wybitnie odciążałoby urzędy skarbowe i to bez naruszenia zasady jednolitej władzy egzekucyjnej, którą nadal byłby urząd skarbowy. Wówczas urzędy skarbowe byłyby w stanie poprowadzić należycie akcję egzekucyjną w obrębie miast i w odniesieniu do większej własności gruntowej.

Postęp, jaki władze skarbowe ujawniają na odcinku egzekucji, pozwala sądzić, że dotychczasowe braki będą stale i coraz szybciej zanikać.

Adam Guzikowski

KRONIKA GOSPODARCZA

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W CZERWCU 1936 R.

Sytuacja przemysłu węglowego w czerwcu w porównaniu z majem nie uległa zasadniczo zmianie. Nieznaczna poprawa, jaką wykazuje zbył w kraju, a częściowo i eksport, nie wpłynęła na poziom wydobycia, nadwyżkę zbytu ogólnego ponad produkcję pokryto bowiem z zapasów na zwałach kopalnianych. W rezultacie wydobycie węgla kamiennego utrzymało się prawie na poziomie poprzedniego miesiąca, natężenie zaś produkcji, t. j. przeciętna dzienna wytwórczość ze względu na mniejszą o 2 liczbę dni roboczych w czerwcu (23) w porównaniu z majem — wzrosło o 8 tys. t i wyniosło ok. 90 tys. t. W przemyśle koksarskim nastąpił spadek zarówno produkcji, jak i zbytu ogólnego. Również w przemyśle brykietarskim przy nieznacznym spadku produkcji zaznaczył się w tym samym stopniu spadek zbytu.

Liczbowo stan przemysłu w czerwcu — według danych tymczasowych — w poszczególnych rejonach przedstawia poniższe zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbył w kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwałach ²⁾
Śląski	1 554	920	527	736
Dąbrowski	370	264	90	296
Krakowski	140	127	—	87
Razem:	2 064	1 311	617	1 119
Maj 1936	2 059	1 293	603	1 167
Czerwiec 1935	2 030	1 151	752	1 535

Jak wynika z tego zestawienia, wydobycie węgla kamiennego w czerwcu wzrosło o 5 tys. t w porównaniu z majem, a o 34 tys. t w porównaniu z analogicznym miesiącem 1935 r. Zaznaczyć przytem należy, że wydobycie węgla w rej. śląskim i dąbrowskim utrzymało się na poziomie poprzedniego miesiąca, nieznaczna zaś poprawa nastąpiła w rej. krakowskim.

Ogólny zbył węgla kamiennego w czerwcu wzrósł o 32 tys. t w porównaniu z majem. Ponieważ zbył krajowy wzrósł procentowo nieco mniej niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść eksportu: udział zbytu krajowego w ogólnym zbyciu węgla wyniósł 68,00%, a udział eksportu 32,00%; odpowiednie liczby dla maja wynosiły: 68,20% i 31,80%.

Zbył krajowy węgla kamiennego w czerwcu w stosunku do maja wzrósł o 18 tys. t (1,39%), w stosunku zaś do czerwca 1935 r. wzrósł o 160 tys. t (13,90%).

Udział poszczególnych grup odbiorców w czerwcu w porównaniu z majem 1936 r. przedstawia się następująco:

	M a j		C z e r w i e c	
	tys. tonn	%	tys. tonn	%
Przemysł	776	60'02	779	59'42
Koleje żelazne	241	18'64	233	17'77
Pozostali odbiorcy (przeważnie węgiel dla opału domowego)	276	21'34	299	22'81
Razem:	1 293	100'00	1 311	100'00

Zbył na rynku wewnętrznym utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca — za wyjątkiem zapotrzebowania na węgiel ze strony drobnych składników, których zapasy były na wyczerpaniu.

Odbiór węgla ze strony przemysłu wyniósł 779 tys. t — wobec 776 tys. t w maju, a zatem wzrósł o 3 tys. t (0,39%). Wzrost dotyczył głównie przemysłu cukrowniczego wskutek ożywienia sezonowego oraz ze strony przemysłu cementowego, ceramicznego, cegielnianego wraz z wapiennikami. Zmniejszyły się natomiast dostawy dla przemysłu chemicznego i hutniczo-żelaznego.

Eksport³⁾ węgla kamiennego w czerwcu w porównaniu z majem wzrósł o 14 tys. t (2,32%), w stosunku zaś do analogicznego miesiąca 1935 r. zmalał o 135 tys. t (17,95%).

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalni i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

³⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zesz. 27/1936, str. 765.

Zapasy na zwałach¹⁾ w czerwcu w porównaniu z majem zmalały o 48 tys. t i wyniosły z końcem czerwca 1 119 tys. t.

Liczba robotników, zapisanych w kopalniach węgla kamiennego, wzrosła w czerwcu, przyczem wzrost załogi robotniczej dotyczył rej. śląskiego i dąbrowskiego, natomiast w rej. krakowskim liczba robotników uległa nieznacznemu spadkowi, jak to ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	Maj	Czerwiec ²⁾
Śląski	43 719	43 902
Dąbrowski	16 950	16 994
Krakowski	5 988	5 979
Razem:	66 657	66 875

Ceny węgla w kraju pozostały niezmiennione. Ceny węgla eksportowego fob Gdynia/Gdańsk wykazały lekką poprawę i wyniosły dla grubych gatunków węgla górnośląskiego sh 10/6 ÷ 14/- w zależności od kraju przeznaczenia.

Frachty morskie na przewóz węgla w czerwcu w porównaniu z majem nie wykazały poważniejszych odchyżeń. Za statek ok. 3 000 t płacono — w sh: Sztokholm, Göteborg 4/6, Kopenhaga, Aarhus 4/3, Tromsø 5/6, Oslo 5/3, Bergen 6/-, Drondjem, Stavanger 5/9, Helsingfors 4/3, Ryga 4/-, Reval 4/-, Rouen 7/-, Bordeaux 8/-, Nantes 7/9, Nice 12/-, Amsterdam, Rotterdam 5/-, Antwerpja 4/3, Algier (Bona), Philippeville, Sfax, Oran 9/9, Malta 9/-, Wenecja 8/9, Livorno/Spezia, Savona 8/4½, Buenos Aires 10/-, Rio de Janeiro 9/7½, porty Jugosławii 8/6.

Produkcja koksu wyniosła w czerwcu 120 tys. t — wobec 130 tys. t w maju, a zatem zmalała o 10 tys. t (7,69%). Ogólny zbył koksu wyniósł 116 tys. t, a zatem w porównaniu z majem zmalał o 8 tys. t, co zostało głównie spowodowane zmniejszonym eksportem. Udział zbytu koksu w ogólnym zbyciu wyniósł 94 tys. t, a udział eksportu 22 tys. t. Ponieważ ogólny zbył koksu łącznie z zużyciem własnym koksarni był nieco mniejszy od produkcji — przeto zapasy nieznacznie wzrosły. Załoga robotnicza koksarni w związku ze spadkiem produkcji uległa zmniejszeniu o 13 robotników i wyniosła w końcu miesiąca 2 067 robotników.

Produkcja brykietów w czerwcu utrzymała się na poziomie maja i wyniosła 11 tys. t, natomiast zbył brykietów nieznacznie spadł. Załoga robotnicza w brykietarniach utrzymała się prawie na poziomie poprzedniego miesiąca, wynosząc 110 robotników, czyli o 2 więcej niż w maju.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W MAJU 1936 R. — Wydobycie ropy w maju 1936 r. wyniosło 4 245 cyst. brutto — wobec 4 201 cyst. w kwietniu. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem 137 cyst. brutto — wobec 140 cyst. w kwietniu.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wyniosła prawie bez zmiany 3% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerji wyniosła 4 229 cyst. (wobec 4 396 cyst. w kwietniu).

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, wzrosły do 1 527 cyst. (w kwietniu wyniosły one 1 449 cyst.).

W rejonie boryslawskim większe dowiercenie uzyskano w otworze Nr. VI kop. „Sasyk III”, nawiercając na głęb. 533 m w warstwach nasuniętych początkową dzienną produkcję w wysokości ok. 4 t dziennie. Poprzednio na głęb. 518 m produkowano z niego większe ilości gazów ze złoża piaskowca boryslawskiego; gdy po zagwoźdzeniu prowadzone przez dłuższy czas roboty instrumentacyjne nie dały wyniku, zamknięto go wodoszczelnie do głęb. 665 m i obecnie powrócono do produkcji z płytszego horyizontu.

W rejonach marek specjalnych większe dowiercenia uzyskano: w Rypnem (otw. „Hannibal-Syha XLIII” — 8,5 t dzień. z głęb. 635 m), Jablonce (otw. „Nadzieja” — 5 t dzień. z głęb. 214 m) i w Grabownicy („Graby” — 4 t dzień. z głęb. 399 m).

Na kopalni „Chrobry” w Pasiecznej otwór XI podwiercono do głęb. 1 147 m, nie przebito jednak jeszcze warstw dobrotowskich. Produkcja ropy utrzymuje się na wysokości 8/4 wagona na dobę przy 8 m³ gazów na minutę.

Produkcja i obrót ropą w maju 1936 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opat i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opat i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opat i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opat i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Kwiecień 1936	860	6	886	250	2 902	157	2 997	1 107	439	5	513	92	4 201	168	4 396	1 449
Maj 1936	881	7	880	247	2 922	143	2 925	1 175	442	5	424	106	4 245	145	4 220	1 527
Styczeń ÷ maj 1936	4 347	41	4 396	247	14 757	731	15 081	1 174	2 340	25	2 438	106	21 444	797	21 915	1 527
„ „ 1935	3 980	48	4 115	307	15 800	789	15 702	1 478	1 401	27	1 361	75	21 181	864	21 178	1 860

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w maju 1936 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opat (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opat (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opat (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opat (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Kwiecień 1936	9 501	2 479	6 871	151	22 890	6 496	16 318	76	4 483	3 559	334	590	36 874	12 534	23 523	817
Maj 1936	8 680	2 433	6 065	182	21 789	6 670	15 001	118	4 578	3 603	199	776	35 047	12 706	21 265	1 076
Styczeń ÷ maj 1936	55 436	12 590	41 586	1 260	122 105	33 807	87 836	462	23 457	18 888	1 560	3 009	200 998	65 285	130 982	4 731
„ „ 1935	60 620	12 588	45 865	2 167	134 674	40 615	93 516	543	17 698	13 362	3 123	1 213	212 992	66 565	142 504	3 923

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w maju 1936 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem		
			Produktywne	Bez produkcji	Razem											
Kwiecień 1936	9	7	50	78	128	14	206	27	462	2 226	346	31	20	3 476	3 111	450
Maj 1936	11	7	58	77	135	18	212	28	456	2 234	342	30	18	3 491	3 118	439

W otworze Nr. IV kop. „Pollon-Lipie”, założonym w oddaleniu 60 m na południe od otworu Nr. 1, uzyskano w dn. 18/V w głęb. 95 m w warstwach króśnieńskich przyływ ropy, wynoszący początkowo 1·4 t dziennie.

Odbudowa ciśnienia złoża, poza kopalniami: „Muchowat” „Harem” i „Pereprostyna” w Schodnicy, gdzie jest stosowana od szeregu lat z pomyślnym wynikiem — w miesiącu sprawozdawczym zaznaczyła się zwykłą produkcją ropy w wysokości 12÷25% w niektórych otworach kop. „Minerwa” w Harklowej. Natomiast w otworach kop. „Ropita” (również w Harklowej) oraz „Nafta” w Równem, gdzie odbudowa ciśnienia złoża stosowana jest niedawno — nie stwierdzono jeszcze reakcji.

S-ka Akc. „Pionier” prowadziła w dalszym ciągu badania poszukiwawcze w a w c z e przy pomocy wierceń rdzeniowych. W dn. 7/V ukończono wiercenie otworu świdrowego „Calyx-Jankowce Nr. I” w gm. Jankowce pow. Lesko. Po doprowadzeniu do głęb. 222 m wiercenie stwierdziło występowanie piaskowców z 2% nasyceniem ropy.

W celu zbadania stosunków złożowych we wschodniej części powyższej gminy założono wiercenie „Calyx II”, sięgające w końcu maja głębokość 60 m.

Ponadto S-ka Akc. „Pionier” prowadziła prace poszukiwawcze metodą sejsmiczno-refleksyjną na terenie gm. Podgac pow. Mościska, oraz Majnicz, Łąka i Dorozów pow. Sambor. Badania miały za zadanie wyjaśnienie szczegółów budowy geologicznej w tej okolicy.

W ruchu wiertniczym dało się zauważyć pewne ożywienie na kopalniach małych producentów. Wiąże się to — prawdopodobnie — z bliskim otwarciem kredytów Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego.

Nowych otworów uruchomiono 21 (w kwietniu 11), w tem w rejonie okr. jasielskiego 9 (6): „Franków II” i „Draganowa II” kop.

Pollon-Franków w Dukli, „Henryk XVIII” i „Królówka” w Krygu, „Lipa LXXXV”, „LXIV” i „Jakób” w Lipinkach, „Wilno II” w Dominiłowicach i „Magdalena XXVIII” w Gorlicach. W rejonie okr. drohobyckiego uruchomiono 8 otworów (5): „Lenwicz” w Mraźnicy, „Pod Dębiną” w Daszawie, „Nadzieja-Gazy” w Schodnicy, „Łuh XXVII” w Rajskim, „Pollon V” w Lipiem, „Stella I” w Łomnej i „Karpaty CXIV” i „CXVIII” w Brelikowie. W okr. stanisławowskim uruchomiono 4 otwory: „Dąbrowa CXLIII” w Bitkowie, „Nr. XLV” i „XLVI” Hannibal w Rypnem i „Anna IX” w Majdanie. Ogółem w wierceniu znajdowało się 135 otworów — wbc 128 w kwietniu

Ruch terenowy nie wykazał silniejszego ożywienia. Nową kopalnię zgłoszono w gm. Zawadka pow. Kałusz pod hasłem „Andrzej”, jako własność S-ki Akc. Eksploatacji Soli Potasowych.

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmienniej, t. j. zł 1 365 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki dla ropy brutowej, zakupywanej przez „Polmin”.

Wydobycie gazów ziemnych wynosiło 35 047 tys. m³ — wobec 36 874 tys. m³ w kwietniu. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem 1 130 tys. m³ — wobec 1 229 tys. m³ w kwietniu.

Manko gazowe wynosiło 3% produkcji — wobec 2% w kwietniu.

Cenę gazu ziemnego w maju w rejonie boryslawskim ustalono na gr 4·21 za m³ (gr 4·29). W okr. jasielskim placono gr 6·0 za m³, doliczając za tłoczenie gr 0·64 dla zakładów przemysłowych i gr 0·94 dla miast.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, wynosiła 9 022 (w kwietniu — 9 013).

W maju b. r. było czynnych 27 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3 126 robotników i majstrów (w kwietniu b. r. 3 106). Z tej liczby — 3 080 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Produkcja i obrót produktami naftowymi w maju 1936 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarni	import	w dn. 1/V 1936	w dn. 31/V 1936
Benzyna	7 399	5 172	568	3	5 479	3 004	—	26 353	25 534
Nafta	12 674	4 649	68	4	1 708	35	—	20 213	25 893
Olej gazowy	5 366	4 421	20	—	529	20	—	5 798	6 214
Oleje lekkie o c. g. do 0°890	978	783	2	1	32	3	—	628	786
Oleje: napędowy i opałowy .	295	194	—	—	69	—	—	444	476
Oleje smarowe	4 783 ¹⁾	2 481	70	19	4 162	119	1	73 838	72 009
Wazelina	10	44	—	—	—	—	—	201	167
Smary stałe	530	453	26	—	4	10	30	478	565
Parafina	1 817	692	1	—	393	2	—	3 417	4 150
Asfalt	2 124	2 068	—	7	335	1	—	15 707	15 422
Koks	321	63	—	229	98	—	—	1 020	951
Produkty atypowe	315	227	—	15	5	—	—	214	282
„ uboczne	123	110	—	32	1	—	—	1 163	1 143
Olej parafinowy	1 184	—	179	35	—	178	—	18 345	19 493
Gacz i oleje potne	— ²⁾	—	17	—	—	—	—	2 794	2 611
Słops	474	—	—	232	—	—	—	883	1 125
Pozostałości	244	138	—	409	—	33	—	9 001	8 731
Ogółem:	37 871	21 500	951	986	12 815	3 405	31	180 497	185 552

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 40 948 t (w ub. r. przeciętnie miesięcznie 42 450 t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 23 516 t, specjalnej małoparafinowej 12 582 t, specjalnej bezparafinowej 4 850 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 37 871 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 7,3% (przeciętnie w ub. r. 8,0%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 22 486 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerii 986 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerii):

	M a j		Przec. mies.
	1935	1936	1935
Benzyna	5 292	5 172	5 550
Nafta	5 422	4 649	10 180
Oleje gazowy i opałowy	4 050	4 615	4 550
Oleje smarowe	3 025	3 269	3 370
Parafina	566	692	690

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerii, przeznaczona na eksport) wynosił ogółem 12 815 t, czyli był mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w 1935 r. (14 150 t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Maj	Przec. mies.
	1936	1935
Benzyna	5 479	3 940
Nafta	1 708	2 940
Oleje gazowy i opałowy	598	3 560
Oleje smarowe	4 194	1 860
Parafina	393	1 600

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/V 1936	1/VI 1936	1/VI 1935
Benzyna	26 353	25 534	21 087
Nafta	26 213	25 893	42 840
Oleje gazowy i opałowy	6 242	6 690	8 409

Eksport do poszczególnych krajów w maju 1936 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0°890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne ³⁾	Razem
Austria	13	10	238	—	24	40	—	67	1	—	—	—	31	424
Czechosłowacja	4 318	789	—	—	119	—	10	—	—	—	—	—	—	5 236
Dania	49	—	—	—	103	—	—	—	—	—	—	—	—	152
Jugosławia	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	30
Łotwa	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	53
Niemcy	420	75	—	—	105	70	106	—	5	—	—	—	—	781
Szwajcaria	—	15	—	30	—	20	—	31	—	—	—	—	—	96
Szwecja	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Węgry	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	35
Razem:	4 811	929	238	30	351	195	116	98	6	—	—	—	54	6 818
Gdańsk	648	315	271	2	2 207	198	219	—	4	—	2	—	15	3 879
Gdynia	20	474	20	—	1 604	—	—	—	—	—	—	—	—	2 118
Ogółem:	5 479	1 708	529	32	4 162	393	335	98	10	—	2	—	69	12 815

¹⁾ Potrącono 419 t, wziętych z zapasów i oddanych do rafinacji.

²⁾ „ 165 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ dalszej przeróbki.

³⁾ Oleje napędowe i opałowe.

Oleje smarowe	74 466	72 795	65 971
Parafina	3 417	4 150	4 872
Inne produkty	43 806	50 490	54 712
Razem: 180 497	185 552	197 889	

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w maju b. r. 3 300 t (w kwietniu 3 300 t). Z ogólnej ilości 35 047 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 20 818 tys. m³, czyli 59,4%. Z 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 15,8 kg gazoliny (w kwietniu 15,8 kg). Do rafinerii nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 2 996 t gazoliny. W ruchu było 25 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 332 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W MAJU 1936 R. — W maju wydobyto 38 t wosku (w kwietniu 41 t). Eksport obejmował: Niemcy, dokąd wysłano 21 t (w kwietniu 40 t), i Austrię — 1 t. Razem wyeksportowano zatem 22 t — wobec 40 t w kwietniu. Zapasy wosku zamagazynowanego wzrosły do 179 t — wobec 163 t w miesiącu poprzednim. Zatrudnionych było (prawie bez zmiany) 374 robotników. Ceny wosku ziemnego loco kopalnia wynosiły za 100 kg zł 270 — 150 — 70 zależnie od gatunku.

ROLNICTWO

ZAGADNIENIE UREGULOWANIA WEWNĘTRZNEGO OBROTU RYBAMI.

— Uregulowanie wewnętrznego rynku rybnego uzależnione jest z jednej strony od przeprowadzenia rekonstrukcji organizacyjnej obrotu w większych ośrodkach konsumpcyjnych, z drugiej zaś — od należytego uregulowania podaży oraz racjonalnego rozłożenia jej w czasie. Ze względu na to, że produkcja ryb jest produkcją wybitnie sezonową — podaż ryb słodkowodnych ulega dużym wahaniom; np. na rynku warszawskim jest lokowane ok. 25% rocznej produkcji z dużymi odchyleniami w czasie, mianowicie w I kwartale dostaje się na rynek ok. 20% podaży rocznej, w drugim — ok. 6%, w trzecim ok. 5%, a w czwartym aż ok. 60%. Zapobiec tworzeniu się tego zjawiska można jedynie w drodze rozbudowania szeregu odpowiednio urządzonych chłodni i basenów rybnych w ośrodkach produkcji, w których sezonowe nadwyżki podaży mogłyby być zamagazynowane, co wpłynęłoby na powstrzymanie nadmiernych wahań cen, które są wysoce niekorzystne dla producenta, a które przy obecnej strukturze naszego obrotu rybami są zjawiskiem stałym.

Jednocześnie brak jest urządzeń dla przechowywania ryb na większych rynkach zbytu. Szczególnie silnie uwydatnia się to na rynku warszawskim, który w obrocie rybą śniętą nie posiada prawie wcale urządzeń dla jej przechowywania. Natomiast handel rybą żywą jest już zaopatrzony w pewne urządzenia, jednak niewspółmiernie małe w stosunku do potrzeb stolicy. W związku z tem przywiezione do Warszawy ryby muszą być natychmiast pod groźbą zepsucia rozsprzedane. Broniąc się przed stratami, które w tych warunkach obrotu są dość częste, kupcy zgóry już wkalkulowali swe ewentualne straty w cenę, płaconą producentom za ryby. Toteż ceny ryb na rynku warszawskim są niewspółmiernie wysokie w stosunku do cen, uzyskiwanych przez producentów.

Krajowa produkcja ryb, niemając oparcia w należytej zorganizowanym zbycie, nie może się rozwinąć, a import ryb solonych, suszonych, świeżych oraz śledzi przekracza ilościowo prawie 3-krotnie naszą roczną produkcję rybacką. Należy nadmienić, że nasza produkcja, postawiona na właściwym poziomie, może w zupełności pokryć zapotrzebowanie wewnętrzne, a import ryb powinien ulec ograniczeniu. Aczkolwiek samo zagadnienie importu jest zagadnieniem dość skomplikowanym, do którego należy podchodzić z należytem zrozumieniem całości naszej wymiany towarowej z zagranicą, to niemniej jednak w wielu wypadkach dowóz ryb z zagranicy szczególnie ryb słodkowodnych gospodarzom uzasadnić się nie da.

Następnie trzeba zastanowić się nad warunkami, jakie należy stworzyć w obrocie wewnętrznym, aby produkcja rybacka mogła się w odpowiednim stopniu rozwinąć. Jednym z zasadniczych warunków jej rozwoju jest rozbudowanie urządzeń technicznych, usprawniających sam obrót — w pierwszym rzędzie sieci przechowalni i basenów rybnych w ośrodkach produkcji i zbytu.

W dziedzinie hodowli udzielany przez Państwowy Bank Rolny kredyt na hodowlę ryb słodkowodnych (na łubin) przyczynił się znacznie do wzmocnienia produkcji. Jednocześnie udostępnienie producentom korzystania w szerszym zakresie z tanich kredytów obrotowych ułatwił bezpośrednio zaopatrywanie rynków konsumpcyjnych i pozwolił na uniknięcie korzystania z bardzo drogiej, jak na obecne nasze warunki gospodarcze, kredytów udzielanych im przez hurtowników. Wydaje się również wskazane udzielenie kredytów niskoprocentowych na zakup niezbędnego sprzętu rybackiego.

NOWE DOWIERCENIE. — W otworze Nr. VII kopalni „Zygmunt” w Roztokach (własność „Polminu”) dowiercono w głębokości 1 304 m w rurach 7” w I strefie piaskowca produkcję gazów ziemnych w ilości 232 m³ na minutę. Maksymalne ciśnienie na głowicy osiągnęło 126 atm.

Na północ od Krosna zaczyna się bardzo ważny i bogaty pas naftowy Krościenko—Potok. Po przebicciu nieprzepuszczalnych ilów wiercenia natrafiają na gruboziarniste piaskowce, zawierające ogromne ilości gazów i lekkiej ropy, obfitującej w benzynę. Niedługo wybuchy ropy i gazów należały tu do zjawisk częstych. Szereg założonych w kierunku północno-zachodnim kopalń w Jaszczwi, Męcince, Dobrucowej, Sądkowej — stanowi dalszy ciąg pasa, dając ogromne wybuchy gazów ziemnych, dochodzących do ilości ponad 200 m³ na minutę. Początkowo określano te kopalnie jako wyłączne gazowe, z czasem jednak zaczęto dowiercać ropę. Obecnie to najdalej wysuniętych czynnych kopalń należy kopalnia w Roztokach. Oprócz znacznych ilości gazów (ok. 100 m³ na minutę, nielicząc obecnego dowiercenia), kopalnia produkuje ok. 1 077 t rocznie ropy. Dowiercenia w ciągu ostatnich lat wynosiły 120, 150, 700, a nawet 800 m³ na minutę z głęb. 1 001 ÷ 1 047 m przy początkowej produkcji ropy ok. 30 ÷ 35 t miesięcznie. Łączna produkcja ropy tak zwanych dawniej wyłącznie gazowych kopalń, to jest Dobrucowej, Jaszczwi, Męcinki wynosi ok. 659 t miesięcznie ropy.

Równolegle producenci w obronie własnych interesów powinni tworzyć organizacje zbytu. Najlepszą formą tych organizacji wydają się być spółdzielnie, które w każdej dziedzinie handlu rolniczego zdają egzamin ze swej działalności. Należy zaznaczyć, że np. od czasu działania Poleskiej Spółdzielni Rybackiej na Polesiu oraz częściowo na Wołyniu i Spółdzielni Producentów Ryb w Wilnie na terenie województw północno-wschodnich, daje się zaobserwować (szczególnie na terenie Wileńszczyzny) zarówno podniesienie się hodowli, jak i znaczne podniesienie się jej opłacalności. Działalność tych spółdzielni przyczynia się na omawianych terenach do urealnienia dążenia stworzenia racjonalnej organizacji zbytu ryb. Spółdzielnie te nie tylko ustalają ceny, ale jednocześnie wyznaczają na każdy dzień kontyngent zakupu, i w ten sposób powodują stabilizację podaży ze strony rybaków.

Wprowadzenie oficjalnych notowań cen ryb (w/g rodzajów i gatunków) na większych rynkach zbytu pozwoli zarówno producentowi, jak i kupcowi oraz przemyślowcowi oprzeć na nich swą kalkulację, co przy obecnych „skokach” cen tego towaru, spowodowanych nieregulowaną podażą, jest znacznie utrudnione.

Jednocześnie zwiększenie konsumpcji powinno wpłynąć na zdjęcie z rynku nadwyżek podaży. Zwiększenie to będzie miało miejsce jedynie przy udostępnieniu ceny ryby dla szerokich rzesz konsumentów, co może nastąpić w drodze uregulowania jej obrotu, t. j. zmniejszenia do minimum rozpiętości, zachodzącej obecnie w cenach, płaconych przez konsumenta, a otrzymywanych przez producenta.

Nie bez znaczenia na całokształt obrotu rybami pozostanie rozwój przetwórstwa rybnego, które w obecnej swej fazie nie jest należycie w stosunku do swych możliwości rozbudowane. Rozbudowanie to jest znacznie ułatwione, ponieważ tego rodzaju przetwórstwo posiada odpowiedni materiał do przerobu oraz duże możliwości zbytu zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Odnawiając zagadnienie uregulowania obrotu rybami, należy nadmienić i o naszym rybactwie morskim, które przez należyte rozrozczenie opieki ze strony Państwa (kredyt na zakup kutrów, sieci, urządzenia wędzarni, badania ławic rybnych i t. p.) rozwija się pomyślnie i ma duże widoki rozwojowe na przyszłość, a przytem jest już zaopatrzony w niezbędne urządzenia, usprawniające obrót ryb, oraz ma zapewniony zbytu. Ostatnio w marcu b. r. ukończono w Gdyni budowę pierwszej Zamrażalni Ryb w Polsce; zamrażalnia znajduje się w pomieszczeniach Chłodni Rybnej w Porcie Rybackim i została wybudowana przez Morski Instytut Rybacki. Pierwsze próby z zamrażaniem dorszy dowiodły, że Zamrażalnia będzie mogła z łatwością zamrozić ok. 7 t ryb dziennie. Dzięki właśnie tym poczynaniom, będzie można rozwiązać częściowo zaopatrzenie naszego rynku w ryby morskie, zarówno w stanie świeżym, jak i mrożone, wędzone i t. p.

W dziedzinie obrotu rybami słodkowodnymi Poleska Spółdzielnia Rybacka w Pińsku zamierza wkrótce przystąpić do budowy w Warszawie kilku sklepów-basenów. Koszty budowy i urządzeń sklepów będą pokryte z kredytów, uzyskanych z funduszy, przeznaczonych na inwestycje w rolnictwie. Jest to poczynanie, które ze wszechmiar zasługuje na poparcie i od którego zależeć będzie w przyszłości uregulowanie całokształtu naszego obrotu rybami.

Również w nowobudującej się chłodni warszawskiej przewidziane są pomieszczenia dla przechowywania ryb mrożonych. Obecnie przeprowadza się badania nad ewentualną dobudową oddzielnych pomiesz-

czeń dla przechowywania ryb śniętych, których składowanie w ogólnych pomieszczeniach chłodni nie może mieć miejsca ze względu na łatwość przenikania zapachem ryby innych obok składowanych produktów spożywczych. Budowa tych pomieszczeń łączy się ściśle z usprawnieniem stołecznego rynku rybnego oraz z ewent. wprowadzeniem w stolicy aukcyjnej sprzedaży ryb na wzór zagranicy.

Należy podkreślić, że cały ten odcinek naszego obrotu produktami rolniczymi — odcinek obrotu rybami — aczkolwiek bardzo ważny, leży dziś odłogiem i wymaga racjonalnego uregulowania w myśl poruszonych zasad. Uregulowanie tego obrotu wiąże się ściśle z koniecznością zapewnienia rozwoju naszej produkcji rybackiej, która niemając oparcia w odpowiednio zorganizowanym zbyciu nie może się rozwinąć

pomimo dobrych warunków gospodarczych, oraz zapewnienia jej opłacalności. Uregulowanie to tem łatwiej powinno być przeprowadzone, ponieważ jest ono o wiele łatwiejsze do wykonania aniżeli uregulowanie rynku mięsnego. Urentownienie hodowli ryb wpłynie na zwiększenie się dochodów ludności takich połaci naszego kraju, jak: Polesie, ziemie północno-wschodnie oraz wybrzeże morskie, dla których rybołówstwo jest prawie jedynym środkiem ich utrzymania.

T. D.

CZASOWE OGRANICZENIE EGZEKUCJI U WŁAŚCICIELI GOSPODARSTW WIEJSKICH — p. str. 838.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

PRZEDŁUŻENIE UMOWY HANDLOWEJ Z FRANCJĄ. —

W dn. 9/V b. r. została przez Rząd Polski wypowiedziana konwencja handlowa polsko-francuska z dn. 9/XII 1924 r.

Celem zastąpienia wygasającej z dniem 10/VII konwencji zostały w I połowie czerwca wszczęte w Paryżu rokowania o nową konwencję. Wobec tego, że rokowania te nie zostały jeszcze ukończone, przeto — aby nie stwarzać stanu beztraktatowego z Francją — pierwotny termin wygaśnięcia konwencji (10/VII) został przesunięty do dn. 20/VII, przez przedłużenie działania konwencji handlowej z 1924 r. na 10 dni. W tym celu zostały w dn. 9/VII wymienione noty pomiędzy obu Rządami.

HANDEL ZAGRANICZNY

GWARANCJE EKSPORTOWE SKARBU PAŃSTWA. —

Komitet Ekonomiczny Ministrów na posiedzeniu, odbytem w dn. 8, VII b. r., powziął — na wniosek Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu — uchwałę w sprawie udzielenia gwarancji Skarbu Państwa za wypłacalność eksporterów. Podstawą prawną powyższej uchwały jest ustawa z dn. 10/III 1932 r. o udzielaniu poręki państwowej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 341). Ustawa ta ma charakter generalny i upoważnia Ministra Skarbu do udzielania poręki państwowej za zobowiązania, w niej wyliczone, do wysokości zł w zł. i 500 miljn. Poręka może być udzielona za zobowiązania banków i przedsiębiorstw państwowych, związków komunalnych i funduszy kuracyjnych, banków komunalnych, instytucji kredytu długoterminowego i banków hipotecznych, za zobowiązania, wynikające z obsługi obligacji, wypuszczonych w myśl ustawy z dn. 14/X 1921 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 88, poz. 646), za zobowiązania instytucji kredytu rolniczego i t. p., wreszcie — za zobowiązania osób fizycznych i prawnych, zaciągnięte w kraju lub zagranicą, a zabezpieczone: a) hipotecznie w pierwszej połowie szacunku, b) towarami, przeznaczonymi na wywóz, do wysokości 50% ich ceny rynkowej, jak również za zobowiązania, wynikające z operacji handlu zagranicznego oraz wogóle z interesów, prowadzonych z zagranicą.

Obok więc różnorodnych zobowiązań ustawa przewiduje porękę za zobowiązania, wynikające z handlu zagranicznego.

Omawiana uchwała sprecyzowała kierunki zobowiązań, za które Minister Skarbu będzie dawał porękę. Poręka dotyczy oczywiście zobowiązań, wynikających z handlu zagranicznego, ma ona bowiem jedynie na celu wzmoczenie z punktu widzenia finansowego aktywności zagranicznych transakcji towarowych.

Na pierwszym planie postawiono w uchwale upoważnienie Ministra Skarbu do udzielenia generalnej poręki (gwarancji) Skarbu Państwa w granicach zł 10 miljn. wobec przedsiębiorstw bankowych, które finansują transakcje eksportowe, za wypłacalność eksporterów względnie zagranicznych nabywców towarów lub też zarówno za wypłacalność jednych jak i drugich łącznie. Poręka, udzielona wobec przedsiębiorstw bankowych, ma na celu zmniejszenie ryzyka tych przedsiębiorstw, jakie ewentualnie spada z tytułu finansowania transakcji eksportowych, a w konsekwencji stwarza warunek pewności i pobudza przedsiębiorstwa do bardziej aktywnej pracy w tej dziedzinie, której znaczenie i rozwój leży u podstaw polityki gospodarczej.

Z drugiej strony współdziałanie Państwa w ponoszeniu ryzyka finansowego w dziedzinie eksportu jest powiązany z pewnymi warunkami. Minister Skarbu ma zastrzeżone prawo ustalania: 1) listy przedsiębiorstw bankowych, które będą upoważnione do korzystania z generalnej gwarancji Skarbu Państwa, 2) wysokości sumy generalnej gwarancji dla poszczególnych przedsiębiorstw bankowych, oraz 3) korzyści maksymalnych, które może przedsiębiorstwo bankowe pobierać z tytułu transakcji, objętych gwarancjami. Wybór przedsiębiorstw banko-

wych, niewątpliwie, oprzeć się musi na tych wszystkich właściwościach danej instytucji, które składają się na jej zdolność do należytego wypełnienia zadań. Ustalanie wysokości sumy gwarancji wypływać będzie z analizy możliwości danej instytucji i z zakresu jej akcji finansowania transakcji eksportowych. Wreszcie ustalanie maksymalnych korzyści ma na celu wytyczenie normy korzyści, pobieranych z tytułu finansowania, w uzasadnionej proporcji do innych kosztów.

Udzielane gwarancje obejmować będą pewne transakcje eksportowe, a mianowicie te, które będą zaopiniowane przez Państwowy Instytut Eksportowy i na które przedsiębiorstwa bankowe udzielą kredytu w wysokości, nieprzekraczającej zł 100 tys. Wynika z powyższego postanowienia, że gwarancje nie dotyczą tych kredytów, które, w związku z jedną transakcją, są udzielane w dużym rozmiarze.

Ustalenie szczegółowych warunków, dotyczących udzielania gwarancji generalnych, uchwała powierza Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu. Zauważyć należy, że wprowadzenie generalnej gwarancji dla poszczególnych przedsiębiorstw bankowych znacznie skróci procedurę w całej pracy. Poza generalną gwarancją uchwała przewiduje gwarancje oddzielne, udzielane na wniosek P. I. E. w przypadkach, w których kredyt eksportowy, udzielony przez przedsiębiorstwo bankowe, przekracza kwotę zł 100 tys., lub też z innych powodów nie mógł być objęty gwarancją generalną. Wreszcie uchwała przewiduje trzeci „rodzaj” gwarancji t. zw. bezpośrednich, udzielanych również na wniosek P. I. E., ale już nie wobec przedsiębiorstw bankowych lecz wobec poszczególnych eksporterów (stąd nazwa bezpośrednich gwarancji) za wypłacalność zagranicznego nabywcy towaru.

W zakresie tego rodzaju gwarancji chodzi o współdziałanie Skarbu Państwa bezpośrednio w ryzyku eksportera.

Patrząc z perspektywy ostatniego roku, nadmienić należy, że sprawa gwarancji za finansowanie eksportu znalazła dobitniejszy wyraz, uzewnętrzniający się już choćby w fakcie oparcia jej na podstawie „ogólnej” ustawy o poręce, a nie — jak to dotychczas było — na podstawie przepisów o Państwowym Funduszu Eksportowym.

Dr. J. P.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 29/VI ÷ 11/VII 1936 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	29/VI ÷ 4/VII	6 ÷ 11/VII	Spadek
Pszenvca			
Warszawa	22'00	20'25	8'0
Poznań	20'13	18'88	6'3
Lwów	21'50	18'87½	12'3
Średnia	21'21	19'33	8'9
Żyto			
Warszawa	14'88	13'63	8'5
Poznań	13'88	13'63	1'9
Lwów	13'50	11'37½	15'8
Średnia	14'08	12'88	8'7
Owies			
Warszawa	15'25	15'12½	0'9
Poznań	15'38	15'25½	0'9
Lwów	13'81	12'81	7'3
Średnia	14'81	14'40	3'0
Jęczmień browarowy			
Warszawa	15'88	15'88	—
Poznań	—	14'63	—
Lwów	—	—	—
Średnia	15'88	15'25½	—

Jęczmień zwykły

Warszawa . . .	15'38	15'38	—
Poznań . . .	15'88	15'88	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	15'63	15'63	—

— W okresie sprawozdawczym (od 6 do 11 lipca) notowania zbóż i przetworów na wszystkich giełdach krajowych kształtowały się zniżkowo, przy obrotach naogół utrzymanych na poziomie z poprzedzającego okresu. Na giełdzie warszawskiej zniżkę (w zł na 100 kg) odnotowały: pszenica jednolita 753 grl i zbierana 742 grl 2'00, żyto I standart 700 grl 1'75, wszystkie gatunki owsa 0'25, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej oraz żytniej 1'50, otręby pszenne (grube, średnie i mialkie) 1'00 oraz otręby żytnie 0'75; na giełdzie poznańskiej zniżkowały (analogicznie): pszenica 1'25, żyto 0'50, owies 0'25, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej 1'25 oraz wszystkie rodzaje i gatunki mąki żytniej 0'50 — natomiast otręby żytnie z przemiału standartowego zwiększały o zł 0'25 na 100 kg.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 5 818 t, w tem 483 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 5 134 i 1 279).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedytu urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grl 19'50 ÷ 20'00 (21'50 ÷ 22'00), — zbierana 742 grl 19'00 ÷ 19'50 (21'00 ÷ 21'50), żyto I standart 700 grl 12'75 ÷ 13'00 (14'50 ÷ 14'75), — I standart 730 grl bez obrotów, — II standart 687 grl bez obrotów (14'25 ÷ 14'50), jęczmień browarny 689 grl 15'75 ÷ 16'00, — o wadze 678/673 grl 15'50 ÷ 15'75, — o wadze 649 grl 15'25 ÷ 15'50, — o wadze 620'5 grl 15'00 ÷ 15'25, owies I standart 497 grl 15'25 ÷ 15'75 (15'50 ÷ 16'00), — I standart 516 grl 15'75 ÷ 16'00 (16'00 ÷ 16'25), — II standart 460 grl 14'75 ÷ 15'25 (15'00 ÷ 15'50), mąka pszenna I gat. A 0 ÷ 20% 34'50 ÷ 36'50 (36'00 ÷ 38'00), — I gat. 0 ÷ 45% 32'50 ÷ 34'50 (34'00 ÷ 36'00), — I gat. B 0 ÷ 55% 31'50 ÷ 32'50 (33'00 ÷ 34'00), — I gat. C 0 ÷ 60% 30'50 ÷ 31'50 (32'00 ÷ 33'00), — I gat. D 0 ÷ 65% 29'50 ÷ 30'50 (31'00 ÷ 32'00), — II gat. A 20 ÷ 55% 28'50 ÷ 29'50 (30'00 ÷ 31'00), — II gat. B 20 ÷ 65% 26'50 ÷ 28'50 (28'00 ÷ 30'00), — II gat. D 45 ÷ 65% 23'50 ÷ 24'50 (25'00 ÷ 26'00), — II gat. F 55 ÷ 65% 22'50 ÷ 23'50 (24'00 ÷ 25'00), — II gat. G 60 ÷ 65% 21'50 ÷ 22'50 (23'00 ÷ 24'00), — III gat. A 65 ÷ 70% bez obrotów, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 22'00 ÷ 23'00 (23'50 ÷ 24'50), — I gat. 0 ÷ 50% 22'00 ÷ 23'00 (23'50 ÷ 24'50), — I gat. 0 ÷ 65% 21'00 ÷ 22'00 (22'50 ÷ 23'50), — II gat. 50 ÷ 65% 17'50 ÷ 18'00 (19'00 ÷ 19'50), — razowa 0 ÷ 95% 17'00 ÷ 18'00 (19'00 ÷ 19'50), — poślednia ponad 65% 13'00 ÷ 13'50 (14'50 ÷ 15'00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00 (11'50 ÷ 12'00), — średnie z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00 (10'50 ÷ 11'00), — mialkie z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00 (10'50 ÷ 11'00), otręby żytnie z przemiału standartowego 8'50 ÷ 9'00 (9'25 ÷ 9'75).

Poznań. — Ceny hurtowe według cedytu urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 18'50 ÷ 18'75 (19'75 ÷ 20'00), żyto 13'50 ÷ 13'75 (14'00 ÷ 14'25), jęczmień 710/725 grl bez obrotów (16'00 ÷ 16'25), — 670/680 grl bez obrotów (15'75 ÷ 16'00), — browarny bez notowań, — zimowy 14'50 ÷ 14'75, owies 450/470 grl 15'50 ÷ 15'75 (15'75 ÷ 16'00), — standartowy 15'00 ÷ 15'25 (15'25 ÷ 15'50), mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 0 ÷ 20% 31'75 ÷ 33'50 (33'00 ÷ 34'75), — I gat. A 0 ÷ 45% 31'00 ÷ 31'50 (32'25 ÷ 32'75), — I gat. B 0 ÷ 55% 30'00 ÷ 30'50 (31'25 ÷ 31'75), — I gat. C 0 ÷ 60% 29'50 ÷ 30'00 (30'75 ÷ 31'25), — I gat. D 0 ÷ 65% 28'50 ÷ 29'00 (29'75 ÷ 30'25), — II gat. A 20 ÷ 55% 27'75 ÷ 28'25 (29'00 ÷ 29'50), — II gat. B 20 ÷ 65% 27'25 ÷ 27'75 (28'50 ÷ 29'00), — II gat. D 45 ÷ 65% 24'75 ÷ 25'25 (26'00 ÷ 26'50), — II gat. F 55 ÷ 65% 20'50 ÷ 21'00 (21'75 ÷ 22'25), — II gat. G 60 ÷ 65% 19'00 ÷ 19'50 (20'25 ÷ 20'75), — III gat. A 65 ÷ 70% 17'00 ÷ 17'50 (18'25 ÷ 18'75), — III gat. B 70 ÷ 75% 15'00 ÷ 15'50 (16'25 ÷ 16'75), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21'25 ÷ 21'50 (21'75 ÷ 22'00), — I gat. 0 ÷ 50% 20'75 ÷ 21'00 (21'25 ÷ 21'50), — I gat. 0 ÷ 65% 19'75 ÷ 20'25 (20'25 ÷ 20'75), — II gat. 50 ÷ 65% 14'50 ÷ 15'50 (15'00 ÷ 16'00), — poślednia ponad 65% 13'00 ÷ 14'00 (13'50 ÷ 14'50), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 8'00 ÷ 8'75, — grube z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50, otręby żytnie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50 (8'75 ÷ 9'25), otręby jęczmienne 9'50 ÷ 10'75.

BYDŁO I MIĘSO

— Czerwiec na rynku bydła i mięsa zapoczątkowany został wyspiciem cenami trzody chlewnej. Zwyżkę cen nierogacizny należy przypisać — poza stosunkowo dużymi możliwościami zbytu zagranicą — powstrzymaniu się z podażą i dyspozycjom hodowlanym produ-

centów, zatrzymujących do hodowli maciory, przeznaczone początkowo na rzeź.

Na uwagę zasługuje inicjatywa organizacji rolniczych, zmierzająca do programowego i planowego zmontowania akcji spółdzielczego zbytu nierogacizny i bydła rzeźnego, która się wyraziła w formie 2-dniowych konferencji w końcu czerwca, zorganizowanych przez Związek Izby i Organizację Rolniczych.

Warszawa. — Notowania z końca miesiąca — w zł za 1 kg żywej wagi loco targowica: woły I kl. dobrze opasione: a) mięsne 72 ÷ 74, b) inne 66 ÷ 70, II kl. średnio opasione: a) mięsne 62, III kl. mało opasione: a) mięsne 52, krowy I kl. dobrze opasione: a) mięsne 70 ÷ 74, b) inne 66 ÷ 68, II kl. średnio opasione: a) mięsne 62 ÷ 65, b) inne 56 ÷ 61, III kl. mało opasione: a) mięsne 54 ÷ 55, b) inne 50, buhaje I kl. dobrze opasione: a) mięsne 68 ÷ 70, b) inne 65 ÷ 66, II kl. średnio opasione: a) mięsne 60 ÷ 62, b) inne 57 ÷ 59, III kl. mało opasione: a) mięsne 52, b) inne 50, cielęta extra powyżej 60 kg 70 ÷ 74, I kl. pełnomięsiste powyżej 40 kg 58 ÷ 60, II kl. małowięsiste powyżej 30 kg 55 ÷ 57, świnię słoninowe powyżej 150 kg 99 ÷ 110, — poniżej 150 kg 95 ÷ 98, mięsne powyżej 110 kg 90 ÷ 94, — 80 ÷ 110 kg 85 ÷ 89, bydło wychudzone 45.

Poznań. — Płacono za 100 kg żywej wagi (w zł): woły pełnomięsiste, wytuczone nieoprężane 62 ÷ 64, mięsiste tuczone do 3 lat 52 ÷ 56, — starsze 44 ÷ 48, miernie odżywiane 40 ÷ 42, buhaje wytuczone pełnomięsiste 56 ÷ 60, tuczone mięsiste 48 ÷ 54, nietuczone dobrze odżywione 44 ÷ 46, miernie odżywione 40 ÷ 42, krowy wytuczone pełnomięsiste 60 ÷ 64, tuczone mięsiste 52 ÷ 58, nietuczone dobrze odżywione 42 ÷ 48, miernie odżywiane 16 ÷ 20, jałowice wytuczone pełnomięsiste 62 ÷ 64, tuczone mięsiste 52 ÷ 56, nietuczone dobrze odżywione 44 ÷ 48, miernie odżywione 40 ÷ 42, młodzić dobrze odżywiona 40 ÷ 42, miernie odżywiona 36 ÷ 38, cielęta najprzeźniejsze wytuczone 68 ÷ 74, tuczone 58 ÷ 66, dobrze odżywione 48 ÷ 56, miernie odżywione 40 ÷ 46, owce II gat. 50 ÷ 56, świnię pełnomięsiste 100 ÷ 120 kg żywej wagi 92 ÷ 98, — 80 ÷ 120 kg żywej wagi 88 ÷ 90, mięsiste świnię ponad 80 kg 80 ÷ 86, maciory i późne kastraty 80 ÷ 90. Przebieg targu spokojny.

MASŁO

— W czerwcu przy wysokiej ilościowo produkcji mleka wyłonił się szereg trudności w manipulacjach technicznych i handlowych tym produktem wskutek znacznych upałów. Stąd też z dalszych okęgów zmniejszyły się dostawy mleka do miast, a wzrósł przerób masła. Bliższe okolice natomiast zwiększyły dostawy mleka do miast, które wykazywały sezonowy wzrost spożycia mleka. Ceny nabiału kształtowały się w dalszym ciągu prawie wyłącznie pod wpływem zbytu nadwyżek na obcych rynkach — angielskim i niemieckim. Naogół jednak ceny w I połowie czerwca utrzymywały się na jednakowym poziomie, w II natomiast — pod wpływem załamania się cen na rynku angielskim — doznały zniżki. Kształtowanie się cen nabiału w miesiącu sprawozdawczym, uwzględniając normalny sezonowy wzrost produkcji w tym okresie, było w stosunku do innych produktów wiejskich — pomyślne.

Warszawa. — Notowania masła w/g Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich z końca czerwca — w zł za 1 kg w hurcie loco skład odbiorcy: wyborowe 2'30. Tendencja wyciekająca.

Poznań. — Notowania w/g Związku Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich z końca czerwca — w zł za 1 kg masła mleczarskiego ze śmietany pasteryzowanej w hurcie franco stacja załadowca: masło I gat. wyborowe 2'35, II gat. stołowe 2'25, III gat. kuchenne 2'15. Tendencja utrzymana. Ceny bez zmiany.

Katowice. — Notowania masła w/g Komisji Notowań Cen Nabiału z dn. 30/VI — w zł za 1 kg w hurcie loco skład: masło I gat. 2'40 ÷ 2'50, — II gat. 2'10 ÷ 2'20, wiejskie poznańskie 2'00 ÷ 2'10. Tendencja mocniejsza.

Lwów. — Notowania masła w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego — w zł za 1 kg w hurcie loco skład z końca czerwca: wyborowe 2'30. Zmniejszone dowozy wpłynęły na wzmocnienie tendencji i zwyżkę ceny.

JAJA

— Na krajowym rynku jajczarskim w czerwcu panowała utrzymana tendencja, lekko słabnąca pod koniec okresu sprawozdawczego wskutek wzrostu produkcji. W I połowie miesiąca przy umiarkowanych dowozach panowała spokojna lecz utrzymana tendencja i ceny jaj świeżych kształtowały się na względnie wysokim poziomie. W końcu miesiąca pod wpływem zwiększonych dowozów nastąpiło pewne osłabienie rynku, aczkolwiek ceny zniżkowały w niewielkim stopniu.

Warszawa. — Notowania jaj w/g Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich z końca czerwca — w zł za skrzynię à 1 440 sztuk w hurcie loco skład odbiorcy: świeże prześwietlane zależnie od wagi 74 ÷

76, nieprześwietlane 65 ÷ 68. Dwozy i zapotrzebowanie normalne, tendencja spokojna.

Kraków. — Notowania w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego z końca czerwca — w zł za skrzynię à 1 440 sztuk w hurcie loco skład odbiorcy: świeże nieprześwietlane 68. Tendencja słaba.

Lwów. — Notowania jaj w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego z końca czerwca — w zł za skrzynię à 1 440 sztuk w hurcie loco skład odbiorcy: świeże nieprześwietlane 60. Tendencja słaba.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 6 do 11 lipca 1936 r.

Rynek akcyjny giełdy warszawskiej w okresie sprawozdawczym cechowała osłabiona tendencja i ograniczone obroty, jak zwykle zresztą o tej porze wakacyjnej. Akcje Banku Polskiego po osiągnięciu w I połowie okresu pewnej wyższości kursowej potem osłabły, zamykając okres na zero. Akcje Warsz. Tow. Fabryk Cukru, które silnie interesowano się, zyskały zł 1'05. Pozostałe akcje odnotowały straty kursowe (w zł): Warsz. Tow. Kopalń Węgla 0'50, Lilpopa 0'25 oraz Starachowic 0'75.

Z giełd prowincjonalnych — obracano jedynie akcjami Banku Polskiego na giełdzie poznańskiej po podwyższonym o zł 1'00 ÷ 2'00 kursie.

Poniższe zestawienie ilustruje obrót akcjami na giełdzie warszawskiej w kwietniu i maju b. r.:

	K w i e c i e ń		M a j	
	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)
Przemysł metalowy	186	239	495	755
„ maszynowy i elek- trotechniczny	67	79	406	552
Górnictwo	46	54	126	203
Przemysł spożywczy	105	148	325	586
„ chemiczny	—	—	—	—
„ mineralny	—	—	—	—
Banki	262	689	402	1 414
w tem:				
Bank Polski	260	672	397	1 412
Inne przemysły	—	—	1	—
Ogółem:	666	1 209	1 755	2 510

Maj na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej zaznaczył się w stosunku do kwietnia bardzo silnie, gdyż o ok. 163%, zwiększoną liczbą transakcyj, przy jednocześnie słabszym — gdyż tylko o ok. 108% — zwiększeniu się wartości transakcyj; w związku z tą nierównoległością w kształtowaniu się liczby i kwot transakcyj — przeciętna wartość transakcji spadła. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi grupami akcji nie nastąpiło żadne przesunięcie. Zarówno w liczbach procentowych, jak i bezwzględnych wzrósł udział wszystkich grup akcji — kosztem grupy akcji bankowych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (w waluta)	Kurs		Ostatni kurs w tygodniu
		naj- wyższy	naj- niższy	
w zł z a a k c j e				
Bank Polski	zł 100	103'00	101'00	101'00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	28'55	28'00	28'50 -28'55
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	14'25	14'00	14'00
Lilpop	zł 25	12'90	12'75	12'75
Starachowice	zł 100	33'50	32'75	33'00 -32'75

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 101'00 — 100'00 (99'00).

CŁO ORAZ REGULAMENTACJA

STOSOWANIE ZNIŻEK CELNYCH DO TOWARÓW FRANCUSKIEGO POCHODZENIA W ZWIĄZKU Z WYGAŚNIĘCIEM KONWENCJI HANDLOWEJ POLSKO-FRANCUSKIEJ. — W związku z wygaśnięciem z dniem 9/VII b. r. konwencji handlowej polsko-francuskiej z dn. 9/XII 1924 r., Min. Skarbu okólnikiem z dn. 7/VII b. r. L. D. IV 16744/3/36 wyjaśniło, że w wydanych w różnych okresach czasu pozwoleniach na zastosowanie niżki celnej do towarów francuskiego pochodzenia na podstawie KNU, zawartej w omawianej konwencji handlowej polsko-francuskiej, klauzula ta z chwilą wygaśnięcia konwencji nie może być dalej stosowana.

Jeżeli więc w wydanym pozwoleniu zezwoliło Min. Skarbu na zastosowanie niżki celnej (80 wzgl. 90% cła autonomicznego) do maszyn i aparatów w związku ze zniżkami, ustalonymi protokołem końcowym do art. 1 umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z dn. 4/XI 1935 r. — to w tym przypadku do maszyn i aparatów francuskich, wyszczególnionych w takim pozwoleniu, zgłoszonych do ostatecznej odprawy celnej po dn. 9/VII b. r., należy stosować niżki celne tylko w wysokości według przepisu autonomicznego o zniżkach celnych, wydanego na podstawie art. 23 ust. 1 p. a prawa celnego.

W innych przypadkach wydania pozwoleń na zastosowanie niżki celnej konwencyjnej na podstawie KNU, zawartej w konwencji handlowej polsko-francuskiej, pozwolenia te tracą swą ważność z dniem 10/VII b. r. i nie mogą być stosowane do wymienionych w nich towarów francuskiego pochodzenia, zgłoszonych do ostatecznej odprawy celnej w dn. 9/VII b. r.

Przy cieniu towarów francuskich na podstawie pozwoleń co do zastosowania zniżek celnych, zgłoszonych do ostatecznej odprawy celnej przed dniem 10/VII b. r., obowiązują postanowienia art. 46 ust. 6 prawa celnego.

Wreszcie, zgodnie z art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 23/VIII 1932 r. o ustanowieniu taryfy celnej przywózowej do towarów francuskich, zgłoszonych po dn. 9/VII b. r., obowiązują stawki kolumny I taryfy celnej.

Ponieważ jednak w dn. 9/VII b. r. podpisano w Paryżu porozumienie co do przedłużenia o 10 dni ważności konwencji handlowej polsko-

francuskiej z dn. 9/XII 1924 r. oraz związanych z nią protokółów, Min. Skarbu okólnikiem z dn. 11/VII b. r. L. D. IV 17415/3/36 odroczyło do dn. 20/VII 1936 r. stosowanie omówionych okólników, t. zn. że do dn. 19/VII włącznie 1936 r. odnośnie traktowania celnego towarów, pochodzących z Francji, z kolonij, posiadłości i krajów protektoratu francuskiego, stosuje się dotychczasowy stan prawny.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że gdyby w czasie od dn. 10/VII b. r. do chwili otrzymania przez urzędy celne omawianego okólnika, towary francuskie zostały opłacone cłem normalnym lub zniżonym według stawek I kolumny taryfy celnej, to należy — na podstawie art. 121 ust. 2 prawa celnego — zarządzić zwrot różnicy między pobranem cłem a cłem, jakie powinno być stosowane, gdyby umowa w tym czasie obowiązywała (t. zn. stawki kolumny II taryfy celnej i cło konwencyjne).

O ile zatem od dn. 20/VII b. r. stan prawny nie ulegnie zmianie, przepisy okólnika wyżej wymienionego będą miały zastosowanie.

ZWALNIANIE OD ZAMKNIĘCIA CELNEGO NIEKTÓRYCH SKŁADÓW CELNYCH, PRZEZNACZONYCH DO PRZECHOWYWANIA PEWNEGO RODZAJU TOWARÓW. — Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31/I 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 11, poz. 58) ustala, że od zamknięcia celnego mogą być zwalniane poszczególne składy celne, przeznaczone do przechowywania śledzi solonych, przywożonych w beczkach i półbeczkach, jaj, drobiu bitego i masła. Obecnie — rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 1/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 53, poz. 389) — przepis ten został rozszerzony również na składy celne, przeznaczone do przechowywania drewna.

Analogicznie do przepisów rozporządzenia z dn. 31/I 1935 r., zwolnione od zamknięcia celnego składy celne pozostają pod kontrolą celną. Zgłoszenie towarów na skład celny bez zamknięcia celnego, przyjmowanie tych towarów do składu, jak i ich dalsza odprawa, odbywa się na ogólnych zasadach, ustalonych obowiązującymi przepisami dla składów celnych (publicznych i prywatnych) z tem odchyleniem, że przy przyjęciu towarów do publicznego składu celnego urząd celny

sprawdza taryfową ilość i jakość towaru i dane te umieszcza w zgłoszeniu celnym na skład.

Przyjmowanie towarów do składu celnego bez zamknięcia celnego, jak również podejmowanie towarów z takiego składu — odbywa się w obecności funkcjonariusza celnego; podjęcie towaru ze składu do wolnego obrotu może nastąpić po uiszczeniu przypadających należ-

ności celnych i zadośćuczynieniu wszystkim warunkom, wymaganym przy ostatecznej odprawie celnej przywózowej.

Wreszcie w koncesjach (zezwoleńiach), wydawanych w myśl art. 63 ust. 2 względnie art. 71 ust. 1 prawa celnego, określone są szczegółowe warunki, na jakich mają być prowadzone składy celne bez zamknięcia celnego.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

OBNIŻKI TARYF NA KOLEJACH WĄSKOTOROWYCH. — W związku z wejściem w życie od dn. 15/III 1936 r. nowej taryfy towarowej dla kolei normalnotorowych, zawierającej szereg zniżek, przyznanych od dn. 15/I 1936 r. dla poszczególnych towarów w taryfach specjalnych i wyjątkowych — okazała się potrzeba pewnego pogłębienia ulg w taryfach wyjątkowych na kolejach wąskotorowych dla zachowania równowagi taryfowej, jaka istniała na obu kolejach do dn. 15/I b. r.

W tym celu Ministerstwo Komunikacji poddało rewizji taryfy wyjątkowe na wąskotorowych kolejach państwowych w okręgu wileńskim i warszawskim, skreślając taryfy nieaktualne lub zastępując taryfy dotychczasowe nowymi. Zmiany ogłoszone zostały w załączniki do „Dz. Tar. i Zarz. Kolej.” Nr. 17/1936, poz. 283.

Na liniach wąskotorowych D. O. K. P. w Wilnie wprowadzono ulgi od dn. 20/VI 1936 r. na następujących kolejach: Baranowieckiej, Brasławskiej, Gwińa-Iwje, Juraciszki-Piesiewiczze, Mircinkanieckiej, Naroczańskiej, Nowogródzkiej i Orańczyce-Prużana, a na liniach D. O. K. P. w Warszawie od dn. 21/V 1936 r. na kolejach: Kujawskiej, Mławskiej, Ostrołęckiej, Podlaskiej, Rogów-Biała Rawska i Sierpeckiej.

Zniżka na kolejach wąskotorowych w okręgu wileńskim wynosi ok. 10÷20% i przyznana została dla następujących towarów: len miedlonny czesany i nieczesany, szmaty, sól kuchenna i przemysłowa, smoła z drzew iglastych, olej smołowcowy, pak żywiczny, smoła żywiczna twarda, lepnik żywiczny, zboża w ziarnie, nasiona lnu, wyroby młynarskie i nawozy sztuczne.

W okręgu warszawskim zniżka dla niektórych towarów, jak np. dla drewna opałowego na kolei kujawskiej, wyniosła ok. 4%, a dla innych towarów zakresła została w granicach 10÷20%. Towary, objęte zniżką, są następujące: drewno, kamienie nieobrobione, mąka zbożowa, otręby zbożowe i ryżowe, pokrupianka, błoto saturacyjne, wysładki buraczane, zboża w ziarnie i ziarna roślin strączkowych, buraki cukrowe świeże, zwierzęta domowe żywe, ziemniaki świeże, krochmal ziemniaczany, syrop ziemniaczany i węgiel kamienny (tylko na kolei Rogów-Biała Rawska).

A. Dz.

OBNIŻKA OPŁAT OD AUTODOROŻEK NA RZECZ PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU DROGOWEGO. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 54/1936, poz. 392 ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 2/VII 1936 r., wprowadzające następujące ulgi w opłatach od autodorożek na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego:

1) Właściciele autodorożek, którzy zalegają z opłatami na P. F. D. (od wagi) za okresy wymiarowe 1931/32, 1932/33 i 1933/34, zwolnieni zostali od powyższych zaległości wraz z karami i odsetkami za zwłokę, ci zaś, którzy do dn. 31/VII 1936 r. uiszczą omawianą należność — zwolnieni zostaną od uiszczenia powyżej wymienionych opłat za okres 1/VIII 1936 ÷ 31/III 1937.

2) Opłaty, pobierane na P. F. D. od wagi autodorożek, obniżone zostały do zł 10 od każdego 100 kg wagi własnej pojazdu mechanicznego; dotychczasowa opłata wynosiła zł 15.

3) Właściciele autodorożek, którzy do dn. 1/X 1936 r. uiszczą co najmniej 50% opłat, wymierzanych na P. F. D. od wagi pojazdu, za okresy wymiarowe 1931/32 oraz 1932/33, nielicząc kar i odsetek za zwłokę, zostaną zwolnieni od uiszczenia reszty należności za powyższe okresy wraz z karami i odsetkami za zwłokę.

Omówione wyżej ulgi są dalszym ciągiem konsekwentnej polityki Ministerstwa Komunikacji, które w rozumieniu ciężkich warunków eksploatacyjnych właściciele autodorożek jeszcze w 1934 r. zezwoliło im na spłacanie zaległości na P. F. D. w 5-złotowych ratach miesięcznych.

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — Zarządzeniem Ministra Komunikacji, ogłoszonym w „Dz. Tar. i Zarz. Kolej.” Nr. 19, wprowadzone zostało stosowanie listów przewozowych t. zw. karbonizowanych na całej sieci P. K. P. Pięciomiesięczny próbny okres stosowania listów karbonizowanych na obszarze 3 dyrekcji kolejowych (Lwów, Poznań i Wilno) pozwolił stwierdzić, iż są one formą dokumentu przewozowego dogodną dla kolei i interesantów. Omawiany rodzaj listu składa się z 5 egzemplarzy, które wypełniane są równocześnie ołówkiem, na maszynie lub drukiem przez masę kalkową, nałożoną trwale na odwrocie 4 pierwszych części kompletu. Poszczególne części listu przewozowego noszą następujące nazwy: 1) List

przewozowy, 2) Grzbiet 3) Zawiadomienie, 4) Odpis i 5) Wtórnik. Ułożone są one według kolejności odłączania ich od kompletu w miarę wykonywania umowy o przewóz, i tak: nadawca przesyłki otrzymuje na dowód zawarcia umowy o przewóz „Wtórnik listu przewozowego” będący właściwie, jak i wszystkie części listu, kopją kalkową, zaopatrzoną w stempeł - datownik P. K. P. Drugi skolei egzemplarz — „Grzbiet” listu pozostaje na stacji nadania, pozostałe zaś 3 egzemplarze idą z przesyłką na stację przeznaczenia. Adresat przesyłki otrzymuje zaraz po jej przybyciu na stację przeznaczenia „Zawiadomienie”, z którym zgłasza się do kasy towarowej przybycia celem opłacenia należności przewozowych, czyli wykupienia „Listu przewozowego”. Za okazaniem wykupionego listu przewozowego odbiorca otrzymuje przesyłkę, kwitując jej odbiór na zawiadomieniu. Ostatni egzemplarz listu przewozowego, noszący nazwę „Odpisu”, zatrzymywany jest na stacji przeznaczenia, która przesyła go następnie do dyrekcji kolejowej, gdzie służy za podstawę do sprawdzenia właściwego otaryfowania przesyłki.

Treść dotychczasowego listu przewozowego przepisywana była 2-krotnie, a mianowicie: na wtórniku, służącym jako dowód dla nadawcy, oraz na cedułach, przeznaczonych dla manipulacji wewnętrznych kolei; przy stosowaniu nowego listu przewozowego przepisywanie jest zbędne. Naskutek takiego wypełniania wszystkie części listu przewozowego są równobrzmiące w treści, co wyklucza spory między koleją a interesantem, powodowane omyłkami przy przepisywaniu danych z listu starego typu.

Format listu karbonizowanego jest znormalizowany i znacznie mniejszy od dotychczasowego listu. Treść jego rozmieszczona jest jednostronnie w sposób przejrzysty i zezwalający na szybką orientację. Nadawca wypełnia tylko rubryki obwiedzione grubymi liniami. Wszystkie części listu przewozowego karbonizowanego na przesyłkę towarową zwyczajną są koloru białego, na przesyłkę towarową pośpieszną — koloru różowego. Narazie stosowane być mogą tylko formularze listów nakładu P. K. P.

Listy przewozowe i wtórniki dotychczasowego wzoru używane być mogą do wyczerpania posiadanych przez firmy prywatne i kolej zapasów tych druków.

Poza omówionymi zmianami Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (T. Cz. I A) zostały ogłoszone następujące ważniejsze zmiany dotaryf towarowych wewnętrznych:

W Cz. II, zesz. 1, w taryfie specjalnej WA-31 na przewóz buraków do cukrowni skreślono szczególny warunek stosowania, określający, iż buraki miały być przeznaczone do przerobienia w cukrowni odbiorcy. W tar. spec. WB-5 i WB-14 na przewóz zwierząt domowych bitych oraz mięsa od odpowiednio zorganizowanych rzeźni do większych ośrodków spożycia wprowadzono jako szczególny warunek stosowania przepis, iż na pieczęci z napisem „Lek-wet” winna figurować nazwa miejscowości, identyczna z nazwą stacji nadania. Do taryfy specjalnej WB-29 na przewóz mleka odtłuszczonego i maślanki do stacji Bieżanów z przeznaczeniem do przerobienia w fabryce odbiorcy — włączono także twaróg mokry. W tar. spec. WC-47 na przewóz otrąb w komunikacji wewnętrznej, jak i w taryfach eksportowych na ten artykuł (GC-30 i PC-37) wprowadzono obowiązek zamieszczania przez nadawcę na liście przewozowym ścisłego określenia otrąb, stwierdzającego, iż zawierają one ponad 2-65% popiołu (żytnie) lub ponad 3% popiołu (pszenne) w substancji suchej.

W Tar. Cz. II, zesz. 2 obniżono przewożne na wywóz jagód, borówek, wiśni i t. p. owoców świeżych poz. 45 K. t. przez granice lądowe w przesyłkach wagonowych pośpiesznych z klasy 9 do 10 na odległości ponad 150 km, co daje przeciętnie ok. 10% zniżki (tar. specj. GA-33).

W Tar. Cz. II, zesz. 3 obniżono przewożne na wywóz grzybów jadalnych świeżych przez porty w przesyłkach wagonowych o ok. 15%. Wprowadzając opłaty klasy 9 na miejsce dotychczasowych opłat kolumny PA-24 tabeli opłat do taryf specjalnych PA.

Poza tym wprowadzono szereg zmian i uzupełnień taryfowych na kolejach wąskotorowych, jak również w taryfach związkowych.

S. P.

PRZEWOZY NA P. K. P. W MAJU 1936 R. — Przewożny dzienny naladunek na P. K. P. w wagonach 15-tonnowych w maju 1936 r. w porównaniu z majem 1935 r. kształtował się następująco:

Maj

	1936	1935
Zboże ¹⁾	199	291
Mąka, kasze i t. p.	168	154
Ziemniaki	54	107
Sól	63	53
Cukier	49	43
Inne artykuły aprowizacyjne	145	144
Buraki cukrowe	—	—
Zwierzęta i ptactwo	135	101
Mięso i bekony	15	11
Drzewo ¹⁾	1 106	960
Węgiel ²⁾	3 383	3 552
Ropa i produkty naftowe	155	162
Nawozy sztuczne	79	57
Materiały budowlane	744	707
Rudy oraz surowce dla przemysłu fabrycznego	303	260
Produkty przemysłowe	859	659
Narzędzia i maszyny rolnicze	2	2
Pozostałe	493	480
Drobnica i ładunki pośpieszne	1 545	1 409
Razem naładunek przesyłek handlowych	9 497	9 152
Przewozy:		
Gospodarcze	745	655
Wojskowe	118	136
Razem naładunek w kraju	10 360	9 943
w tem:		
do przewozu w kraju	8 381	7 942
do wywozu przez suche granice i porty pol- skiego obszaru celnego	1 979	2 001
Naładunek w W. M. Gdańsku	197	154
Przyjęcie od kolei zagranicznych	145	154
Tranzyt	510	968
Ogółem	11 212	11 219

Naładunek przesyłek handlowych w maju b. r. w stosunku do maja ub. r. zwiększył się o 345 wagonów (3,8%), a łączny naładunek w kraju wzrósł o 417 wagonów (4,2%). Przeciętny naładunek w W. M. Gdańsku wzrósł o 43 wagony (27,9%). Przyjęcie od kolei zagranicznych zmniejszyło się w stosunku do maja 1935 r. o 9 wagonów (5,8%), a tranzyt zmalał o 458 wagonów (47,3%).

Wzrost przewozów nastąpił przy poniżej wyszczególnionych grupach towarów i wynosił przy: mące i kaszy 14 wagonów (9,1%), soli 10 wagonów (18,9%), cukrze 6 wagonów (14%), zwierzętach i ptactwie 34 wagony (33,7%), mięsie i bekonach 4 wagony (36,4%), drzewie 146 wagonów (15,2%), nawozach sztucznych 22 wagony (38,6%), materiałach budowlanych 37 wagonów (5,2%), rudach oraz surowcach dla przemysłu fabrycznego 43 wagony (16,5%), produktach przemysłowych 200 wagonów (33,3%), pozostałych towarach 13 wagonów (2,7%) oraz drobnicy i ładunkach pośpiesznych 136 wagonów (9,7%).

Spadek przewozów wynosił przy: zbożu 92 wagony (31,6%), ziemniakach 53 wagony (49,5%), węgla 169 wagonów (4,8%) oraz ropie i produktach naftowych 7 wagonów (4,3%).

Przewozy innych artykułów aprowizacyjnych oraz narzędzi i maszyn rolniczych utrzymały się na poziomie okresu zeszłorocznego.

Przewóz zwierząt i ptactwa oraz mięsa i bekonów wzrósł dzięki zwiększonej tendencji na rynku krajowym oraz pomyślnemu rozwijaniu się eksportu. Pomimo wzrostu zbytu węgla na rynku krajowym ogólne nadanie węgla zmniejszyło się, a to spowodowało skurczenie się eksportu. Ożywienie wytwórczości hutnictwa wpłynęło dodatnio na przewozy rud oraz surowców dla przemysłu fabrycznego. Na uwagę zasługuje dość poważny wzrost przewozów produktów przemysłowych. Dość silny spadek w nadaniu zbóż i ziemniaków pozostaje w związku z osłabioną tendencją w tym okresie dla tych artykułów.

Na dość silne zmniejszenie się tranzytu wpłynęły restrykcje w ruchu wschodnio-pruskim.

M. S.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA PORTÓW POLSKICH W MAJU 1936 R. — Zamorskie obroty towarowe Gdyni i Gdańska w maju b. r. — w zestawieniu z obrotami w kwietniu b. r. oraz w maju 2 lat ubiegłych — przedstawiały się następująco (w tonnach):

		Gdynia	Gdańsk	Razem
O b r o t y o g ó ł e m				
Kwiecień	1936	596 035	436 578	1 032 613
Maj	"	596 813	420 485	1 017 298
"	1935	560 687	428 883	989 570
"	1934	619 601	555 034	1 174 635
W y w ó z				
Kwiecień	1936	498 868	371 938	870 806
Maj	"	494 276	355 935	850 211
"	1935	477 084	356 369	833 453
"	1934	526 481	508 777	1 035 258
P r z y w ó z				
Kwiecień	1936	97 167	64 640	161 807
Maj	"	102 557	64 550	167 087
"	1935	83 603	72 514	156 117
"	1934	93 120	46 257	139 377

Ogólne obroty Gdyni w maju utrzymały się na poziomie kwietniowym, przewyższając zaś obroty z maja ub. r. Lekki spadek wywozu w stosunku do kwietnia b. r. wyrównał wzrost przywozu. W porównaniu z majem ub. r. zarówno wywóz, jak i przywóz zwiększyły się. W Gdańsku nastąpił nieznaczny spadek obrotów, co było skutkiem zmniejszenia się głównie wywozu w porównaniu z kwietniem b. r., a spadku przywozu w porównaniu z majem ub. r. Przywóz w stosunku do kwietnia b. r. utrzymał się na jednakowym poziomie.

Jeżeli chodzi o przeładunek poszczególnych towarów — to należy zanotować następujące poważniejsze zmiany: w stosunku do kwietnia

b. r. wzrósł w Gdyni głównie wywóz cukru, jaj i masła oraz przywóz ryżu, rud, parytów, bawełny i złomu; spadł zaś wywóz węgla. W Gdańsku wzrósł przede wszystkim wywóz węgla oraz przywóz parytów i złomu, spadł natomiast wywóz zboża, drzewa, mąki i przywóz fosforytów. W stosunku do maja ub. r. zwiększył się w Gdyni wywóz drzewa, koksu, cukru, jaj oraz przywóz ryżu, rud, parytów, fosforytów, bawełny i złomu; zmniejszył się natomiast wywóz węgla i bekonów oraz przywóz skór i nasion oleistych. W Gdańsku nastąpił wzrost wywozu koksu, drzewa, mąki oraz przywozu węgla i złomu, natomiast spadł wywóz węgla, zboża i przywóz fosforytów.

Obroty zamorskie obu portów w okresie styczeń — maj przedstawiają się w sposób następujący (w tys. tonn):

		Gdynia	Gdańsk	Razem
O b r o t y o g ó ł e m				
	1936	3 054	2 123	5 177
	1935	2 934	1 991	4 925
	1934	2 781	2 606	5 387
W y w ó z				
	1936	2 594	1 839	4 433
	1935	2 460	1 764	4 224
	1934	2 381	2 407	4 788
P r z y w ó z				
	1936	460	284	744
	1935	474	227	701
	1934	400	199	499

Obroty obu portów w b. r. przewyższają obroty z ub. r., nie osiągnęły jednak jeszcze poziomu obrotów z 1934 r.

Wartość obrotów obu portów (bez tranzytu) przedstawiała się — według danych Gł. Urz. Statyst. — następująco (w tys. zł):

		Gdynia	Gdańsk	Razem
O b r o t y o g ó ł e m				
Kwiecień	1936	80 283	34 443	114 726
Maj	"	77 848	30 125	107 973
"	1935	61 232	26 609	87 841
"	1934	57 471	30 702	88 173

¹⁾ W tem do wywozu przez suche granice i porty polskiego obszaru celnego w 1936 r. 296 wagonów 15-tonnowych, a w 1935 r. 288 wagonów 15-tonnowych.

²⁾ W tem do wywozu przez suche granice i porty polskiego obszaru celnego w 1936 r. 1 323 wagonów 15-tonnowych, a w 1935 r. 1 378 wagonów 15-tonnowych.

W y w ó z					
Kwiecień	1936	29 006	29 344	58 350	
Maj	„	31 737	24 200	55 937	
„	1935	23 754	20 078	43 832	
„	1934	23 438	23 044	47 482	
P r z y w ó z					
Kwiecień	1936	51 277	5 099	56 376	
Maj	„	46 111	5 925	52 036	
„	1935	37 478	6 531	44 009	
„	1934	33 033	7 658	40 691	

Ogólna wartość obrotów zmniejszyła się w maju w obu portach w porównaniu z poprzednim miesiącem. W Gdyni na to zmniejszenie wpłynął spadek wartości przywozu, w Gdańsku zaś spadek wartości wywozu. W porównaniu z majem ub. r. zarówno w Gdyni, jak i w Gdańsku wartość zwiększyła się.

Udział portów pod względem ilościowym i wartościowym w ogólnym handlu zagranicznym Polski w okresie 5 miesięcy b. r. (według danych Gł. Urz. Statyst.) przedstawia się następująco:

	Obroty ogółem		Wywóz		Przywóz	
	W a g a o b r o t ó w					
	tys. tonn	%	tys. tonn	%	tys. tonn	%
Handel zagran.	6 261	100	5 129	100	1 132	100
Udział portów	4 813	75.3	4 213	82.1	600	53.0
„ Gdyni	2 985	46.1	2 549	49.7	436	38.5
„ Gdańska	1 828	29.2	1 664	32.4	164	14.5
	W a r t o ś ć o b r o t ó w					
	tys. zł	%	tys. zł	%	tys. zł	%
	Handel zagran.	808 665	100	411 770	100	396 895
Udział portów	527 375	65.2	263 841	64.1	263 534	66.4
„ Gdyni	377 531	46.7	141 172	34.3	236 339	59.6
„ Gdańska	149 844	18.5	122 669	29.8	27 175	6.8

W porównaniu z 5-miesięcznym okresem ub. r. udział portów w handlu zagranicznym wzrósł pod względem ilości z 73.9% do 75.3%, a pod względem wartości z 63.0% do 65.2%.

L. R.

RYNEK FRACHTOWY.—Sytuacja rynków frachtowych uległa dużej zmianie w tygodniu sprawozdawczym spowodu znacznej podwyżki cen pszenicy w związku z długotrwałą suszą w Stanach Zjedn. i Kanadzie oraz z akcją Trampowego Komitetu Administracyjnego, który wprowadził wyższe minimalnych stawek frachtowych na rynku La Platy o 6 d na tonnie dla wszystkich statków, wyłączając tylko statki puste, oczekujące na frachty w portach Argentyny i Urugwaju w dn. 6/VII.

Na rynku La Platy zafrachtowano pod zboże ogółem 49 statków o łącznym tonnażu 319 500 t.

Rynki północno-amerykański i kanadyjski wykazywały bardzo słaby ruch. Frachtowano zboże po stawkach minimalnych zarówno z portów amerykańskich, jak i kanadyjskich; wywóz cukru z Kuby był dość ograniczony, natomiast pewne ożywienie panowało w eksporcie fosforu i siarki oraz złomu, na który stawka wynosiła do Anglii sh 12/6, a 14/- fio do Japonji.

Na rynkach wschodnich i Dalekiego Wschodu spodziewane jest wzmoczenie ruchu w związku z wznowieniem frachtowań zboża z Australji, skąd w tygodniu sprawozdawczym zakontraktowano 6 żaglowców do załadunku w lipcu i sierpniu. Wywóz soi z Mandżurji wykazywał zastój, natomiast duży ruch panował w wywozie ryżu z Sajgonu po stawce sh 23/- via Cape na wrzesień i do sh 24/- na lipiec i sierpień oraz po sh 25/- via Suez.

W portach czarnomorskich Z. S. R. R. panował względny spokój, czego przyczyną był brak odpowiedniego tonnażu do wczesnych załadunków. Z Poti płacono sh 12/3 za rudę do Stanów Zjedn. na sierpień i sh 11/6 na zboże do Norwegji na lipiec.

Na rynku dunajskim frachtowano tonnaż pod zboże na sierpień do Anglii po sh 16/3 i na wrzesień/październik po 16/1 1/2.

POCZTA I TELEGRAF

OBRÓT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W KWIETNIU 1936 R.—W obrocie krajowym wpłacono w kwiecień przekazów pocztowych 1 316 762 szt. i przekazów telegraficznych 8 269 szt. na kwotę zł 99 523 303, wpłacono zaś przekazów pocztowych 1 357 109 szt. i przekazów telegraficznych 9 824 szt. na kwotę zł 102 816 740. W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 11 668 szt. i przekazów telegraficznych 156 szt. na kwotę zł 972 087, wpłacono zaś przekazów pocztowych 159 415 szt. i telegraficznych 267 szt. na kwotę zł 8 280 330.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

K r a j	Wpłacono przekazów:			Wpłacono przekazów:		
	poczto- wych liczba	telegra- ficznych ogółem zł	kwota ogółem zł	poczto- wych liczba	telegra- ficznych ogółem zł	kwota ogółem zł
Austria . . .	2 514	54	192 066	2 603	—	44 262
Belgia . . .	446	4	39 353	3 799	13	185 052
Czechosłowacja	1 282	16	64 034	8 754	9	311 516

Egipt . . .	169	—	13 683	252	—	11 234
Francja . . .	1 972	28	193 676	37 693	119	3 391 772
Hiszpanja . . .	33	2	3 728	168	77	27 434
Holandja . . .	312	5	17 665	559	10	20 201
Jugosławja . . .	107	—	3 262	—	—	—
Kanada . . .	85	—	24 710	5 665	—	250 234
Łotwa . . .	101	—	9 983	6	—	635
Niemcy . . .	2 368	16	132 739	42 562	12	1 061 661
Rumunja . . .	174	—	6 331	95	—	4 311
Stany Zjedn. . .	444	—	120 181	54 757	—	2 826 866
Szwajcaria . . .	386	6	55 930	702	16	54 782
Węgry . . .	104	2	4 061	—	—	—
W. Brytania . . .	289	—	24 054	590	—	39 313
Włochy . . .	311	7	24 917	346	1	6 006
W. M. Gdańsk	336	10	20 744	231	4	20 469

SAMORZĄD

SPLATA LOKAT, UŻYTYCH NA KREDYTY DLA ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH, ORAZ POŻYCZEK, UDZIELONYCH PRZEZ KOMUNALNE KASY OSZCZĘDNOŚCI ZWIĄZKOM SAMORZĄDOWYM.—Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o poprawie finansów i gospodarki związków samorządowych (t. zw. dekret o oddłużeniu samorządów) otrzymało w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 26/VI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 52, poz. 381) rozwinięcie norm ogólnych, dotyczących spłat kredytów, przeznaczonych dla związków samorządowych z lokat instytucji prawa publicznego w Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Komunalnym i komunalnych kasach oszczędności.

Art. 2 dekretu zezwala Bankowi Gospodarstwa Krajowego oraz Bankowi Komunalnemu spłacać lokaty instytucji prawa publicznego (np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych) papierami procentowymi, pochodzącymi z emisji tych banków. Odnawiane rozporządzenie Ministra Skarbu określa, że spłata powyższa dokonana będzie papierami

procentowymi, pochodzącymi z specjalnych emisji tych banków: na emisję papierów procentowych Bank Gospodarstwa Krajowego i banki komunalne będą musiały uzyskać zgodę Ministra Skarbu, który jednocześnie zatwierdzi szczegółowe warunki emisji (§ 7 rozporządzenia).

Splata papierami procentowymi będzie mogła objąć tylko lokaty, złożone przed dniem 28/X 1934 r. (t. j. przed dniem ogłoszenia dekretu o oddłużeniu związków samorządowych); poza tem splatą papierami procentowymi również można będzie objąć narosłe, a nieuiszczone do dn. 30/VI 1936 r. odsetki od lokat.

Splacie papierami procentowymi—zgodnie z intencją dekretu oddłużeniowego—pedlegać będą tylko lokaty, wyraźnie przeznaczone przez instytucje lekujące na kredyty dla związków samorządowych i zgodnie z tem przeznaczeniem użyte.

Norma, zawarta w art. 4 dekretu o oddłużeniu samorządów, przewiduje, że lokaty instytucji prawa publicznego (np. Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych) złożone w komunalnych kasach oszczędności przed dn. 1/IV 1934 r. z wyraźnym przeznaczeniem na kredyt dla związków samorządowych i zużyte przez komunalne kasy oszczędności zgodnie z tem przeznaczeniem — będą spłacane bezpośrednio przez pożyczkobiorców, t. j. przez zainteresowane związki samorządowe.

W ten sposób komunalne kasy oszczędności zostaną zwolnione z obliża wobec instytucji lokujących. Omawiane rozporządzenie Ministra Skarbu przewiduje (w § 3), że przejęcie bezpośrednio zobowiązań z tytułu pożyczki, udzielonej z lokaty w komunalnej kasie oszczędności przez zainteresowany związek, a co za tem idzie zwolnienie komunalnych kas oszczędności z obliża wobec instytucji lokującej nastąpi nie później jak do dn. 1/I 1938 r.

Upřednio dłużny związek samorządowy winien zabezpieczyć spłatę zobowiązania na majątku nieruchomym, w braku zaś odpowiedniego majątku — na wszelkich swoich dochodach i wpływach. Termin spłaty w ten sposób przyjętych wierzytelności ustala rozporządzenie na 36½ lat (od daty przejęcia) przy oprocentowaniu 5½%, o ile jednak w trakcie indywidualnego oddłużenia danego związku samorządowego nie zapadnie prawomocna decyzja Centralnej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej dla Samorządu, orzekająca o wysokości wierzytelności lub o innych niż wyżej wymienionych terminach spłaty względnie o innym oprocentowaniu; w tym wypadku kredytodawcę obowiązują warunki, ustalone przez C. K. O. O., ma się rozumieć — bezpośrednio po przejęciu przez dłużny związek zobowiązania i zwolnieniu komunalnych kas oszczędności z obliża.

Przejęcie bezpośrednio przez dłużny związek samorządowy zobowiązań wobec instytucji lokujących oraz zwolnienie z obliża komunalnych kas oszczędności przewidziane jest niezależnie od formy, w jakiej dokonana była lokata, przeznaczona na kredyt dla związków samorządowych.

Powyższe normy wzmocnią pozycję komunalnych kas oszczędności, zmuszanych dotychczas przez instytucje lokujące do obsługi kredytów lokacyjnych niezależnie od wypłacalności dłużnego związku samorządowego.

Zgodnie z art. 5 dekretu o oddłużeniu związków samorządowych pożyczki, zaciągnięte przez związki samorządowe w komunalnych kasach oszczędności z funduszy własnych tych kas, będą również podlegały spłacie obligacjami, przyczem do emisji obligacji, przeznaczonych na powyższe spłaty, powołane będą w pierwszym rzędzie banki komunalne, a w pewnych wypadkach większe i silniejsze finansowo związki samorządowe.

Tak samo, jak w wypadkach spłaty pożyczek z lokat w komunalnych kasach oszczędności, omawiane rozporządzenie kwalifikuje do spłaty obligacjami tylko pożyczki, zaciągnięte przed dn. 1/IV 1934 r., oraz odsetki, narosłe od powyższych pożyczek do dn. 31/XII 1936 r. Poza tem zgoda na emisję obligacji i określenie szczegółowych warunków emisji zostają zastrzeżone (§ 7) Ministrowi Skarbu.

Wobec tego, że obligacje powyższe poza zabezpieczeniem na majątku i wpływach z podatków dłużnych związków samorządowych korzystają z poręki Skarbu Państwa (§ 5) — będą to papiery o bezpieczeństwie pupilarnem, dające duże możliwości upłynienia zamrożonych w komunalnych kasach oszczędności kredytów samorządowych.

Okres umorzenia powyższych obligacji został w rozporządzeniu ustalony na 40 lat przy oprocentowaniu 5½% p. a.

Stosownie do § 9, przepisy omawianego rozporządzenia odnoszą się zarówno do kredytów, udzielanych bezpośrednio związkom samorządowym, jak również do kredytów, udzielonych ich przedsiębiorstwom i zakładom względnie związkom międzykomunalnym.

Rozstrzygnięcie kwestyj spornych o zużyciu kredytów zgodnie z przeznaczeniem należeć będzie do kompetencji Ministra Skarbu (§ 8).

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Szczegółowe zasady postępowania układowego dla spółdzielni rolniczych i ich central — rozporz. z dn. 2/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 53/1936, poz. 387).

Ustalenie stosunku rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych do przepisów innych ustaw i rozporządzeń — rozporz. z dn. 2/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 53/1936, poz. 388).

Ulgi w opłatach od niektórych pojazdów na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego — rozporz. z dn. 2/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54/1936, poz. 392).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA:

Zmiana rozporządzenia o zwolnieniu od zamknięcia celnego niektórych składów celných, przeznaczonych do przechowywania pewnego rodzaju towarów — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 1/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 53/1936, poz. 389).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

30 lipca:

— „Tri“ T-wo Robót Inż., S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Sewerynów 5.

4 sierpnia:

— Dom Handl. „Elma“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Sienna 22.

SKARBOWOŚĆ I FINANSSE

PODATKI I OPŁATY

WYMIAR PODATKU DOCHODOWEGO NA 1936 ROK PODATKOWY. — Wymiar podatku dochodowego na 1935 rok podatkowy, przeprowadzony po raz pierwszy na podstawie przepisów ordynacji podatkowej, wykazał w dość znacznej ilości urzędów skarbowych w porównaniu ze stanem poprzednim znaczny postęp, który wyraził się w stosowaniu racjonalniejszych niż poprzednio metod postępowania wymiarowego oraz w dążności do oparcia wymiarów na materiałach faktycznych. Dokonany w ten sposób wymiar podatku spotkał się naogół z życzliwszym przyjęciem ze strony podatników, co uwidoczniło się w znacznym zmniejszeniu się ilości wniesionych od tego wymiaru odwołań. Toteż Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 8/VII 1936 r. L. D. V 3721/1/36 poleciło, aby przy wymiarze podatku dochodowego na rok 1936 wszystkie urzędy skarbowe zastosowały wskazówki, zawarte w poprzednio wydanych w tej sprawie okólnikach Min. Skarbu, i w oparciu o doświadczenie, zdobyte w roku ubiegłym, dążyły do zrealizowania jeszcze w szerszym rozumieniu zasadniczego postulatu ordynacji podatkowej, t. j. oparcia wymiaru na materiałach faktycznych. W b. r. obowiązują zatem w szczególności zawarte w powyższych okólnikach wskazówki odnośnie należytego sporządzania i wykorzystania list domniemanych płatników, skrupulatnego kompletowania materiałów wymiarowych, współdziałania płatników przy ustalaniu pod-

staw wymiaru, badania zeznań, ksiąg i dokumentów, składanych przez płatników, i t. d.

Ustalenie dochodów na podstawie norm szacunkowych należy, jak i w b. r., ograniczyć i stosować je dopiero jako środek ostateczny w wypadkach rzeczywistej trudności w ustaleniu podstawy wymiaru na podstawie ścisłych materiałów.

Przy ustalaniu norm średniej dochodowości z gruntów należy mieć na uwadze równomierność ustalonych norm nie tylko pomiędzy poszczególnymi okręgami wymiarowymi jednej izby skarbowej, lecz również pomiędzy okręgami sąsiadujących ze sobą izb skarbowych o jednolitej glebie i warunkach ekonomicznych. W tym też celu sąsiadujące ze sobą izby przed ostatecznym ustaleniem norm winny porozumieć się ze sobą dla uzgodnienia przeciętnych stawek czynszów dzierżawnych.

Celem zachowania równomierności w opodatkowaniu gospodarstw rolnych, Min. Skarbu określiło na podstawie urzędowych danych statystycznych przeciętne ceny 100 kg żyta, jak następuje (w zł):

Województwo	C e n y:	
	z okresu gospodarczego 1934/35	z roku kalen- darszego 1935
Warszawskie	13	12
Łódzkie	14	13

Kieleckie	13'50	13
Lubelskie	12'50	12
Białostockie	12	11
Wileńskie	10'50	10'50
Nowogródzkie	10	10
Poleskie	11	11
Wolyńskie	12	11
Poznańskie	15'50	14
Pomorskie	16	14
Śląskie	16	15
Krakowskie	14	13
Lwowskie	15	14
Stanisławowskie	15'50	14
Tarnopolskie	12	12'50

Według tych cen należy przeliczać na złote dochód, określony w centnach metrycznych żyta na podstawie norm średniej dochodowości. Zastosowanie jednej z podanych cen powinno być zależne od tego, czy opodatkowanie następuje według wyników roku gospodarczego czy też wyników roku kalendarzowego.

Celem uniknięcia nieporozumień wyjaśniono, że norma średniej dochodowości z gruntów wyraża dochód z 1 ha gruntów użytkowych gospodarstwa rolnego, prowadzonego w sposób najbardziej rozpowszechniony (typowy) w danym okręgu wymiarowym (strefie). W wypadkach przeto, gdy w niektórych gospodarstwach rolnych rozwinięte są specjalnie uboczne działy gospodarstwa, jak: hodowla bydła, trzody, drobiu, mleczarstwo, wyrób serów i t. p., dzięki czemu gospodarstwa te osiągają znacznie większe lub też mniejsze dochody niż gospodarstwa, prowadzone w sposób typowy — okoliczność tę należy uwzględnić przez odpowiednie podwyższenie lub zmniejszenie normy średniej dochodowości, przyczem wysokość tej podwyższonej lub zmniejszonej normy należy ustalić przez biegłych indywidualnie dla każdego przypadku.

Ogólna norma przeciętnej dochodowości z gruntów nie może mieć zastosowania do obliczania dochodu z lasów, wód zarybionych oraz gruntów, zajętych pod sady, ogrody warzywne, szkółki drzew, pod uprawę chmielu, tytoniu, kwiatów, wikliny, buraków cukrowych i innych roślin specjalnych. Przy obliczaniu przeto dochodów gospodarstw rolnych na podstawie norm średniej dochodowości, należy z ogólnego obszaru opodatkowywanego gospodarstwa wyeliminować obszar, zajęty pod wyżej wspomniane uprawy, i dochód z tych obszarów ustalić odrębnie na podstawie ścisłych materiałów, wykazujących przychody i rozchody, a w wypadku niemożności uzyskania takich materiałów — na podstawie specjalnie dla tego rodzaju upraw ustalonych norm. Jednakowoż izby skarbowe winny polecić podwładnym urządzeniom skarbowym nieobliczanie odrębnie dochodu z obszarów, zajętych pod sady, ogrody warzywne oraz uprawę buraków cukrowych, jeśli ogólny obszar tych upraw w poszczególnym gospodarstwie rolnym nie przekracza 2 ha; ta granica może być przeto z izby skarbowe przesunięta zarówno w górę, jak i w dół dla okręgu całej izby, bądź też dla poszczególnych okręgów wymiarowych lub stref, w zależności od miejscowych warunków.

Dochodów z pasiek o ilości uli, nieprzekraczającej 10, nie należy wogóle przyjmować pod uwagę przy ustalaniu dochodów z gospodarstw rolnych. Dla ustalenia dochodu z pasiek o większej ilości uli izby skarbowe opracują przeciętne normy dochodowości z jednego ula.

Przy ustalaniu dochodu należy bezwzględnie stosować przepis art. 15 ustawy o podatku dochodowym, ograniczający do wartości 4 q żyta wysokość dochodu z 1 ha gruntu gospodarstw rolnych o obszarze do 15 ha, położonych w odległości ponad 5 km od granic administracyjnych miast z ludnością ponad 100 tys. mieszkańców.

Podkreślone jednak w wytycznych zostało, że i w gospodarstwach o obszarze do 15 ha, położonych w odległości ponad 5 km od miast z ludnością ponad 100 tys., maksymalna norma dochodu 4 q z 1 ha gruntu nie dotyczy tych obszarów, które są zajęte pod wyszczególnione wyżej specjalne uprawy, przyczem jednak i tu obowiązuje zasada nieobliczania odrębnie dochodu z sadów, ogrodów warzywnych i z uprawy buraków cukrowych, jeśli ogólny zajęty pod nie obszar nie przekracza 2 ha.

Dla drobnych gospodarstw rolnych nie należy również przyjmować pod uwagę przy ustalaniu dochodu przychodów z ubocznych źródeł o nieznacznych rozmiarach, jak to: z furmaństwa, zbierania ziół leczniczych, drobnego przemysłu ludowego i t. p.

Wartości użytkowej budynków, zajętych na mieszkanie właścicieli gospodarstw drobnych, ich rodzin, służby osobistej, nie należy ustalać w kwotach nadmiernych. Wartość ta nie może przekraczać w żadnym przypadku 20% ustalonego dochodu z gospodarstwa rolnego.

Przy ustalaniu norm średniej dochodowości przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych, zajęć przemysłowych oraz wolnych zajęć zawodowych również należy baczyć, aby rozpiętość stawek pomiędzy poszczególnymi okręgami jednej izby i pomiędzy poszczególnymi izbami nie była dla jednych i tych samych branż zbyt znaczna, wobec czego i w tym wypadku bardzo pożądanym jest wzajemne porozumienie się ze sobą izb sąsiadujących.

Specjalną uwagę należy zwrócić na wymiar podatku dla płatników, którzy w 1935 r. opłacali zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu. Ze względu bowiem na okoliczność, że podatek ten był ustalany na podstawie przeciętnych obrotów lat ubiegłych, kwoty w ten sposób ustalonego obrotu nie mogą służyć za podstawę do ustalenia dochodów płatników na rok podatkowy 1936, toteż podstawą wymiaru powinien być obrót, faktycznie osiągnięty w 1935 r., ustalony indywidualnie dla każdego płatnika. Ustalenie obrotów dla celów wymiaru podatku dochodowego powinno się opierać na zebranych lub otrzymanych przez urzędy w 1935 r. materiałach podatkowych, na dokonanych w ciągu tegoż roku lustracjach przedsiębiorstw i na opinjach biegłych.

System powyższy należy również stosować w odniesieniu do płatników, opłacających scalony podatek przemysłowy, i w każdym wypadku ustalać specjalnie obrót przedsiębiorstwa, dokonany artykułami, podlegającymi scalonemu podatkowi.

Norm dla określania średniej dochodowości nieruchomości budynkowych nie należy ustalać, natomiast należy w każdym wypadku ustalać podstawy wymiaru drogą zestawienia przedkładanych dowodów na przychody i rozchody nieruchomości. Jedyne w odniesieniu do budynków, położonych w małych miastach i w gminach wiejskich, w wypadkach niemożności ustalenia dochodu na podstawie ścisłych danych o przychodach i rozchodach dopuszczalne jest stosowanie norm, które jednak wymagają uprzedniej aprobaty Min. Skarbu.

Jednocześnie Min. Skarbu wyznaczyło dz. 30/IX b. r., jako ostateczny termin ukończenia przez urzędy skarbowe wymiaru podatku dochodowego na 1936 r. zarówno dla osób, nieprowadzących ksiąg, jak i prowadzących księgi.

CZASOWE OGRANICZENIE EGZEKUCJI U WŁAŚCICIELI GOSPODARSTW WIEJSKICH. — Min. Skarbu okólnikiem z dn. 10/VII 1936 r. L. D. V 8093/1/36 r. wprowadziło w okresie 15/VII ÷ 15/X b. r. następujące ograniczenia w egzekucji należności podatkowych oraz wszelkich innych należności zarówno państwowych, jak i zgłoszonych przez wszystkich innych wierzycieli u właścicieli gospodarstw wiejskich:

1) w stosunku do właścicieli gospodarstw wiejskich, dla których wymiar podatku gruntowego za 1936 r. (obie raty bez dodatków komunalnych) nie przekracza kwoty zł 60 — należy wstrzymać wszelkie czynności egzekucyjne, od zajęcia począwszy;

2) w stosunku do właścicieli gospodarstw rolnych, dla których wymiar podatku gruntowego za 1936 r. (obie raty bez dodatków komunalnych) przekracza zł 60 — należy w tym okresie wysłać jedynie upomnienia oraz dokonywać zajęć ruchomości, niewyłączając nadwyżek ziemiopłodów i inwentarza (z wyjątkiem żyta i pszenicy, przeznaczonych pod zastaw rejestrowy dla kredytu zbożowego), oraz zajęć wierzitelności. Inne czynności egzekucyjne (poza upomnieniem i zajęciem) będzie można wykonywać dopiero po dn. 15/X b. r. Jednakże ograniczenie dalszych kroków egzekucyjnych — poza zajęciem — nie odnosi się do tych właścicieli gospodarstw wiejskich, którym wymierzono podatek gruntowy za rok bieżący w kwocie, przekraczającej zł 60, a których zaległości z wymiarów prawomocnych w podatku gruntowym lub w innych daninach państwowych i komunalnych przekraczają ostatni roczny wymiar, chociażby w jednej z tych danin. U tych właścicieli należy stosować nawet w omawianym okresie (15/VII ÷ 15/X) — z zachowaniem ograniczeń, wypływających z § 81 ust. 3 post. egzek. — dalsze kroki egzekucyjne po zajęciu aż do sprzedaży licytacyjnej włącznie, jednakże tylko w stosunku do innych poza ziemiopłodami i inwentarzem ruchomości; i u tej zatem kategorii gospodarstw wiejskich nie wolno pozbywać w tym okresie w drodze licytacji lub w inny sposób ziemiopłodów i inwentarza, chociażby stanowiły one nadwyżkę.

Zajęcia egzekucyjne należy dokonywać w pierwszym rzędzie u tych właścicieli gospodarstw wiejskich, którzy posiadają poważniejsze zaległości.

ULGI W PODATKU PRZEMYSŁOWYM OD OBROTU DLA PRZEDSIĘBIORSTW EKSPEDYCYJNYCH. — Min. Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 76/1934, poz. 716) okólnikiem z dn. 3/VII 1936 r. L. D. V 38008/4/36 wyłączyło z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań) z podstaw podlegającego podatkowi przemysłowemu od obrotu przychodu brutto przedsiębiorstw ekspedycyjnych następujące wydatki: a) koszty cła (wraz z opłatami manipulacyjnymi), b) koszty przewozu cudziemi środkami przewozowymi (koleją, statkiem i t. p.), c) koszty ubezpieczenia towaru, d) kwoty, wypłacone innym przedsiębiorstwom ekspedycyjnym, których pomocą posługiwał się ekspedytor przy wykonaniu zawartej umowy, e) opłaty za ekspertyzę towaru, f) należności kranowe, brzegowe i za przeładunek, poniesione przez przedsiębiorstwa ekspedycyjne przy ładunkach zbiorowych na rachunek klienta (zlecającego) w tych przypadkach, gdy umowa o ekspedycję opiewa na ryczałt wynagrodzenia.

Powyższe wyłączenie ma zastosowanie jedynie do t. zw. ładunków zbiorowych (drobnicowych) przy ustalaniu obrotów, osiągniętych od

dn. 1/VII 1936 r. pod warunkiem: a) prowadzenia przez przedsiębiorstwo ekspedycyjne prawidłowych ksiąg handlowych, b) otworzenia w księgach handlowych odrębnego rachunku (konta) przesyłek zbiorowych, na którym z jednej strony będą księgowane wszystkie wpływy i należności z tytułu ładunków zbiorowych, a z drugiej strony wszystkie te wydatki, które w myśl omawianego okólnika podlegają wyłączeniu z podstaw opodatkowania, c) udowodnienia wydatków, poniesionych przy każdej zbiorowej przesyłce, oryginalnymi dokumentami (listami przewozowymi, rachunkami, kwitami i t. p.), d) przedstawienia wykazu poszczególnych przesyłek, składających się na daną przesyłkę zbiorową.

Wyłączenie wydatków może nastąpić tylko do udowodnionej wysokości.

Wyłączenie wydatków nie może mieć wogóle miejsca w przypadku dokonywania przewozu na własny rachunek ekspedytora, bądź jego własnym środkiem przewozowym. Dotyczy to również przypadków, gdy ekspedytor podejmuje się przewozu na własny rachunek, choć w rzeczywistości przewozu dokonała z jego ramienia osoba trzecia.

PIENIĄDZ I KREDYT

ZARZĄDZENIA KOMISJI DEWIZOWEJ

1. — Komisja Dewizowa udzieliła — aż do odwołania — Zrzeszeniu Producentów Przędzy Bawełnianej w Polsce (z siedzibą w Łodzi) generalnego zezwolenia na dokonywanie wśród należących do tego Zrzeszenia członków podziału kontyngentu dewizowego, przyznawanego co miesiąc na uregulowanie należności za bawełnę surową, importowaną z zagranicy na potrzeby rynku wewnętrznego.

W związku z powyższym Komisja zezwoliła bankom dewizowym i oddziałom Banku Polskiego na sprzedaż i dokonywanie przekazów zagranicę z tytułu należności za importowaną bawełnę surową na podstawie zaświadczeń dewizowych, wydawanych przez wyżej wspomniane Zrzeszenie, w kwocie, na jaką opiewa dane zaświadczenie, bez każdorazowego osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej. Omawiane postanowienie nie zwalnia jednak banków dewizowych i oddziałów Banku Polskiego od obowiązku żądania od poszczególnych firm przedstawiania dokumentów, wymaganych przy przekazywaniu zagranicę należności z tytułu importowanych towarów.

Wobec powyższego uregulowania przydziału dewiz na import bawełny surowej — banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego nie mają odtąd prawa dokonywania we własnym zakresie przydziału i przekazywania zagranicznych środków płatniczych z tytułu importu bawełny surowej oraz związanych z tym importem kosztów ubocznych, nawet w tych przypadkach, kiedy kwota przekazu nie przekracza sumy zł 5 tys.

Przydział zagranicznych środków płatniczych dla producentów, należących do Zrzeszenia Producentów Przędzy Bawełnianej w Polsce, dokonywany będzie nadal przez Komisję Dewizową na podstawie indywidualnych wniosków, składanych za pośrednictwem banków dewizowych lub oddziałów Banku Polskiego.

Banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego, dokonyujące przekazów zagranicę na zasadzie omawianego okólnika, obowiązane są przysyłać co dekadę do Komisji Dewizowej zestawienia wykonanych przekazów z podaniem: 1) numeru zaświadczenia dewizowego, 2) nazwy firmy, z której polecenia przekaz został wykonany, 3) daty wykonania przekazu i 4) kwoty waluty obcej przekazu oraz równowartości w złotych.

Od wykonanych na podstawie omawianego okólnika przekazów banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego nie będą pobierały opłat, ustalonych okólnikiem Komisji Dewizowej z dn. 3/VII 1936 r., ponieważ należne Komisji Dewizowej opłaty: za formularze i manipulacyjną uszczęsną zostaną przez Zrzeszenie Producentów Przędzy Bawełnianej w Polsce.

2. — Wobec wprowadzenia przez Szwajcarię obowiązku wpłacania należności, przypadającej eksporterom polskim, na rachunki, zablokowane w Szwajcarskim Banku Narodowym, i zapowiedzi rekoarów o zawarciu układu rozrachunkowego — Komisja Dewizowa wstrzymała udzielanie zezwoleń na dokonywanie przekazów oraz wpłat na zagraniczne rachunki wolne z tytułu wszelkich zobowiązań dłużników, zamieszkałych w Polsce, wobec wierzycieli, zamieszkałych w Szwajcarii.

W związku z powyższym dłużnicy polscy mogą sumy, należne eksporterom szwajcarskim z tytułu dostawy towarów łącznie z kosztami do-

datkowemi, jak: koszty transportu, ubezpieczenia, prowizje i t. p. — wpłacać do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego, wszelkie zaś sumy z tytułu zobowiązań finansowych (spłaty kapitałów i odsetek) — na rachunek „przekazy na Szwajcarię” w Banku Polskim.

Wierzyciele szwajcarscy będą mogli dysponować sumami, wpłaconymi na rachunek w Banku Polskim, po zawarciu umowy rozrachunkowej między rządami polskim i szwajcarskim.

W wyniku powyższego zarządzenia straciły banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego — o ile chodzi o Szwajcarię — nadane im w dotychczasowych zarządzeniach generalnych, jak i indywidualnych zezwoleniach, prawa skutecznego przekazów, zapisywania wpływów z weksli i czeków na zagraniczne rachunki wolne i t. p., z wyjątkiem jedynie przekazów na koszty utrzymania, które są nadal dozwolone w granicach dotąd obowiązujących.

KONWERSJA POŻYCZEK PAŃSTWOWYCH. — Na mocy dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14/I 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 3, poz. 10) oraz rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17/II 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 12, poz. 114) przeprowadzana jest w okresie 15/VII 1936 ÷ 15/V 1937 konwersja ustalonych w tym okresie pożyczek państwowych na 4%-ową Pożyczkę Konsolidacyjną.

Do konwersji przyjmowane będą obligacje następujących pożyczek państwowych:

- 1) 5% Państwowej Renty Ziemiańskiej serji I z kuponem, płatnym w dn. 1/VI 1936 r.;
- 2) 5½% Pożyczki Budowlanej serji II z kuponem, płatnym w dn. 15/IX 1936 r.;
- 3) 5% Państwowej Renty Wieczystej serji I z kuponem, płatnym w dn. 15/XII 1936 r.;
- 4) 4% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, 3% Premjowej Pożyczki Budowlanej serji I i 6% Pożyczki Inwestycyjnej — bez żadnych kuponów.

Poza tem będą przyjmowane do konwersji obligacje 6% Pożyczki Narodowej z wszystkimi płatniami po dn. 15/I 1936 r. kuponami (poczynając od kuponu, płatnego w dn. 1/VII 1936 r.), lecz tylko od pierwonabywców tych obligacji oraz od osób, które otrzymały te obligacje na zasadzie przelewu w myśl obowiązujących przepisów o obrocie obligacjami tej pożyczki.

Obligacje 6% Pożyczki Narodowej bez kuponu, płatnego w dn. 1/VII 1936 r., lecz z wszystkimi kuponami dalszemi, oraz obligacje 5% Państwowej Renty Ziemiańskiej serji I bez kuponu, płatnego w dn. 1/VI 1936 r., będą również przyjęte do konwersji z tem jednak, że z tytułu konwersji zostaną za nie wydane obligacje 4% Pożyczki Konsolidacyjnej bez pierwszych 2 kuponów, płatnych w terminach 15/VII i 15/XI 1936 r.

Obligacje pożyczek, złożonych do konwersji, podlegają wymianie na obligacje 4% Pożyczki Konsolidacyjnej w stosunku 100 za 100 wartości imiennej.

Konwersję przeprowadzać będą: kasy urzędów skarbowych, Bank Polski, B. G. K., P. K. O., P. B. R. i ich oddziały, prywatne banki akcyjne, domy bankowe, kantory wymiany oraz inne przedsiębiorstwa bankowe, które dla tego celu zrzeszone zostały przy Związku Banków w Polsce, oraz komunalne kasy oszczędności, zrzeszone w Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, w Związku Polskich Kas Oszczędności w Lwowie, w Związku Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego i w Komunalnym Związku Kredytowym w Poznaniu.

Obligacje pożyczek, wymienionych w punktach 1+4, przestają być z dniem 15/I 1936 r. umarzone według dotychczasowych planów i przynosić odsetki oraz wygrane (premie) poza odsetkami, przypadającymi za ostatni kupon, którego bieg rozpoczął się przed dniem 15/I 1936 r. Kupony, których bieg rozpoczyna się po dn. 15/I 1936 r., są nieważne. Obligacje te, niezłożone do konwersji w przepisany termin, podlegają umorzeniu według ich wartości imiennej najpóźniej w okresie 30-letnim drogą losowania podług planu umorzenia, ustanowionego dla każdej z tych pożyczek rozporządzeniem Ministra Skarbu.

4% Pożyczka Konsolidacyjna wypuszczona została z dniem 15/V 1936 r. na łączną kwotę imienną zł w zł. 600 mln. w obligacjach na okaziciela po zł w zł.: 50, 100, 500, 1 000, 5 000 i 10 000.

Oprocentowanie stałe pożyczki wynosi 4 od 100 w stosunku rocznym. Pożyczka podlega spłaceniu do dn. 15/V 1982 r. drogą 2-krotnego w każdym roku trwania pożyczki, poczynając od dn. 15/XI 1937 r., umarzania części obligacji, wylosowanych w tym celu w dniach 15/V i 15/XI podług ustalonego planu umorzenia.

Obligacje pożyczki, wylosowane do umorzenia w okresie pierwszych 10 lat jej trwania, podlegają wykupowi z nadpłatą 20%, wylosowane zaś w latach następujących — z nadpłatą 15% ponad ich wartość imienną.

Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych. Obligacje pożyczki wraz z kuponami oraz przychody od tych obligacji i kuponów wolne są od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych.

Obligacje pożyczki w kwocie, nieprzekraczającej zł w zł. 5 tys. wartości imiennej, oraz kupony od tych obligacji nie podlegają żadnemu zajęciu, niewyluczając zajęcia z tytułu należności publiczno-prawnych.

Obligacje pożyczki będą przyjmowane według ich wartości imiennej na podatek od spadków i darowizn do kwoty zł w zł. 25 tys. od każdego płatnika tego podatku.

GWARANCJA EKSPORTOWA SKARBU PAŃSTWA—p. str. 831.

SPLATA LOKAT, UŻYTYCH NA KREDYTY DLA ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH, ORAZ POŻYCZEK, UDZIELONYCH PRZEZ KOMUNALNE KASY OSZCZĘDNOŚCI ZWIĄZKOM SAMORZĄDOWYM—p. str. 836.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIELDA WARSZAWSKA

za okres od 6 do 11 lipca 1936 r.

Rynek dewiz w okresie sprawozdawczym wykazywał tendencję osłabioną, która objęła notowania większości dewiz, a dla pozostałych—tendencję utrzymaną; do tej grupy należą: franki francuskie, franki szwajcarskie, belgi i korony czechosłowackie. Obroty w dalszym ciągu były silnie zredukowane. Poza dolarami (zarówno zwykłymi, jak i telegraficznymi), które zniżkowały o zł 0·00½ na \$ 1, oraz funtami szterlingami, które odnotowały stratę kursową w wysokości zł 0·02 na £ 1—zniżkowały jeszcze następujące dewizy (zniżka—w zł na 100 jednostkach walutowych): floreny holenderskie 0·10, korony szwedzkie 0·15, korony duńskie 0·15 i korony norweskie 0·05.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'28 ¹ / ₈	5'28 ¹ / ₈	5'28 ¹ / ₈
" " " telegr.	\$ 1	5'28 ¹ / ₄	5'27 ³ / ₄	5'28 ¹ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	26'51	26'49	26'50
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'01	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	173'00	172'90	172'90
Belgi	100 blg.	89'35	89'30	89'35
Marki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czechosłow.	100 kor.	21'95	21'95	21'95
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	360'00	359'60	359'60
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	136'75	136'65	136'65
Korony duńskie	100 kor.	118'40	118'30	118'30
Korony norweskie	100 kor.	—	—	133'10

W poniższym zestawieniu podane jest kształtowanie się obrotów dewizami na giełdzie pieniężnej w Warszawie w kwietniu i maju b. r.:

	Kwiecień		Maj	
	ilość transakcyj (tys. zł)	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj (tys. zł)	na kwotę (tys. zł)
Ogółem	847	61 326	780	26 972
w tem:				
dolary Stanów Zjedn.	108	6 069	120	6 984
funty szterlingi	184	18 070	136	10 612
franki francuskie	138	29 206	82	4 630
franki szwajcarskie	105	3 674	96	1 619
belgi	65	1 578	59	644
marki niemieckie	31	168	12	46
korony czechosłowackie	85	683	121	955
liry włoskie	—	—	—	—
floreny holenderskie	70	1 219	70	777
guldeny gdańskie	—	—	—	—
korony szwedzkie	28	353	23	222
korony duńskie	10	48	16	43
korony norweskie	18	241	23	319
inne dewizy	5	17	22	121

Jak widać z tego zestawienia, obroty dewizami na giełdzie warszawskiej w maju w stosunku do kwietnia poważnie—gdyż o ok. 56%—spadły, gdy jednocześnie spadek liczby transakcji był kilkakrotnie słabszy, wynosząc zaledwie ok. 8%. W związku z tą różnicą w ruchu liczby transakcji i kwot transakcji—przeciętna wartość transakcji poważnie zmalała. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi

dewizami nastąpiły zasadnicze i dalekoidące przesunięcia: tradycyjnie zajmowane dotychczas przez franki francuskie pierwsze miejsce przypadło funtom angielskim, które obroty stanowiły 39·3% obrotów ogólnych (w kwietniu—29·4%), drugie miejsce zajęły dolary (25·9% w maju—wobec 9·9% w kwietniu), dopiero trzecie miejsce przypadło frankom francuskim (17·2% i 47·6%), czwarte—frankom szwajcarskim (bez zmiany—w obu miesiącach po 6·0%), piąte—koronom czechosłowackim (3·5% i 1·1%), szóste—florenom holenderskim (2·9% i 2·0%) i t. d.

Również i na rynku papierów lokacyjnych państwowych dominowała słaba tendencja, przyczem obroty—zresztą poważnie ograniczone—objmowały mn. w. równomiernie wszystkie papiery. W grupie pożyczek premjowych—obracono tylko I emisję 3% Poż. Premjowej Inwestycyjnej po kursach dla sztuk obniżonych o zł 1·00, a dla seryj—podwyższonych o zł 0·50, oraz 4% Poż. Dolarowa, która straciła zł 0·50 na kursie. W grupie pozostałych pożyczek—poza 5% Poż. Konwersyjną, która nie wykazała zmian—inne pożyczki odnotowały następujące straty kursowe (w % -ach nominalu): 5% Poż. Konwers. Kol. 1·25, 6% Poż. Dolarowa 2·25 i 7% Poż. Stabilizacyjna 2·00.

Natomiast na rynku papierów lokacyjnych prywatnych zaznaczyła się tendencja niejednolita z odzieniem jednak mocniejszym. Wśród listów zastawnych ziemskich—zwyżkę w wysokości 0·62% nom. odnotowały 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego oraz zniżkę (w wysokości 0·25% nom.) 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. Najbardziej poszukiwane były listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy, które transakcje zawierano po kursie: podwyższonym o 0·75% nom. dla listów 4½%-owych i o 0·13% nom. dla listów 5%-owych, oraz obniżonym o 0·25% nom. dla listów 5%-owych skonwertowanych (z 1933 r.). Grupą listów zastawnych towarzystw kredytowych ziemskich nie interesowano się niemal zupełnie.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Premjowa Inwestycyjna				
I emisja	sztuki	zł w zł. 100	67'00	66'00
" "	serje	" " " "	76'50	73'00
II emisja	sztuki	" " " "	—	—
" "	serje	" " " "	—	—
4% Pożyczka Dolarowa		\$ ¹⁾	48'00	47'00
			w %	% nominalu
5% Pożyczka Konwersyjna	zł	49'75	49'50	49'50
5% " Konwers. Kol.	zł	—	—	47'75
6% " Dolarowa	\$	68'50	66'50	66'50
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	52'00	50'00	50'00
			-52'50 ⁴⁾	-50'00 ⁴⁾ -50'00 ⁴⁾
Listy zastawne i obligacje banków				
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
5% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—
5½% L. Z. Banku " " "	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
8% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Półskiego ⁵⁾	zł	—	—	85'00
4% L. Z. T-wa Kred. Ziemskiego	zł	59'75	38'00	39'75
4½% " " " " "	zł	46'25	45'50	46'00
				-45'50
				-45'75
4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	42'00	41'75	41'75
4½% " " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	—	—	54'25
5% " " " " "	zł	—	—	55'38
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	55'00	54'00	54'13
				-54'25

1) \$ 5 = zł 44'57.

2) Z wyłączeniem transzy francuskiej.

3) \$ 1 = 5'18 fr. szwajc. = Hfl. 2 4888.

4) Dotyczy d. obnych odcinków.

5) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r. zł					listy zastawne i obligacje banków państwowych	240	630	255	650
			39'25						
			-39'00		Papiery prywatne	825	2 042	1 132	3 073
			-39'25		w tem:				
5% L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r. zł			43'50		listy zastawne Tow. Kred. Przem. Polskiego	58	354	110	517
5% L. L. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r. zł			38'25		listy zastawne tow. kred. ziemskich	400	883	467	1 073
Obligacje miast					listy zastawne tow. kred. miejskich	339	749	480	1 313
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy zł	57'50	56'50	57'50		obligacje miast	28	56	75	170
VIII i IX 6% „ „ „ „ zł			51'75		różne	—	—	—	—
			-52'25		Ogółem: 2 202	6 564	3 111	10 698	

Poniżej zestawione są obroty na giełdzie warszawskiej w zakresie papierów procentowych państwowych i prywatnych w kwietniu i maju b. r.:

	Kwiecień		Maj	
	ilość tran- zakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość tran- zakcyj	na kwotę (tys. zł)
Papiery państwowe	1 377	4 522	1 979	7 625
w tem:				
pożyczki państwowe	1 137	3 892	1 724	6 975

Jak widać z powyższego zestawienia, w maju w stosunku do kwietnia w zakresie obrotów papierami procentowymi państwowymi i prywatnymi nastąpił wzrost o ok. 63%; ponieważ jednocześnie liczba transakcyj wzrosła słabiej, gdyż o ok. 41% — przeto przeciętna wartość transakcyj wzrosła. Jeżeli chodzi o udział obrotów papierami państwowymi w ogólnych obrotach — to wzrósł on z 69% w kwietniu do 75% w maju; identyczny (z 62% do 64%) wzrost zaznaczył się, jeżeli chodzi o liczby zawartych transakcyj.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

ŚWIATOWA WYTWÓRCZOŚĆ PRZEMYSŁOWA W KOŃCU 1935 R. I W I KWARTAŁE 1936 R. — Podczas gdy przez pierwsze 3 kwartały ub. r. wytwórczość światową znamionuje stabilizacja, to w IV kwartale wystąpił bardzo poważny jej wzrost, który z początkiem b. r. ustąpił znów miejsca pewnemu spadkowi. Jednak w ostatecznym wyniku światowa wytwórczość pozostaje obecnie na poziomie wyższym od przeciętnej ub. r.

Zurównano ten ruch w górę jak i w dół wytwórczości światowej był głównie wynikiem wahań w działalności gospodarczej Stanów Zjednoczonych. Podobny przebieg miał ruch wytwórczości w Niemczech, choć wahania były znacznie mniejsze. We Francji w ciągu całego okresu sprawozdawczego zachodziła powolna, ale stała poprawa, podobnie jak w innych krajach bloku złotego — przy rozmiarach ogólnej produkcji przemysłowej niekorzystnych w zestawieniu z innymi ośrodkami. W Belgii poprawa gospodarcza ul. gła wzmoczeniu dzięki upływnieniu rynku kredytowego oraz prowadzonej przez Rząd akcji zatrudnienia bezrobotnych. W W. Brytanji, w krajach skandynawskich i bałtyckich wytwórczość przemysłowa wyrasta wciąż w górę, przekroczywszy już uprzednio poziom z okresu przedkryzysowego. Pomyślniej niż poprzednio przedstawiała się również sytuacja pozostałych krajów europejskich — z nielicznymi wyjątkami, jak np. Jugosławia, której wywóz ucierpiał spowodu sankcyj. W zamorskich krajach rolniczo-surowcowych poprawa gospodarcza robiła dalsze postępy i w niektórych krajach południowo-amerykańskich przybrała charakter wybitnego ożywienia koniunkturalnego. Warto również zauważyć, że w Japonji nie doszło do usztywnienia rynku kredytowego i do spodziewanego na tem tle skurczenia wytwórczości. Znamienne już w poprzednim okresie dla Stanów Zjedn. cofanie się na plan dalszy „akcji nakręcania” na rzecz automatycznego czynnika ożywienia gospodarczego w postaci prywatnej działalności inwestycyjnej zyskało na natężeniu. W większości krajów inwestycje państwowe nosiły nadal w dużej mierze

charakter zbrojeniowy. Na odcinku międzynarodowej wymiany handlowej zauważyć się daje znaczna poprawa w zestawieniu z ub. r.

Ogólna wytwórczość przemysłowa w 4 najważniejszych krajach przemysłowych świata (Stanach Zjedn., W. Brytanji, Francji i Niemczech) przedstawiała się w świetle liczb wskaźnikowych (1928 r. = 100) w IV kwartale ub. r. i w I kwartale b. r., jak następują:

	Stany Zjedn.	Niem- cy	Francja	W. Bry- tanja	Produkcja światowa ¹⁾
1930	87	90	110	97	97
1931	73	74	98	89	87
1932	57	61	76	88	77
1933	68	69	84	93	87
1934	71	86	78	105	95
1935	81	95	74	112	106
1935					
I kwartał	80	88	73	112	104
II „	77	95	73	110	103
III „	79	99	74	109	104
IV „	89	100	75	119	113
1936					
I kwartał	86	97	78		109
Styczeń	88	97	76		109
Luty	85	97	78		109
Marzec	85		79		

W Stanach Zjednoczonych w przedłużeniu zwiększającej tendencji, jaka zaznaczyła się w sierpniu i wrześniu, wytwórczość przemysłowa pod koniec ub. r. podnosiła się, przyczem intensywność tego ruchu zwiększająca była bez porównania większa niż we wspomnianych miesiącach. W wyniku tego przeciętny poziom wytwórczości w IV kwartale ub. r. był o 12% wyższy aniżeli w III kwartale i przekroczył już poziom z 1930 r. To wybitnie dodatnie kształtowanie się ogólnej działalności przemysłowej w Stanach było przede wszystkim wywołane na drodze bezpośredniej i pośredniej przez sil-

ne ożywienie w zakresie produkcji samochodów w związku z wystawą automobilową, która tym razem przesunięta została ze zwykłego terminu styczniowego na listopad. Zgodnie z tem w następnym kwartale skurczyła się produkcja samochodów, i ta luka w przemyśle samochodowym wyraziła się w spadku ogólnej wytwórczości przemysłowej. Poza tem oddziaływały w tym kierunku zresztą okoliczności przypadkowe, jak silne mrozy w styczniu i lutym oraz powodzie w marcu, które hamowały normalną działalność w niektórych gałęziach produkcji.

Charakterystyczny dla życia gospodarczego Stanów w ostatnim czasie jest fakt, że znacznie szybciej rośnie produkcja w przemyśle inwestycyjnych aniżeli konsumpcyjnych. Stanowi to zresztą cechę każdej normalnej poprawy gospodarczej. Na rozwój inwestycji wpływa tu rekordowo niska stopa procentowa na rynku pieniężno-kapitałowym i podniesiona wraz z dotychczasową poprawą gospodarczą relacja cen i kosztów, idąca w parze z lepszym wykorzystaniem aparatu wytwórczego. Silny wzrost wykazuje działalność w budownictwie, zwłaszcza mieszkaniowym, które aż do roku 1935 pozostawało w zupełnym bezwładzie. Oddziaływanie tu, obok wspomnianej już niskiej stopy procentowej, która dla budownictwa mieszkaniowego ma szczególną wagę, notowany od pewnego czasu wzrost czynszu, będący nie tylko wynikiem wzmoczonej siły nabywczej, ale właśnie całkowitego zaniedbania tej dziedziny inwestycji w ciągu lat ostatnich.

W W. Brytanji w IV kwartale ub. r. ogólna wytwórczość przemysłowa podniosła się bardzo silnie w zestawieniu z kwartałem poprzednim, co przypisać należy częściowo czynnikom sezonowym, które właśnie jedynie we wskaźniku brytyjskim nie są eliminowane.

Nadal bardzo pomyślnie rozwijała się działalność w zakresie budownictwa. Do ponownego wzrostu budownictwa mieszkaniowego przyczyniała się głównie likwidacja „slumów” przez ciała samorządowe. Poza tem prywatna działalność inwestycyjna na innych odcinkach kształtowała się nader dodatnio. W pewnym stopniu wynikało to z przyspieszenia przez

1) Od września 1935 r. bez Włoch, które za-
przestaly publikacji wskaźnika.

przedsiębiorców wykonania niektórych zamówień inwestycyjnych w związku z utrzymującymi się przewidywaniami usztywnienia rynku pieniężno-kapitałowego. Korzystnie również przedstawiała się sytuacja przemysłu ciężkiego; obok żywego ruchu inwestycyjnego składało się na to wykonywanie zamówień zbrojeniowych.

W ślad za tym ożywieniem wewnętrznym nie podał jednak wywóz, który nie wykazuje wcale wzrostu, jakiego można byłoby oczekiwać w związku z wybitną poprawą gospodarczą niektórych krajów surowcowych, silnie powiązanych handlowo z W. Brytanią. W wyniku ich postępującej industrializacji i polityki protekcyjnej nastęrczący się raczej z tej strony możliwości zbytu maszyn i t. p., dla których angielski rynek wewnętrzny jest obecnie dostatecznie chłonny, aniżeli artykułów włókienniczych lub węgla, na czym Anglii specjalnie zależy.

We Francji w okresie sprawozdawczym wytwórczość przemysłowa wykazywała stały, chociaż nieznaczny wzrost. Złożyła się na to poprawa w zakresie przemysłów dóbr konsumpcyjnych, których zbyt powiększył się raczej naskutek ucieczki od pieniądza do wartości rzeczowych w związku z powtarzającą się wciąż paniką walutową aniżeli naskutek podniesienia dochodu szerokich mas. Związany z tą paniką kryzys finansowy powodował zastój w przemysłach dóbr wytwórczych, chociaż pewne drobne oznaki poprawy i tu występowały. Mianowicie, w początku b. r. dał się zauważyć pewien wzrost produkcji maszyn, której rozmiary pozostają zresztą na bardzo niskim poziomie. Warto jeszcze zauważyć, że w wyniku przedsięwziętej przez Rząd akcji nastąpił pewien wzrost cen hurtowych artykułów rolnych — głównie kosztem marży handlu detalicznego, co stanowić może przesłankę dla zapotrzenia się w narzędzia rolnicze i t. p.

W Niemczech począwszy od września ogólna wytwórczość przemysłowa bez przerwy nieznacznie zmniejszała. Jednak przeciętna za IV kwartał ub. r. była jeszcze nieco wyższa aniżeli przeciętna za III kwartał, a obecnie poziom ogólnej wytwórczości przemysłowej odpowiada przeciętnej za cały rok ubiegły. Charakterystyczne dla okresu sprawozdawczego jest pewne słabe kurczenie się produkcji dóbr inwestycyjnych, która pozostaje jednak na poziomie wyższym niż przed rokiem, przy jednoczesnym wzroście dóbr konsumpcyjnych. Ten ostatni kompensuje zresztą jedynie spadek, jaki miał miejsce od początku do środka ub. r. Działalność nakręcająca Rządu nie została prawdopodobnie spotęgowana, a może nawet uległa osłabieniu. Wywóz wzrósł naskutek pewnej poprawy w obrotach międzynarodowych oraz intensywniejszego stosowania premij, przyczem wzrost objął głównie maszyny i żelazo walcowane. Ponieważ równolegle z rozszerzeniem się globalnego wywozu import nie uległ wzmoczeniu, to zwiększyło się saldo dodatnie bilansu handlowego.

A. St.

FRANCJA

BANQUE DE FRANCE. — „Reforma”¹⁾ Banku Francji była, jak wiadomo, jednym z hasł, rzuconych przez „Front Ludowy” przy ostatnich wyborach. Hasło to miało wybitnie charakter społeczno-polityczny; celem reformy miało być uwolnienie instytucji emisyjnej od hegemonii przedstawicieli wielkich interesów finansowych prywatnych bankierów i wielkich przemysłowców. Obok jednak momentu ściśle

¹⁾ Omawiane zamierzenia Rządu francuskiego w stosunku do Banque de France zostały zrealizowane uchwałą Izby Deputowanych, powziętą w dn. 16 b. m.

politycznego, jasne było, że rząd frontu ludowego na to, by realizować swój program gospodarczy, musiał podporządkować sobie w możliwie największym stopniu kierownictwo instytucji emisyjnej. Dotychczasowa niezależność Banku Francji stanowiła bardzo poważny hanulec dla wszelkich poczynań, które nosiły charakter inflacyjny.

Przed przeprowadzeniem zasadniczej reformy ustroju Banku nowy gabinet jednak musiał — wobec pustek w kasie — zapewnić sobie natychmiast płynne środki na potrzeby Skarbu. Stąd jednym z pierwszych aktów gabinetu Premiera Bluma było zawarcie i przeprowadzenie przez Parlament nowej konwencji z Bankiem Francji.

Najistotniejszym postanowieniem nowej konwencji jest otwarcie dla Skarbu bezprocentowego kredytu w Banku Francji do wysokości 10 milj. fr. Obok tego, zarówno ze względów politycznych, a mianowicie, aby wykazać, że nie obecny rząd pierwszy czerpie bezpośrednio z Banku Francji, jak również dla uzyskania oszczędności przez niepłacenie odsetek — dotychczas zdyskontowane bezpośrednio na potrzeby Skarbu walory w wysokości ok. 14 milj. zostają zamienione w miarę zapadania terminów płatności przez otwarty w tej wysokości kredyt bezprocentowy.

Oba te kredyty bezprocentowe będą miały wprowadzić za podkład specjalnie wydane na ten cel bony skarbowe, jest to jednak zachowanie tylko pewnej formy. Bony te bowiem będą bezprocentowe i odnawiane „aż do chwili spłaty kredytu”. Bony te nie będą zaliczane do kategorii „zwykłych bonów skarbowych” i, oczywiście, nie będą mogły wyjść na rynek.

Jednocześnie z zatwierdzeniem nowej konwencji z Bankiem Francji, Rząd uzyskał od Parlamentu ustalenie plafonu emisji zwykłych bonów skarbowych na 20 milj. franków, co wobec zamiany 12,5 milj. bonów, zdyskontowanych w Banku Francji na bezprocentowy kredyt, daje mu wolną marżę emisji ok. 10 milj. fr. Wobec oporu, który jednak zarysował się w Senacie, Minister Finansów złożył szereg wiążących deklaracji. Oświadczył on, mianowicie, że oba nowootrzymane upoważnienia nie kumulują się, t. zn., że będzie korzystał z nowego bezprocentowego kredytu tylko czasowo, względnie w tej mierze, w jakiej nie wykorzystano upoważnienia do dalszej emisji bonów. W praktyce oznacza to, iż nowo uzyskane możliwości dla Skarbu ograniczone są do sumy łącznej 10 miliardów franków.

W ten sposób Senat uzyskał zapewnienie, że nowa bezpośrednia inflacja na cele skarbowe nie przekroczy w żadnym razie sumy 10 milj. fr., a prawdopodobnie zostanie zlikwidowana w dużej mierze przez emisję bonów skarbowych. Emisja tych bonów „musi” się udać, bo będzie swego rodzaju plebiscytem finansowym polityki nowego Rządu. Co innego, że suma 10 milj. franków jest, niewątpliwie, niewystarczająca na pokrycie potrzeb Skarbu do końca roku. Problem więc zapotrzenia Skarbu jest przez obecne upoważnienia rozwiązany jedynie na pewien czas.

Jak wiadomo, dotychczas ustrój Banku Francji jest następujący: na czele Banku stoi Gubernator, który jest przewodniczącym Rady i jednocześnie Naczelnym Dyrektorem. Jest on, zarówno jak i dwóch podgubernatorów, mianowany i odwoływany przez Rząd. Obok tych 3 osób Rada składa się z 15 „regentów”, w czem, w myśl statutu, ma być 7 bankierów (w praktyce prawie dziedzinne stanowiska w rodzinach, należących do t. zw. „haute banque” — czyli prywatnych bankierów), 5 przemysłowców i kupców i 3 wysokich urzędników podatkowych. Regenci wybierani są przez walne zgromadzenie akcjonariuszów, które poza tym wyborem żadnych uprawnień nie posiada.

Walne Zgromadzenie składa się z 200 największych akcjonariuszy spośród ogólnej ilości.

Ten niedemokratyczny charakter walnego zgromadzenia i obsadzenie stanowisk regentów przez stosunkowo b. szczupłe grono ludzi stanowi główny zarzut przeciw obecnemu ustrojowi Banku. Rządowy projekt zmiany statutu nie jest jeszcze w tej chwili ujawniony. Początkowo Rząd wniósł do Izby projekt ustawy, upoważniającej go do zmiany statutu Banku Francji w drodze dekretu. Jednakże przeciw takiemu załatwieniu zarysował się stanowczy opór w Senacie. Wobec tego Rząd zdecydował dołączyć w ostatniej chwili jako załącznik do projektu ustawy o tem pełnomocnictwie — projekt zmiany statutu.

Prawdopodobnie ten projekt będzie przewidywał wzmocnienie władzy Gubernatora, Radę, składającą się z 3 kategorii członków: nowo mianowanych przez Rząd, przedstawicieli „Conseil National Economique” i wybranych przez walne zgromadzenie akcjonariuszów. To ostatnie ma być zdemokratyzowane przez danie głosu wszystkim akcjonariuszom.

STANY ZJEDN. AM.

WYKONANIE BUDŻETU 1935/36 I DŁUG PAŃSTWOWY. — W dn. 30/VI b. r. zakończony został w Stanach Zjedn. rok budżetowy 1935/36. W parę dni potem ogłoszone zostały pierwsze globalne liczby, dotyczące wykonania budżetu, uzupełnione następnie w radiowym przemówieniu Sekretarza Skarbu P. Morgenthau wywodami na temat wyników New Deal.

Do chwili ogłoszenia obszerniejszych danych — liczby, już podane do wiadomości, również są z wielu względów bardzo interesujące.

Dochody budżetowe osiągnęły \$ 4116 milj., a więc kwotę bardzo dużą w porównaniu z dotychczasowymi wpływami. Wydatki również były rekordowe, wyniosły bowiem \$ 8 500 milj. W ten sposób deficyt w wysokości blisko \$ 4,4 milj. okazał się najwyższym z okresu New Deal i ustępuje tylko niedoborom z czasów wojny.

Wykonanie budżetu kolosalnie odbiega od przewidywań. Z jednej strony odpady dochody, płynące ze zniesionych w ciągu roku budżetowego wyroków Sądu Najwyższego t. zw. processing taxes, związanych z A. A. A., szacowane na \$ 500 milj., z drugiej strony — wzrosły wydatki o uwidocznione w budżecie \$ 1,7 milj. tytułem bonusu. Gdyby nie te nieprzewidywane okoliczności deficyt byłby 2-krotnie mniejszy, a jednocześnie mniejszy od niedoborów w poprzednich latach.

Dług państwowy wzrastał w dalszym ciągu, osiągając rekordową kwotę \$ 33 750 milj.; jest on o \$ 12 750 milj. większy niż w marcu 1933 r., gdy Prezydent Roosevelt objął władzę. Znaczący jednak należy, że polityka ekspansji kredytowej dała w wyniku tak dalekosiężne potanie kredytu, iż koszty obsługi zwiększonego o przeszło 50% zadłużenia są większe od dawnych kosztów w stosunku niewspółmiernie mniejszym. Wzmoczone czerpanie z rynku ma również jako wynik ukonstytuowanie poważnych płynnych rezerw Skarbu, sięgających obecnie \$ 2,7 milj., podczas gdy w marcu 1933 r. wynosiły one np. tylko \$ 200 milj.

Nie ulega w każdym razie wątpliwości, że polityka Roosevelta wydała, jak dotychczas, dość poważne dodatnie rezultaty, które ujawniają się zwłaszcza w ciągu ostatnich paru miesięcy w formie poważnego ożywienia produkcji, konsumpcji i obrotów, które wystąpiły w formie olbrzymiego wzrostu dochodu społecznego i dochodów skarbowych.

CLA ANTIDUMPINGOWE I WYRÓWNAWCZE. — Stany Zjedn. zaliczyć należy do szeregu państw o tradycyjnej protekcjonistycznej polityce celnej, wyrażającej się w utrzymywaniu ochrony celnej na jednym z najwyższych poziomów na świecie oraz w obowiązujących w tym kraju specjalnych ustawach, chroniących rynek amerykański przed konkurencją zagraniczną i zezwalających rządowi w każdej chwili, kiedy zajdzie, według jego zdania, tego potrzeba, na stosowanie środków, skierowanych przeciw zagrażającemu produkcji krajowej importowi zagranicznych towarów. Są to: ustawa antidumpingowa z 1921 r. oraz przepisy o cłach wyrównawczych, zawarte w ustawie o taryfie celnej z 1930 r.

Zaznaczyć należy, że i w innych państwach istnieją przepisy, również zezwalające na stosowanie środków odwetowych przez nakładanie specjalnych opłat na towary, pochodzące z państw, ułatwiających swoim towarom konkurencję na rynku odbiorczym. Także i nasze prawo celne w art. 14 przewiduje możliwość nakładania na towary, pochodzące z pewnych państw, ceł odwetowych oraz ceł dodatkowych. Przepisy te znacznie różnią się jednak od amerykańskich.

Stosownie do postanowień polskiego prawa celnego (art. 14) wprowadzenie ceł odwetowych i dodatkowych może nastąpić w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Cła odwetowe, jak sama nazwa wskazuje, mają charakter bojowy i mogą być nakładane na towary, pochodzące tylko z państw, które traktują polskie towary i środki przewozowe gorzej aniżeli pochodzące z innych krajów. Cła dodatkowe mają na celu przeciwdziałanie dumpingowi, wysokość ich zatem uzależniona jest od stosowanych przez inne państwa ewentualnych premij wywozowych względnie od spadku waluty kraju, importującego swe towary do Polski, a stanowiącego naturalną premję eksportową.

Odmienne zupełnie to zagadnienie ujęte zostało w ustawodawstwie Stanów Zjedn. W przeciwieństwie do naszych przepisów ustawy amerykańskie upoważniają do nakładania ceł antidumpingowych i wyrównawczych tylko Ministra Skarbu (Sekretarza Skarbu), któremu nadają pod tym względem bardzo szerokie uprawnienia. Tak więc przepisy antidumpingowe ustalają, że jeżeli Minister Skarbu „po takim dochodzeniu, jakie uzna za wskazane, stwierdzi, że przemysł w Stanach Zjedn. jest względnie może być zagrożony, lub też jest powstrzymany w powstawaniu wskutek importu do Stanów pewnej grupy lub gatunku zagranicznego towaru, i że towar takiej grupy lub gatunku jest sprzedawany lub może być sprzedawany w Stanach lub gdzieindziej poniżej swej rzetelnej wartości, wówczas powinien ogłosić swoje spostrzeżenie (finding) w tym stopniu, jaki uzna za stosowny, razem z opisem grupy lub gatunku towaru, do którego się odnosi w takich szczegółach, jakie są konieczne w postępowaniu urzędników szacujących (t. j. celnych)”. W następnym ustępie ustawa mówi, że jeżeli Minister Skarbu nie ogłosił swego spostrzeżenia (finding), to nawet w tym wypadku urzędnik celny (szacujący), skoro tylko powzięł podejrzenie z faktury lub innych dokumentów lub też z informacji, jemu przedstawionych, że cena kupna importowanego do Stanów Zjedn. towaru jest niższa lub że cena eksportowa jest niższa lub wydaje się niższą od ceny zagranicznej rynkowej (wewnętrznej) lub w braku takiej wartości od kosztów produkcji — to winien on natychmiast, według przepisów ustalonych przez Sekretarza (Ministra Skarbu), zawiadomić Sekretarza o takim fakcie i wstrzymać swoje oszacowanie do momentu wydania przez Sekretarza dalszych zarządzeń, względnie ogłoszenia publicznie „finding”. Następna część ustawy mówi o skutkach zarządzeń, przewidzianych wyżej, a mianowicie o cłach

antidumpingowych, które winny być nakładane: na zbadane towary w wysokości różnicy pomiędzy ceną zagraniczną rynkową względnie w braku takiej między kosztami produkcji a ceną kupna lub eksportową.

Cła wyrównawcze, przewidziane ustawą z 1930 r., mają pokrewny charakter i mogą być stosowane do pewnych towarów, co do których zostanie stwierdzone, że korzystają z premij wywozowych. W tym wypadku cła wyrównawcze nakłada Minister Skarbu w wysokości premij.

Jak widzimy z przytoczonych przepisów stosowanie omawianych ceł zależne jest w Stanach Zjedn. od czynności całkowitej od uznania Ministra Skarbu. Cła te stanowią w pewnych wypadkach potężny instrument ochrony rynku krajowego przed zagraniczną konkurencją nawet nie zawsze nieuczciwą. Pomijając już to, że nałożenie cła antidumpingowego względnie wyrównawczego uniemożliwia import danego towaru do Stanów Zjedn., to często rozpoczęcie dochodzeń na temat przypuszczalnego dumpingu już działa paraliżująco na przywóz, importu — bowiem w takich wypadkach wstrzymują się zazwyczaj od zakupu zagranicznych towarów w obawie przed ewentualnym cłem antidumpingowym. Dodać należy, że dochodzenia te prowadzone są także w kraju, do którego zachodzi podejrzenie dumpingu, przez specjalnych amerykańskich kontrolerów, którzy na miejscu u producentów, eksportujących dany towar do Stanów Zjedn., badają księgi handlowe, faktury i t. p. w celu stwierdzenia, czy towar jest istotnie sprzedawany do Stanów Zjedn. po niższej cenie niż rynkowa. Jak wynika z powyższego, są to środki ostrożności dość daleko posunięte i dlatego m. in. ustawa antidumpingowa, usuwając przeszkody rozwoju krajowego przemysłu w postaci cen importowych, kształtujących się poniżej normalnego poziomu, stanowi skuteczny środek ochrony celnej, bardziej elastyczny niż normalna w wypadkach konieczności zwyczaj — stawek celnych. Na tego rodzaju politykę w stosunku do wielu państw zwłaszcza europejskich, Stany Zjedn. mogą sobie pozwolić, są bowiem dostawcami podstawowych surowców, jak np. bawełny, w stosunku do których ewentualne zarządzenia odwetowe nie zawsze dałyby się zastosować.

Ustawa antidumpingowa ma zastosowanie zarówno do krajów, z którymi Stany Zjedn. mają stosunki traktatowe, jak i do krajów nietraktatowych. W stosunku np. do Z. S. R. R. ustawa ta była stosowana w całej rozciągłości.

Z naszych artykułów wciągnięte zostały na listę antidumpingową zapalki oraz siarczan amonu. Na liście ceł wyrównawczych znajduje się żyto i mąka żytnia.

Ostatnio (w połowie czerwca) ogłoszona była decyzja Sekretarjatu Skarbu, wprowadzająca cła wyrównawcze na niektóre towary niemieckie. Zarządzenie to ma wejść w życie w 30 dni po jego ogłoszeniu. W ciągu tego czasu, jak głosi powyższe zarządzenie, lista towarów niemieckich, objętych cłami wyrównawczymi, będzie mogła być uzupełniana nowymi towarami, w miarę nadchodzących wyników dalszych dochodzeń. Z uwagi na to, że dokładna wysokość ceł wyrównawczych nie została ustalona, zarządzenie poleca urzędowi celnym pobieranie do czasu rozstrzygnięcia tej sprawy, tytułem awansu, opłat, wyrażonych w procentach wartości towaru. Do towarów, objętych powyższym zarządzeniem m. in. należą: porcelana stołowa (opłata 22,5% a. v.), rękawiczki bawełniane i ze sztucznego jedwabiu (39% a. v.) rękawiczki skórzane (47% a. v.), szklane upięczenia na choinkę (52% a. v.), skóry cielęce i kozie (25% a. v.), instrumenty chirurgiczne, zabawki i lalki (45% a. v.).

Jak prasa zagraniczna donosi, zarządzenie to spowodowało szereg protestów nie tylko zain-

teresowanych importerów, ale również i eksporterów, wywozujących do Niemiec szereg towarów, jak np. bawełnę, ropę naftową i t. p. Zarządzenia antidumpingowe prasa zagraniczna dość ostro krytykuje.

SZWAJCARJA

OBRONA WALUTY. — Rada Związkowa zaaprobowała w ostatnich dniach specjalne rozporządzenie, dotyczące obrony franka szwajcarskiego. Rozporządzenie to zawiera szereg przepisów, zakazujących — pod rygorem wysokiej kary — spekulacji w handlu złotem i dewizami. Zakazane są „wszelkie czynności, szkodzące walucie albo kredytowi krajowemu”, w szczególności zaś zakazane jest: 1) kupno i sprzedaż złota na termin, zastaw złota i dewiz oraz skup dewiz na termin, o ile nie wpływa bezpośrednio z jakiegoś interesu handlowego, 2) podawanie niezgodnych z prawdą i zagrażających walucie lub kredytowi krajowemu wiadomości i komunikatów. Przepisy tego rozporządzenia odnoszą się również do czynów, dokonanych zagranicą, w razie przekroczenia takich przez cudzoziemców na terenie Szwajcarii można wobec nich stosować wydalenie poza granice kraju.

Rozporządzenie powyższe wydane zostało niewątpliwie, w związku z ucieczką kapitałów z Szwajcarii i obawą przed oddziaływaniem sytuacji politycznej i ekonomicznej we Francji na walutę szwajcarską.

W związku z ogłoszeniem omawianego rozporządzenia zasługuje również na uwagę przemówienie Szeffa Departamentu Finansów P. M. Meyera, wygłoszone na posiedzeniu Rady Związkowej w dn. 16/VI b. r., w którym omówiona została sytuacja finansowa i walutowa Szwajcarii i sprecyzowane stanowisko Rządu szwajcarskiego wobec tych zagadnień. Przewszystkiem więc została w tem przemówieniu zdementowana — poruszona uprzednio w Komisji Finansowej Rady Związkowej — pogłoska, jakoby Rząd zamierzał wejść na drogę dewaluacji franka szwajcarskiego. Przedstawiciel Rządu podkreślił z całą stanowczością, że prowadzona konsekwentnie przez Bank Narodowy szwajcarski polityka utrzymania waluty złotej cieszyła się dotychczas pełnym poparciem Rządu. Polityka ta i obecnie także najlepiej służy interesom kraju.

Co się tyczy kwestji ewentualnego oddziaływania franka szwajcarskiego na walutę szwajcarską, P. Meyer zaprzeczył, by zmiany walutowe we Francji mogły wyrzucić na franka szwajcarskiego bezpośredni ujemny wpływ. Bank Narodowy bowiem w razie wprowadzenia we Francji zakazu wywozu dewiz uskuteczniłby wypłaty złotowe zamiast jak dotychczas w dewizie francuskiej, poprostu w innych dewizach (angielskiej czy amerykańskiej), co stanowi jedynie tylko zagadnienie natury technicznej.

Według P. Meyera istnieje więc jedynie niebezpieczeństwo pośredniego oddziaływania przez wywieranie nacisku natury psychologicznej na walutę szwajcarską i przez wywołanie paniki walutowej, do której jednak niema żadnych podstaw.

Zaznaczyć należy, że pozycję walutową Szwajcarii — mimo dającej się we znaki w ostatnich tygodniach ucieczki kapitałów zagranicę — trzeba uważać za nadal jeszcze silną, zwłaszcza jeśli chodzi o zapas złota w szwajcarskim Banku Narodowym.

Do kwietnia b. r. zapas złota w Banku Narodowym szwajcarskim stale wzrastał — tak, że mimo dość szybkiego spadku w ostatnich tygodniach — przekracza jednak jeszcze obecnie stan z końca grudnia 1935 r. Silnie natomiast zaznaczył się spadek zapasu dewiz. Portfel de-

wiz bowiem — po nagłym wzroście w styczniu b. r. — kroczył się stale, wykazując mały wzrost dopiero w maju i czerwcu. Z końcem czerwca przejawiała się jednak znów tendencja zniżkowa.

Zapas złota Banku Narodowego, wynoszący na dz. 30/IV 1936 r. 1 516 429 883 franków, obniżył się w dniu 30/VI 1936 r. do 1 407 044 295 fr., czyli o 109,5 miljn. fr. Stan ten przewyższa jednak jeszcze o prawie 182 miljn. fr. zapas złota, posiadanego przez Bank w dn. 31/XII 1935 r., a wynoszącego 1 388 806 986 fr.

Stan dewiz, wyrażający się na dz. 31/XII 1935 r. kwotą ok. 7 098 miljn. fr. i osiągający w styczniu b. r. liczbę 13 212 miljn. fr., spadł w kwietniu b. r. do 2 167 miljn. fr. W maju b. r. wynosił on 2 577 miljn. fr., z końcem zaś czerwca b. r. — 3 281 miljn. fr. z tendencją zniżkową.

Pokrycie banknotów i zobowiązań à vista spadło z 88,8% w dn. 15/VI b. r. do 85,9% w dn. 30/VI b. r.

Z. S. R. R.

BILANS PŁATNICZY W 1935 R. — Bilans płatniczy Z. S. R. R. za 1935 r. — według informacji „Prawdy” — przesłany do Ligi Narodów celem ogłoszenia go w jej wydawnictwach, sporządzony jest w nowych jednostkach monetarnych (1 rub. — 3 fr. fr.) i liczbowo przedstawia się następująco (w miljn. rb.):

Aktywa:	
Wpływy z eksportu	1 800
„ „ transportu i ubezpieczeń	76
„ „ źródeł niehandlowych	62
Wpływy z turystyki i wydatki cudzoziemców	29
Wpływy ze sprzedaży złota	52
Inne wpływy	165
Razem aktywa:	2 184
Pasywa:	
Wydatki gotówką za przywóz bieżący	860
Wydatki budżetowe — utrzymanie przedstawicielstw	57
Odsetki za pożyczki i kredyty zagraniczne	89
Wydatki z tytułu pomocy technicznej	23
Razem pasywa:	1 029
Saldo brutto	1 155
Z tego	
umorzenie długów importowych	694
„ kredytów bankowych	311
Saldo netto	150

Powyższe zestawienie zawiera tylko najogólniejsze dane, co utrudnia oczywiście nie-

zmiernie ich analizę. Najefektywniejszą w bilansie pozycją jest dodatnie saldo płatnicze w wysokości 150 miljn. rub.

Warto jednak zastanowić się, czy istotnie tak wyglądałby bilans płatniczy Z. S. R. R., jak to podaje wyżej podane zestawienie, gdyby się oprócz na ogłoszonych poprzednio różnych danych statystycznych. Zaznaczyć w związku z tem trzeba, że właściwie możemy analizować tylko 3 pozycje, mianowicie: wpływy z eksportu w 1935 r., wydatki za przywóz w tym czasie oraz uboczną kwestję wywozu złota; co do innych pozycji niema sposobu ich sprawdzenia spowodu braku odpowiednich danych.

Wpływy z wywozu w 1935 r. zostały wstawione do bilansu płatniczego w wysokości 1 800 miljn. rub. Biorąc pod uwagę, że wywóz w 1935 r. wynosił 367 miljn. dawnych rubli, stwierdzić można, że stanowi to tylko 1 600 miljn. rub. wobec podanych w bilansie 1 800 miljn., czyli o 11% wyżej, niż wynika z danych urzędowych o wywozie.

Dalej zaznaczyć trzeba, że niezależnie od powyższego do bilansu wstawiono sumę brutto, t. j. nie uwzględniono momentu dokonania wpłat za eksport, gdy tymczasem należność za eksport, płacony w gotówce, nie wpływa natychmiast, albowiem Sowiety częstokroć sprzedają towary za zaliczeniem bankowym według konosamentów i innych dokumentów przewozowych. Wskutek powyższego moment faktycznego uregulowania rachunków następuje conajmniej w ciągu 1-2 miesięcy po przekroczeniu przez towary granicy sowieckiej. Moment wywozu nie pokrywa się w czasie z momentem wpłat.

W dziedzinie obliczenia wartości przywozu i wpłat z tego tytułu zaznaczyć trzeba, że mamy do czynienia ze zjawiskiem wręcz odwrotnym. Z danych urzędowych przywozu konstatujemy, że w 1935 r. wartość importu przedstawiała 241 miljn. dawnych rubli, które po przerechowaniu na nowe jednostki monetarne dają 1 050 miljn. rub. Należność powyższa, jak zaznacza „Prawda”, została uregulowana w gotówiznie w wysokości 85%, czyli w kwocie 890 miljn. rub., tymczasem do bilansu wstawiono 860 miljn. rub., czyli o 32 miljn. rub. mniej.

Wskutek zwiększenia pozycji wywozu powiększono więc saldo o 200 miljn. rub., wskutek zaś pomniejszenia pozycji przywozu to same saldo też się zwiększyło o 32 miljn. rub., czyli łącznie saldo zostało zwiększone o 232 miljn. rub. Biorąc pod uwagę, że ostateczne saldo zostało w bilansie obliczone w wysokości plus 150 miljn. rub., a wyżej

już ustaliliśmy, że jest ono o 232 miljn. większe, niż wynika z rachunków, konstatujemy więc, że saldo wypadła nie plus 150 miljn. rub. lecz minus 82 miljn. rub.

Zastanawiając się nad kwestją sprzedaży złota zaznaczyć trzeba, iż niezrozumiała byłaby ona w wypadku aktywnego salda bilansu płatniczego, a znajduje zupełne uzasadnienie w tem, iż bilans w rzeczywistości był ujemny.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 29/VI-4/VII 1935 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	29/VI-4/VII	6-11/VII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica			
Berlin	22'00	22'00	—
Praga	172'83	186'22	+ 7,7
Chicago	3'68	4'14	+12,5
Buenos Aires	3'36 1/2	3'49	+ 3,8
Liverpool	3'39 1/2	3'63	+ 7,0
Wiedeń	34'58	34'58	—
Hamburg	5'52 1/2	5'75	+ 4,1
Żyto			
Berlin	18'30	18'30	—
Praga	143'66	147'67	+ 2,7
Chicago	2'61	2'85	+ 9,1
Wiedeń	26'12 1/2	25'43	- 2,7
Hamburg	3'15	3'30	+ 4,7
Owies			
Berlin	—	—	—
Praga	127'00	131'00	+ 3,1
Chicago	2'35	2'80	+19,1
Buenos Aires	—	—	—
Liverpool	3'30	3'49	+ 5,7
Wiedeń	26'12 1/2	26'12 1/2	—
Hamburg	3'07 1/2	3'45	+12,3
Jęczmień browarowy			
Berlin	—	—	—
Praga	140'00	144'50	+ 3,2
Chicago	3'42	3'56	+ 4,0
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	—	—	—

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki zł 600; II i III str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 400, 1/2 str. — 250, 1/4 str. — zł 150, 1/8 str. — zł 90. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMAREKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

PLAN SANACJI SP. AKC. „FIRLEY“

uchwalony na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu

W Spółce Akcyjnej „Firley” odbyło się przed kilku dniami pod przewodnictwem P. b. Ministra Hipolita Gliwica Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, na którym został omówiony w związku ze zmienioną sytuacją na rynku budowlanym w ogólności, a w przemyśle cementowym w szczególności — plan sanacyjny Spółki. Wzmożenie ruchu budowlanego i inwestycyjnego spowodowało znaczny wzrost konsumpcji cementu; zapotrzebowanie tegoroczne przewidywane jest w wysokości 1928 r., a więc należy uważać obecny rozmiar ruchu budowlanego, a temsamem i konsumpcji cementu, jako normalny w dzisiejszych warunkach gospodarczych Polski.

Dzisiejsze zapotrzebowanie daje zatrudnienie fabrykom mn. w. w 60% ich wydajności, jednakże ceny, osiągnięte na rynku, nie odpowiadają jeszcze kosztom własnym nawet najtaniej pracujących fabryk, do których bezwzględnie zaliczyć należy fabryki koncernu Firleyowskiego w Górcie i Rejowcu. Niemniej istnieje nadzieja, że zagadnienie to automatycznie uregulują się w najbliższym okresie.

Straty lat 1934 i 1935, spowodowane zaciętą walką konkurencyjną, będą musiały znaleźć pokrycie w odpowiedniej redukcji pasywów Spółki. W tym kierunku Walne Zgromadzenie zaleciło nowo wybranym władzom rozpoczęcie odnośnych pertraktacji i przedłożenie ich po ich przeprowadzeniu Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu, które będzie miało do zatwierdzenia bilanse za lata 1934 i 1935.

Do władz Spółki — wobec upływu kadencji dotychczasowych władz — zostali wybrani: do Zarządu — P. b. Minister Hipolit Gliwic — Prezes, PP. Dr. Wiktor Kuttner i Prof. Antoni Schmitzek — Wiceprezesa, P. Feliks Bankier i P. Roman Knoll; do Rady — PP. Edward hr. Mycielski — Prezes, Tadeusz Filippi i Eustachy Korwin Szymanowski — Wiceprezesa, oraz PP. Jerzy Bauerertz, Witold Brzozowski, Jan Drzewiecki, Dr. Alfred Kuttner, Janusz Regulski i Stanisław Siciński.

1753

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Schlösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni w Ozorkowie, Spółka Akcyjna zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 29 lipca 1936 r. o godz. 3 po poł. w lokalu Klubu Obywatelskiego w Łodzi przy ul. Moniuszki 9.

Porządek obrad:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia;
- 2) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1935;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935;
- 5) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków w roku operacyjnym 1935;
- 7) Reasumcja bilansów za lata operacyjne 1933, 1934 i 1935 w celu wyprowadzenia różnic kursowych na „specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych”;
- 8) Uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie umieszczania w Kurjerze Warszawskim obowiązkowych ogłoszeń, pochodzących od Spółki;
- 9) Wolne wnioski.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w terminie dn. 29 lipca 1936 r. dla braku kompletu, Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie dn. 6 sierpnia 1936 r. o godz. 3 po poł., w tem samym miejscu i z tymże porządkiem obrad, przyczem Zwyczajne Walne Zgromadzenie w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Dodatkowe ogłoszenia i zawiadomienia o drugim terminie Walnego Zgromadzenia dokonane nie będą.

Ozorków, dn 8 lipca 1936 r.

Zarząd:

1751

Wł. Eborowicz Jan Jonscher

Sąd Okręgowy w Kielcach

W dn. 14 maja 1936 r. do rejestru handlowego działu B. pod Nr. 98 przy firmie:

„ELEKTROWNIA W KIELCACH, SPÓŁKA AKCYJNA“

wpisano:

Członek Zarządu Władysław Paszyc został wybrany na dalszy 3-letni okres, t. j. do dn. 30 kwietnia 1939 r.

1754

Przemysł Szklany w Polsce, Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Nieruchomości: a) grunty i place zł 59 000.00, b) budowe mieszkalne i fabryczne zł 91 000.00; Urządzenia fabryczne: a) maszyny i narzędzia techniczne zł 72 115.71, b) narzędzia i instrumenty zł 86 171.86; Ruchoomości zł 6 513.33; Inwentarz rolny zł 7 746.15; II. Majątek płynny: Kasa Zarządu zł 226.88; Kasa Huty zł 1 663.15; Razem zł 1 890.03; Banki zł 1 090.13; 6% Pożyczka Narodowa zł 1 648.00; 3% Premjowa Pożyczka Inwestycyjna zł 3 600.00; Razem zł 5 248.00; Weksle w portfelu zł 7 425.15; Materjały: a) surowe zł 15 854.48, b) opał zł 1 642.67, c) wyroby gotowe na składzie zł 79 197.60; Dłużnicy zł 119 131.66; Wierzyciele zł 6 190.08; Zyski i straty z lat ubiegłych zł 60 588.14; **Ogółem zł 620 804.99.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 150 000.00; Kapitał zapasowy zł 25 575.61; Kapitał amortyzacyjny: saldo na dz. 1 I 1935 r. zł 68 429.93, dopisano w 1935 r. zł 6 758.84, Razem zł 75 188.77; II. Zobowiązania: Wierzyciele zł 95 609.37; Banki zł 228 371.56; Sumy przechodnie zł 45 010.33; Zysk za 1935 r. zł 1 049.35; **Ogółem zł 620 804.99.**

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

Koszty fabrykacji zł 389 700.92; Koszty handlowe zł 48 833.90; Procenty i prowizje zł 10 841.36; Podatki zł 9 090.14; Odpisy na amortyzację zł 6 758.84; Zysk za 1935 r. zł 1 049.35; **Ogółem zł 466 274.51.**

Sprzedaż wyrobów gotowych zł 466 238.69; Wpływ na leżności, odpisanych na straty zł 35 82; **Ogółem zł 466 274.51.**

1758

„RAKSZAWA“ AKC. TOW. DLA WYROBÓW SURIENNICZYCH w likwidacji

Rachunek bilansu na dz. 30 czerwca 1936 r.

Przeniesienie straty w g bilansu z 30/VI 1935 r. zł 420 000.00; **Razem zł 420 000.00.**

Kapitał akcyjny zł 420 000.00; **Razem zł 420 000.00.**

Rachunek zysków i strat na dz. 30 czerwca 1936 r.

Odpada.

Bielsko, dn. 25 czerwca 1936 r.

Za zgodność:

Komisja Rewizyjna:

Paweł Riesenfeld m. p. Eryk Heinrich m. p.

Prof. E. Feuerstein m. p.

1756

Zjednoczone Zakłady Włókiennicze K. Scheiblera i L. Grohmana

Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 3 793 827.25; Budynki: a) fabryczne zł 21 698 630.96, b) gospodarcze zł 4 668 045.76, c) mieszkalne zł 8 152 932.24, ogółem zł 34 519 608.96; Urządzenia techniczne zł 81 098 645.49; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy zł 14 613.26, b) martwy zł 921 239.84, Razem zł 935 853.10; Ogółem zł 82 034 498.59; Razem majątek stały zł 120 347 934.80; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 49 476.04; Gotówka w bankach zł 135 252.63; Waluty obce i dewizy zł 14 138.44; Weksle: a) w portfelu zł 941 684.72, b) w inkasie zł 254 720.79, Razem zł 1 196 405.51; Papiery procentowe: a) własne zł 286 321.20, b) funduszu im. Anny z Wernerów Scheiblerowej zł 321 710.00, c) funduszy robotnicz. zł 105 437.15, Razem zł 713 468.35; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 479 932.85; Materjały: a) surowce zł 1 547 690.72, b) pomocnicze i pędne zł 1 246 794.80, c) półfabrykaty zł 6 059 263.46, d) gotowe towary zł 9 140 202.44, Razem zł 15 199 465.90, Ogółem materjały zł 18 020 951.42; Dłużnicy: a) odbiorcy za towary zł 2 292 229.56, b) odbiorcy za przędzę zł 460 643.32, c) odbiorcy zagraniczni zł 292 750.89, d) r-ki rozlicz. odbiorców krajow. zł 15 508.67, e) dostawcy zł 77 067.48, f) różni zł 232 723.20, g) wątpliwe należności: 1) weksle prot. w postępowaniu windykacyjnym zł 253 630.63, 2) należności w postępowaniu windykacyjnym zł 66 507.35, 3) inne zł 20 162.29; Razem zł 340 300.27; Ogółem dłużnicy zł 3 711 223.39; Inne aktywa: a) kaucje zł 422.50; Sumy przechodnie: 1) wydatki, dotyczące 1936 r. zł 33 784.75, 2) wpływy z 1936 r., a dotycz. 1935 r. zł 14 712.81, 3) różne zł 45 365.85, Razem zł 93 863.41; Ogółem majątek płynny zł 24 415 134.54; Ogółem majątek stały i płynny zł 144 763 069.34; Strata za lata ubiegłe (przed 1933) zł 18 679 243.55; Strata za 1933 r. zł 268 729.40; Razem zł 18 947 972.95; Strata za 1935 r. zł 4 003 213.20; Różni za obligacje zł 37 000 000.00; **Ogółem suma bilansowa aktywów zł 204 714 255.49.**

Pozycje pozabilansowe zł 54 807 792.38.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy (12.000 sztuk akcji po zł 5 750.00) zł 69 000 000.00; Rezerwy: a) na dłużników wątpliwych zł 216 710.42, b) na prowizje i bonifikaty zł 62 290.06, Razem zł 279 000.48; II. Kapitał amortyzacyjny: Stan z dn. 1 I 1935 r. zł 33 723 239.59, mniej spisano na starych, wycofanych z użytku i sprzedanych maszynach etc. zł 31 586.11, pozostało zł 33 691 653.48, plus dopisano na kapitał amortyzacyjny za 1935 r. zł 2 250 000.00, Razem zł 35 941 653.48; Ogółem zł 105 220 653.96; III. Kapitał obligacyjny zł 44 500 000.00; IV. Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 47 812 153.21, b) wkłady prywatne zł 3 026 323.71, c) zaległe podatki państw. i komunalne zł 1 140 595.84, d) dostawcy zł 1 084 490.36, e) odbiorcy: 1) przedpłaty za tkaniny zł 309 099.59, 2) przedpłaty za przędzę i odpadki zł 79 453.35, 3) r-ki rozliczen. odbior. kraj. zł 53 959.50, 4) salda kredytowe odbior. zagr. zł 7 920.05, Razem zł 450 432.49; f) różne: 1) kaucje odbiorców zł 397 832.28, 2) oszczędności robotnicze zł 3 529.97, 3) różne zł 521 133.74, Razem zł 982 495.99; Fundusze różne: 1) Fundusz im. Anny z Wernerów Scheiblerowej zł 328 852.83, 2) Fundusze robotnicze zł 106 287.53, 3) Fundusz na utrzym. Mauzoleum zł 31 836.00, Razem zł 466 976.36; Ogółem zł 54 903 467.96; Sumy przechodnie: 1) wpływy, dotyczące 1936 r. zł 1 250.00, 2) wydatki, poniesione w 1936 r., a dotyczące 1935 r. zł 64 957.82, 3) różne zł 23 925.75, Razem zł 90 133.57; Ogółem zobowiązania zł 54 993 601.53; **Ogółem suma pasywów zł 204 714 255.49.**

Pozycje pozabilansowe zł 54 807 792.38.

U w a g a. — Ogólna suma zobowiązań zagranicznych (walutowych) zł 16 491 562.92.

Rachunek zysków i strat za rok 1935

PRZYCHÓD. — Dochód brutto ze sprzedaży zł 41 068 261.11; Dochody nadzwyczajne zł 16 475.00; Wpływ należności spisanych w latach ubiegłych zł 32 514.50; Różne wpływy zł 34 820.19;

Zysk na papierach wartościowych zł 85 009.69; Remanent gotowych towarów i półfabrykatów: 31 XII 1935 r. zł 15 199 465.90, 1 I 1935 r. zł 12 614 104.17; Różnica zł 2 585 361.73; Strata za 1935 r. zł 4 003 213.20; **Razem zł 47 825 655.42.**

ROZCHÓD. — Koszty administracji ogólnej zł 1 441 124.72; Koszty fabrykacji zł 32 107 407.48; Koszty sprzedaży zł 2 652 894.28; Koszty kredytów zł 4 067 342.68; Podatki państwowe i komunalne zł 1 739 094.14; Różnice kursowe zł 87 874.76; Straty na odbiorcach zagranicznych (Polono-Romana, Bukareszt) zł 3 067 299.50; Straty na starych, wycofanych z użytku oraz sprzedanych maszynach etc. zł 55 126.49; Dopisano do rezerwy na wątpliwych dłużników zł 357 491.37; Dopisano do kapitału amortyzacyjnego zł 2 250 000.00; **Razem zł 47 825 655.42.**

Lubelski Syndykat Rolniczy

Spółka Akcyjna w likwidacji Lublin, Krakowskie Przedmieście Nr. 68

Bilans w dn. 31 XII 1935 r.

zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów
w dniu 2 lipca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości: Place zł 499 091.80; Budowle murowane zł 777 429.47; Budowle drewniane zł 285 965.40; Urządzenia techniczne zł 120 285.06; Razem zł 1 682 771.73; Inwentarz żywy zł 8 255.00; Ruchomości zł 155 552.58; Kasa zł 23 241.43; Banki zł 5 086.54; Pap. % i akcje zł 5 381.38; Portfel weksli zł 9 867.55; Weksle w inkasie zł 1 955.00; Towary zł 626 109.23; Należności zabezpieczone hipotecznie zł 8 675.67; Odbiorcy r-k bieżący zł 246 301.31; Dostawcy zł 247 923.22; Różni zł 9 842.99; Weksle protestowane zł 257 459.73; Dłużnicy w rewindykacji zł 21 064.09; Awanse pracowników zł 6 909.24; Kaucje i depozyty zł 3 364.45; Weksle protestowane, pokryte przez wystawców zł 8 000.00; Weksle grzeźnościowe w proteście zł 199 058.00; Sumy przechodnie: a) rozliczenia międzyokresowe zł 3 571.43, b) inne zł 2 075.46, Razem zł 5 646.89; Straty z 1931/34 r. zł 3 633 066.78; Strata netto za 1935 r. zł 827 647.76.

Sumy pozabilansowe. — Weksle w dyskoncie zł 494 471.91; Dłużnicy za żyro weksle zł 16 000.00; Różni za pap. % w zastawie zł 1 689.38; **Ogółem stan czynny zł 8 505 341.86.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 200 000.00; Kapitał zasobowy zł 149 085.10; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 863 669.67, dopisano w roku sprawozdawczym zł 28 191.31, odpisano w roku sprawozdawczym zł 5 519.09, Razem zł 886 341.89; Akcepty zł 99 150.00; Banki zł 3 570 009.28; Pożyczki hipoteczne zł 2 234.40; Izba Skarbowa: R-k I zł 33 659.15, R-k II zł 78 110.17, R-k III bież. zł 12 331.53, Razem zł 124 100.85; Dostawcy zł 1 309 714.50; Odbiorcy r-k bieżący zł 62 986.81; Weksle protestowane zł 3 426.86; Dłużnicy w rewindykacji zł 1 681.42; Różni zł 298 407.80; Różni za wpłaty na weksle zł 9 916.33; Kaucje i depozyty zł 2 060.00; Weksle grzeźnościowe zł 211 998.00; Awanse pracowników zł 13 633.10; Dywidenda niepodniesiona zł 18 891.69; Sumy przechodnie: a) rozliczenia międzyokresowe zł 7 873.74, b) inne zł 21 718.80, Razem zł 29 592.54.

Sumy pozabilansowe. — Obligo weksli w dyskoncie zł 494 471.91; Żyro weksle zł 16 000.00; Papiery % w zastawie zł 1 689.38; **Ogółem stan bierny zł 8 505 341.86.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 250 880.88; Podatki i świad. socjal. zł 77 160.49; Procenty zł 58 916.46; Różnica kursu zł 4.00; Koszty sądowe zł 6 337.54; Administracja nieruchom. zlikwid. filji zł 6 257.69; Amortyzacja zł 27 929.36; Różne: Odpis różn. wartości nieruchomości zł 717 141.81, Odpis należn. zł 128 509.39, Inne zł 7 411.01; Razem zł 853 062.21; **Ogółem zł 1 280 548.63.**

ZYSKI. — Zysk brutto na towarach zł 293 335.37; Tranżakcje zbożowe zł 11 877.05; Prowizje komisowe zł 21 970.64; Procenty zł 61 262.50; Admin. niernuch. zlikwid. Filji zł 11 597.29; Różne: odzyskane należności zł 18 475.84, Inne zł 34 382.18; Razem zł 52 858.02; Strata netto zł 827 647.76; **Ogółem zł 1 280 548.63.**

1755

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Cukrownia Mała Wies”, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

tej Spółki odbędzie się w dn. 28 lipca 1936 r., o godz. 17, w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935/36; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1935/36 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1936/37; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na 1936/37 r. oraz zaakceptowanie wysokości ich wynagrodzenia za 1935/36 r.; 7) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 8) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i obciążania należących do Spółki nieruchomości „Niżdzino i Duplice” oraz „Mała Wies”, powiatu Płockiego, jak również do nabywania i sprzedaży gruntów; 9) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4), w godz. od 11 do 14 akcje Spółki, względnie świadectwa tymczasowe na akcje, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji lub świadectw tymczasowych bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych, lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

1769

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Cukrownia Chełmica”, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

tej Spółki odbędzie się w dn. 28 lipca 1936 r., o godz. 17 min. 30, w lokalu zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935/36; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1935/36 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Podział zysków; 5) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1936/37; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na 1936/37 r. oraz zaakceptowanie wysokości ich wynagrodzenia za 1935/36 r.; 8) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 9) Zmiana uchwały, powziętej przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 14 lipca 1933 r., w przedmiocie darowizny działki gruntu z należącej do Spółki nieruchomości „Chełmica Cukrownia”, powiatu Lipnowskiego; 10) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu, obciążania należących do Spółki nieruchomości „Chełmica Cukrownia”, powiatu Lipnowskiego, oraz dóbr ziemskich „Fabjanki” i „Kikół-Miasto”, tegoż powiatu, i ustanawiania służebności na tych nieruchomościach, jak również do nabywania dla Spółki innych nieruchomości ziemskich, zarówno w drodze umów dobrowolnych, jak i z licytacji publicznych, oraz do sprzedaży posiadanych i nabytych przez Spółkę nieruchomości ziemskich; 11) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4), w godz. od 11 do 14, akcje Spółki, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych, lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

1768

**Société Textile „LA CZENSTOCHOWIENNE”
Towarzystwo Przędzalnicze „LA CZENSTOCHOWIENNE”**

Francuska Spółka Akcyjna z siedzibą na Polskę w Częstochowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r. z działalności w Polsce.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 659 842.80; Budynki fabryczne zł 2 176 476.46; Budynki gospodarcze zł 343 793.12; Budynki mieszkalne zł 279 890.38; Urządzenia fabryczne zł 8 876 568.66; Urządzenia biurowe zł 92 314.96; Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 1 228 385.98; Papiery procentowe zł 200 900.00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 288 464.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 2 464 233.12; Materjały: a) surowce zł 2 149 185.81, b) pomocnicze i pedne zł 509 965.83; Półfabrykaty zł 1 185 086.17; Gotowe wyroby i towary zł 3 271 235.90; Odpadki z fabrykacji zł 2 081.40; Towary zakontraktowane, a niedostarczone zł 883 019.27; Dłużnicy: a) należące za operacje handlowe z tytułu umów kartelowych zł 236 056.01, b) odbiorcy zł 2 958 779.45, c) dostawcy zł 46 203.02, d) podatki w postępowaniu odwoławczym zł 236 313.24, e) różni zł 20 473.23; Sumy przechodnie: Wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 16 272.29; **Razem zł 28 125 541.10.**

Różni za konsygnacje zł 2 228 516.32; Różni za kaucje i gwarancje zł 737 366.20; **Ogółem zł 31 691 423.62.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy (t. j. przeznaczony do działalności w Polsce) zł 8 750 177.79; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z ubiegłego roku 3 706 718.60, b) odpisano w roku sprawozdawczym zł 3 138.50, c) dopisano w roku sprawozdawczym zł 700 000.00; Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 10 062 752.70, b) podatki płatne w 1936 r. zł 13 091.80, c) dostawcy zł 273 406.57, d) odbiorcy zł 68 429.95, e) Filiale Commerciale Française de „La Czenstochovienne” zł 2 404 424.70, f) Centrala zł 1 638 063.88, g) różni zł 39 346.18; Sumy przechodnie: Sumy antycypowane, dotyczące okresu sprawozdawczego zł 15 855.60; Zysk za rok sprawozdawczy zł 456 411.83; **Razem zł 28 125 541.10.**

Konsygnacje zł 2 228 516.32; Kaucje i gwarancje zł 737 366.20; **Ogółem zł 31 691 423.62.**

U w a g a. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych wynosi zł 14 305 175.34.

DEBET R-KU STRAT I ZYSKÓW. — Koszty fabrykacji zł 5 402 797.09; Koszty ogólnej administracji zł 721 592.16; Koszty sprzedaży zł 971 048.49; Podatki państwowe i komunalne zł 531 151.19; Koszty kredytów zł 532 726.54; Wierzytelności nieściągalne zł 51 759.15; Amortyzacja zł 700 000.00; Amortyzacja reszty ceny kupna sprzedanego samochodu zł 19 051.50; Różnice kursowe zł 20 190.50; Zysk za rok sprawozdawczy zł 456 411.83; **Razem zł 9 406 728.45.**

KREDYT R-KU STRAT I ZYSKÓW. — Wpłaty na poczet należności, spisanych na straty w latach poprzednich zł 20 873.13; Dywidenda Banku Polskiego zł 16 000.00; Odsetki 6% Pożyczki Narodowej zł 9 724.50; Wylosowane premje 3% Pożyczki Inwestycyjnej zł 2 500.00; Sprzedaż kontyngentu wrzecionogodzin stosownie do umowy zł 5 709.41; Różne wpływy zł 110 295.88; Wynik brutto z obrotu towarami jutowymi zł 2 732 534.79; Wynik brutto z obrotu towarami bawełnianymi zł 6 509 090.74; **Razem zł 9 406 728.45.**

1749

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„DOM HANDLOWY ELMA”, Spółka Akcyjna w Warszawie

niniejszem podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 4 VIII o godz. 6 po poł. w lokalu Spółki przy ul. Siennej 22 w Warszawie odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunków i strat za 1935 r.; 2) Kwitowanie Zarządu Spółki z wykonania obowiązków; 3) Wybory członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej.

1765-29-30

Komisja Likwidacyjna Syndykatu Rolniczego Warszawskiego Spółki Akcyjnej w likwidacji

Bilans w dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji zł 25 444.42; 2) Banki zł 236 752.50; Weksle zł 387 336.00; 4) Nieruchomości zł 4 186 122.77; 5) Ruchomości zł 21 780.00; 6) Papiery procentowe zł 6 730.00; 7) Dłużnicy zł 2 450 699.22; 8) Kaucje zł 469.00; 9) Towary zł 133 000.00; 10) Sumy przejściowe zł 1 813.55; 11) Straty ogólne zł 4 669 909.48; 12) Banki za gwarancje hipoteczne zł 6 349 408.00; 13) Gwarancje hipoteczne, udzielone przez odbiorców zł 2 695 724.34; 14) Różni za poręczenia niehipoteczne zł 7 822 600.00; 15) Akcje w depozycie zł 368 860.00; 16) Weksle w dyskoncie zł 128 571.00; **Suma ogólna zł 29 485 220.28.**

Weksle protestowane u różnych zł 3 802 051.66.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 1.00; 2) Spółdzielnia Rolnicza Warszawska Sp. z o. o. w likwidacji zł 48 387.77; 3) Długi hipoteczne zł 497 767.00; 4) Bank Gospodarstwa Krajowego — kredyt długoterminowy zł 8 592 426.90; 5) Wierzyciele zł 1 766 199.03; 6) Kaucje zł 500.00; 7) Izba Skarbowa Grodzka — za podatki zł 878 355.00; 8) Sumy przejściowe zł 1 092.99; 9) Akcepty zł 335 327.25; 10) Gwarancje hipoteczne udzielone Bankom zł 6 349 408.00; 11) Odbiorcy za gwarancje hipoteczne zł 2 695 724.34; 12) Poręczenia niehipoteczne zł 7 822 600.00; 13) Depozytariusze za akcje w depozycie zł 368 860.00; 14) Banki i dostawcy za weksle w dyskoncie zł 128 571.00; **Suma ogólna zł 29 485 220.28.**

Różni za weksle protestowane zł 3 802 051.66.

Straty i zyski

WINIEN. — 1) Amortyzacja nieruchomości zł 54 452.00; 2) Strata na sprzedaży nieruchomości zł 19 216.11; 3) Strata na papierach wartościowych zł 537 534.00; 4) Podatki zaległe zł 678 355.00; 5) Koszty handlowe zł 1 617.65; **Suma ogólna zł 1 291 174.76.**

MA. — 1) Procenty od papierów wartościowych zł 858.50; 2) Strata netto zł 1 290 316.26; **Suma ogólna zł 1 291 174.76.**

1748

Société Textile „La Czenstochovienne“ Société Anonyme, Roubaix

Bilans ogólny na dz. 31 grudnia 1935 r.
(we frankach francuskich).

AKTYWA. — Koszty założenia i fuzji 2.00; Nieruchomości 27 556 903.46; Różne zaliczki i podatki do zwrotu 915 834.65; Banki i wierzytelności natychmiast płatne 13 020 049.21; Klienci i weksle w portfelu 18 503 570.00; Różni dłużnicy 2 662 308.40; Towary i materiały pomocnicze 26 240 810.00; Kasa we Francji i w Polsce 177 736.60; **Razem 89 077 214.32.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny 31 050 000.00; Kapitał amortyzacyjny i rezerwowy za lata ubiegłe 19 235 794.18; Amortyzacje za 1935 r. 1 995 000.00; Wierzyciele, akcepty i różne 33 096 477.91; Dywidendy i spłaty akcji niepodniesione 195 300.24; Przeniesienie z 1934 r. 52 767.15; Zysk za 1935 r. 3 451 874.84; **Razem 89 077 214.32.**

DEBET R-KU STRAT I ZYSKÓW. — Amortyzacje za 1935 r. 1 995 000.00; Saldo kredytowe 3 504 641.99; **Razem 5 499 641.99.**

KREDYT R-KU STRAT I ZYSKÓW. — Przeniesienie z 1934 r. 52 767.15; Wynik brutto z eksploatacji 5 446 874.84; **Razem 5 499 641.99.**

1757

II OGŁOSZENIE

„Polska Centrala Importu Kawy“, Spółka Akc. w likwidacji

podaje do wiadomości, że na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów Spółki, odbytem w dn. 26 czerwca 1936 r. postanowiono:

rozwiązać Spółkę i otworzyć likwidację z dniem 26 czerwca 1936 r.

Wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia swych pretensyj w terminie przewidzianym w art. 449 Kodeksu Handlowego.

Likwidatorzy firmy „Polska Centrala Importu Kawy Spółka Akcyjna w likwidacji“

1770

Kolej Lokalna Dolina—Wygoda

Spółka Akcyjna w Wygodzie

Bilans zamknięcia z dn. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Trasa i tor kolejowy zł 1 855 740.58; Park kolejowy zł 336 739.78; Waga pomostowa zł 14 100.73; Remiza w Dolinie zł 8 226.04; Materiały zł 1 571.59; Budynek stacyjny zł 26 723.57; Magazyn kolejowy zł 2 111.49; Dłużnicy zł 21 704.84; Papiery wartościowe zł 11 680.00; **Razem zł 2 278 598.62.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 914 575.00; Zamortyzowane akcje zł 311 675.00; Kapitał zapasowy zł 4 508.21; Zakładowy kapitał rezerwowy zł 685.67; Rezerwa na podatki zł 11 753.53; Fundusz amortyzacyjny budynku stacyjnego zł 9 136.26; Wierzyciele zł 3 756.10; Zysk za 1935 r. zł 22 508.85; **Razem zł 2 278 598.62.**

Rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1935 r.

STRATY. — Koszty administracyjne zł 27 943.79; Zysk w 1935 r. zł 22 508.85; **Razem zł 50 452.64.**

ZYSKI. — Dochód netto z ruchu kolei zł 50 163.56; Reszta zysku z 1934 r. zł 289.08; **Razem zł 50 452.64.**

1750

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Firmy „DOLINA“ Przemysł Leśny, S. A. w likwidacji

zwołują niniejszem

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się we środę dn. 12 sierpnia 1936 r. o godz. 11 w lokalu Spółki we Lwowie przy ul. Bocznej Brajerowskiej 4 z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie likwidatorów; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i końcowego bilansu; 4) Zatwierdzenie ugody z Izłą Skarbową we Lwowie; 5) Rozwiązanie i wykreślenie Spółki; 6) Zwolnienie i udzielenie absolutorjum ustępującym likwidatorom; 7) Wnioski.

1761-29-30

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej Cukrowni i Rafinerji „MILEJÓW“

podaje do wiadomości, że na mocy uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 12 czerwca 1936 r. nastąpiło

OTWARCIE LIKWIDACJI SPÓŁKI

Na zasadzie art. 449 Kodeksu Handlowego

WZYWA SIĘ WIERZYCIELI

wymienionej Spółki do zgłaszania swych pretensyj na piśmie w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia pod adresem siedziby Komisji Likwidacyjnej Spółki w Warszawie, ul. Koszykowa Nr. 8.

1759

SPRAWOZDANIE LIKWIDACYJNE

Powszechnego Banku Depozytowego, Spółki Akcyjnej w Warszawie

Likwidację uchwaliło Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z dn. 31 października 1934 r.; a zarazem wybrało likwidatorów w osobach podpisanych. Likwidatorzy sporządzili bilans otwarcia likwidacji, zamykający się sumą bilansową zł 3 298 267.00, wezwali wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w sposób prawem przepisany, zakończyli bieżące interesy, ściągali wierzytelności, wypełnili zobowiązania i spieniężyli majątek Spółki. Sumy, potrzebne do zaspokojenia wierzycieli, którzy się nie zgłosili, zostały złożone do depozytu sądowego. Po upływie roku od daty ostatniego zgłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli likwidatorzy rozpoczęli podział majątku Spółki w stosunku do ich udziałów w miarę napływu gotówki. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów dn. 28 marca 1936 r. zatwierdziło ostateczne rachunki likwidatorów.

Dr. Adamowski mp. Dr. Sussmann mp. Keh mp.

1767

Huta Szkła „JANINA“, Spółka Akcyjna w Grajewie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA. — 1) Majątek stały: a) nieruchomości fabryczna zł 1 060 210.99, b) urządzenia techniczne i maszyny zł 37 755.32; 2) Majątek płynny: a) gotówka w kasie zł 60 988.90, b) towary zł 4 596.91, c) dłużnicy zł 104 590.60, d) papiery procentowe zł 495.00; 3) Wątpliwe należności zł 80 693.71; 4) Straty z lat ubiegłych zł 273 125.83; **Ogółem aktywa zł 1 622 457.26.**

PASYWA. — 1) Kapitały własne: a) kapitał zakładowy zł 160 000.00, b) kapitał zapasowy zł 249 541.99, c) kapitał żelazny zł 1 887.43; 2) Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 108 806.16, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 35 581.86; 3) Wierzyciele: a) akcepty zł 6 504.27, b) różni zł 1 033 960.65; 4) Zysk z lat ubiegłych zł 3 426.19; 5) Zysk w roku sprawozdawczym zł 22 748.71; **Ogółem pasywa zł 1 622 457.26.**

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — 1) Koszty sprzedaży zł 20 545.25; 2) Koszty handlowe zł 6 614.94; 3) Koszty remontu zł 2 085.46; 4) Pensja zł 1 232.00; 5) Amortyzacja nieruchomości i ruchomości zł 35 581.86; 6) Zysk za 1934 r. zł 22 748.71; **Ogółem zł 88 808.22.**

MA. — 1) Odszkodowanie zł 85 933.22; 2) Dzierżawa zł 2 860.00; 3) Zysk z kuponów papierów procentowych zł 15.00; **Ogółem zł 88 808.22.** 1764

Cukrownia i Rafinerja Wieluń, Sp. Akc.

Bilans za okres od 1 kwietnia 1935 r. do 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty i budynki zł 2 096 973.28; Urządzenia fabryczne zł 3 655 831.34; Ruchomości zł 145 231.74; Inwentarz żywy zł 2 250.00; II. Majątek płynny: Gotówka i papiery wartościowe zł 92 561.92; Zapasy magazynowe zł 115 979.48; Produkty fabrykacji zł 1 190 652.48; Dłużnicy zł 836 331.16; Sumy przechodnie zł 15 774.00; **Razem aktywa zł 8 151 585.40.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i weksle gwarancyjne zł 13 469.00; **Ogółem zł 8 165 054.40.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 820 000.00; Kapitał zapasowy na dz. 1/IV 1935 r. zł 627 665.14, dopisano w 1935/36 r. zł 1 595.51; Razem zł 629 260.65; Kapitał specjalnej rezerwy zł 932 628.14; II. Kapitał amortyzacyjny: 1 IV 1935 r. zł 4 252 704.34, dopisano w 1935/36 r. zł 92 009.08 = zł 4 344 713.42; III. Zobowiązania: Wierzyciele różni zł 308 406.33; Zysk za 1935 36 r. zł 116 576.86; **Razem pasywa zł 8 151 585.40.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty i weksle gwarancyjne zł 13 469.00; **Ogółem zł 8 165 054.40.**

Rachunek strat i zysków za 1935 36 r.

WYDATKI. — Koszty administracji ogólnej zł 101 900.00; Koszty fabrykacji zł 1 808 626.45; Koszty sprzedaży zł 42 495.94; Składka na Związek Cukrowni zł 14 839.86; Podatki i stemple zł 160 692.18; Amortyzacja zł 92 009.08; Spisano wątpliwe długi zł 39 940.32; Różnice kursowe papierów wartościowych zł 12 632.36; Razem wydatki zł 2 273 136.19; Zysk za kamp. 1935 6 r. zł 116 576.86; **Ogółem zł 2 389 713.05.**

DOCHODY. — Za cukier, melas i wytloki zł 2 462 147.33; Potrąca się zapłacone za nabyte kontyngenty zł 134 352.00; Wpływ netto zł 2 327 795.33; Dochody z procentów zł 61 917.72; **Ogółem zł 2 389 713.05.** 1760

Zarząd Spółki Akcyjnej FLUID

niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że wyznaczone i ogłoszone zebranie na dz. 18 lipca r. b. nie odbędzie się z powodów od Zarządu niezależnych: natomiast niniejszym

ZWOLUJE SIĘ TAKOWE

na dz. 28 lipca r. b. na godzinę, wyznaczoną w pierwszym ogłoszeniu, w tymże lokalu i z wymienionym porządkiem dziennym. 1763

„TRI“ Towarzystwo Robót Inżynierskich

Spółka Akcyjna w Poznaniu

podaje do wiadomości w uzupełnieniu I ogłoszenia, zamieszczonego w myśl art. 396 K. H. w Nr. 28 z dn. 11 VII b. r. „Polski Gospodarczy“, że w dn. 30 lipca r. b. o godz. 12 w poł. odbędzie się w biurze Spółki w Warszawie, ul. Sewerynow 5 m. 4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1935 r., rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Upoważnienie Zarządu do zbywania i obciążania nieruchomości; 4) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe na 7 dni przed Zgromadzeniem, t. j. do dn. 23/VII b. r. włącznie w biurach Spółki w Poznaniu, ul. Łukaszczyca 11/13 lub w Warszawie, ul. Sewerynow 5 m. 4. 1762

RADA ZARZĄDZAJĄCA SPÓŁKI

Société Textile La Czenstochovienne Towarzystwo Przędzalnicze La Czenstochovienne

Francuska Spółka Akcyjna

na posiedzeniu w dn. 14 maja 1936 r., działając na zasadzie pełnomocnictw udzielonych jej przez Walne Zgromadzenie Spółki z dn. 27 czerwca 1935 r., uchwaliła zmianę ustępu pierwszego art. 7 statutu Spółki

OBNIŻAJĄC KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI

do kwoty 27 200 000.00 franków francuskich, przyczem kapitał przeznaczony na działalność w Polsce pozostawiono w dotychczasowej wysokości 24 961 265.00 franków francuskich. 1772

R. H. B. I. 145

POSTANOWIENIE

dn. 18 kwietnia 1936

Sąd Okręgowy w Krakowie wydział II handlowy w sprawie firmy:

POLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE, UL. SŁAWKOWSKA 3

postanawia wpisać do rejestru handlowego:

Nr. kolejny wpisu: 31 34.

Prokura: wykreśla się prokury Inż. Zygmunta Kubatego i Mgr. Zygmunta Krasnowieckiego.

Data wpisu: 18 kwietnia 1936 r. 1771

Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych

Spółka Akcyjna

zawiadamia, że poczynszy od dn. 27 lipca 1936 r. Centrala Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie wypłaca

DYWIDENDĘ ZA 1935 R.

w wysokości zł 1.00 za kupon Nr. 2 od akcji 100 złotych. 1773

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena Taryfy zł 40.—

Cena „Uzupełnień” zł 7.—

||||| kwartalnie |||||

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
POLISH PETROLEUM COMPANY NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
KREBSMARKT 7/8 MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECH-
NIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUK-
TY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW
PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH
CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEW-
NIA UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI,
ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ
SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW,
KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZO-
WIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO

P. K. O.

CENTRALA W WARSZAWIE, JASNA 9

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW, LWÓW, ŁÓDŹ,
POZNAŃ, WILNO

EKSPOZYTURY ZAGRANICZNE:

W PARYŻU, BUENOS-AIRES i TEL-AVIV

PRZYJMUJE:

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE: POCZĄWSZY
OD 1 ZŁ., PŁATNE NA KAŻDE ŻĄDANIE W KA-
SACH P. K. O. I URZĘDACH POCZTOWYCH.

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE: ZWYKŁE, PO-
SAGOWE Z UDZIAŁEM W ZYSKACH DZIAŁU
UBEZPIECZEŃ P. K. O. SKŁADKI OD 3 ZŁ.
MIESIĘCZNIE. WRAZIE ŚMIERCI UBEZPIE-
CZONEGO, SPOWODOWANEJ NIESZCZĘ-
ŚLIWYM WYPADKIEM, P. K. O. WYPŁACA
PODWÓJNĄ SUMĘ UBEZPIECZENIA.

PROWADZI:

RACHUNKI CZEKOWE I ZAŁATWIA DLA
SWYCH KLIENTÓW WSZYSTKIE CZYN-
NOŚCI BANKOWE ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE MOŻNA SKŁADAĆ I PODEJMOWAĆ
W KAŻDYM URZĘDZIE POCZTOWYM, BEZ WZGLĘDU NA MIEJSCE
WYSTAWIENIA KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWEJ

KAŻDY URZĄD POCZTOWY JEST ZBIORNICĄ P.K.O.